

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2015 - 2017

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Tomáš Licek

**Vliv současné politické situace na cestování do destinací
Středozemního moře**

Praha 2017

Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Ing. Jan Zelinka

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

Master's Combined (Part time) Studies
2015 - 2017

DIPLOMA THESIS

Tomáš Licek

**The impact of the current political situation to travel to
destinations in the Mediterranean Sea**

Prague 2017

The Diploma Thesis Work Supervisor:

PaedDr.Ing. Jan Zelinka

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Tomáš Licek

Poděkování

Rád bych poděkoval panu PaedDr.Ing. Janu Zelinkovi, CSc., za jeho vstřícnost, pomoc, důležité rady a naslouchání při vypracování mé diplomové práce, které mi byly velkým přínosem pro její vypracování.

Anotace

Diplomová práce se zabývá hlavním cílem analýzy vlivu současné politické situace na cestování do vybraných destinací střeozemního moře. Práce je rozdělena na jednotlivé kapitoly. Práce představuje základní terminologie z hlediska klíčového pojmu celé práce, a to cestovní ruch a korespondující bezpečnost, jako jedna z hlavních vlivů na rozvoj turismu. Analyzovány jsou především dílčí, výše uvedené politické vlivy v podobě teroristických útoků a konfliktů. V závěrečné části je shrnuta míra splnění hlavního cíle této práce, včetně cílů dílčích a dále sumarizuje veškerá prezentovaná i zjištěná data a skutečnosti.

Klíčová slova

Bezpečnost, cestovní ruch, Egypt, ekonomika, historie, krize, kultura, politická situace, terorismus, Tunis.

Annotation

Diploma Thesis drala with the main objective analysis of the impact of the current politoval situation to travel to selested destinations in the Mediterranean Sea. The work is dividend into individua chapters. The work is a basic terminology from the point of view of key concepts of the work, and that tourism and the corresponding safety, as one of the main effects on the development of tourism. Analyse are particularly partial, above the politoval influence in the formo f terrorist attacks and conflicts. In the final part of the diploma thesis is summarised the fulfilment of the main goal of this work, including the incremental and can summarize all presented and recorded data nad facts.

Key words

Culture, Egypt, history, security, terrorism, the political situation, The economy, the cisis, tourism, Tunis.

OBSAH

ÚVOD.....	10
Teoretická část	
1. CESTOVNÍ RUCH, BEZPEČNOST, TERORISMUS.....	14
1.1 Představení cestovního ruchu	14
1.1.1 Definování cestovního ruchu a destinace	14
1.1.2 Vývoj cestovního ruchu	16
1.1.3 Geografie cestovního ruchu	19
1.2 Krátce o bezpečnosti a bezpečnostní situaci.....	20
1.2.1 Bezpečnost a bezpečnostní situace	20
1.2.2 Klasifikace a hodnocení bezpečnosti.....	22
1.3 Terorismus a obecně hrozby	24
1.3.1 Představení terorismu	24
1.3.2 Rozdělení hrozeb	25
1.3.3 Terorismus a cestovní ruch	26
1.3.4 Politická nestabilita a cestovní ruch.....	27
2. EGYPT.....	29
2.1 Základní data.....	29
2.2 Lokalizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu	30
2.2.1 Přírodní podmínky	31
2.2.2 Historie a kultura	32
2.2.3 Klimatické poměry	32
2.2.4 Společenské podmínky	33
2.3 Realizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu	34
2.3.1 Materiálně technická základna cestovního ruchu v Egyptě.....	34
2.3.2 Dopravní infrastruktura.....	36
2.4 Selektivní vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu	36
2.4.1 Politické faktory.....	36
2.4.2 Ekonomické faktory.....	38
2.4.3 Demografické faktory	39
3. TUNISKO	41

3.1 Základní data.....	41
3.2 Lokalizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu	43
3.2.1 Přírodní a klimatické podmínky	43
3.2.2 Historie a kultura	44
3.2.3 Společenské podmínky	45
3.3 Realizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu	45
Praktická část	
4. ANALÝZA DÍLČÍCH FAKTORŮ Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI A	
ATRAKTIVITY	47
4.1 Zdravotní vlivy	47
4.2 Ekonomické a sociální vlivy.....	52
5. ANALÝZA POLITICKÉHO STAVU EGYPTA Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI	54
5.1 Teroristické útoky v Egyptě.....	54
5.2 Teroristické útoky ve světě	57
5.3 Revoluce v Egyptě	58
5.4 Krize ve světě.....	59
6. ANALÝZA VÝVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V EGYPTĚ	61
6.1 Analýza vývoje cestovního ruchu v Egyptě do roku 2011	61
6.2 Analýza vývoje cestovního ruchu v Egyptě od roku 2011	65
6.3 Postavení Egypta v rámci Afriky a Blízkého východu.....	68
6.4 Možné predikce budoucího vývoje.....	72
7. ANALÝZA VÝVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V TUNISKU	73
7.1 Analýza vývoje cestovního ruchu v Tunisku do roku 2011	73
7.2 Analýza vývoje cestovního ruchu v Tunisku od roku 2011	76
8. DOPAD TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA CESTOVNÍ RUCH EGYPTA A	
TUNISKA	81
8.1 Zaměření a průběh dotazníkového šetření	81
8.2 Výstupy z výzkumu	83
8.3 Zhodnocení výstupů.....	94
ZÁVĚR	95
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	98
SEZNAM ZKRATEK	102

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK	102
SEZNAM OBRÁZKŮ	102
SEZNAM TABULEK.....	103
SEZNAM PŘÍLOH.....	104

ÚVOD

Podpora nemocných lidí, charitativní činnost, dárcovství orgánů, zajišťování zásobování potravin do postižených oblastí, denně zachráněno tisíce zvířat bez domova atd. naproti tomu války, konflikty a teroristické ataky. Aktuální dvojí tvář světa. Ač se denně najde mnoho dobrých skutků, mnohdy to nevykoupí dopady válek a teroristických útoků, které jsou dnes aktuální, víc než kdy dříve. Svět čelí terorismu a stojí tak proti staronové hrozbě, ovšem se shodnými zbraněmi, i když již s nabytými zkušenostmi. Terorismus nelze ani omluvit, ani jej nelze ignorovat. Jedná se o projev negace systému, boje proti utlačování menšin či boje proti politickému režimu atd. Jedná se o nelidský prostředek při dosahování svých cílů. O negativních dopadech teroristických činů nelze nijak polemizovat. Ovšem, jaký je tento dopad na konkrétní oblasti ekonomických a jiných procesů, to je již otázkou jinou.

Terorismus je primárně spojován s pocitem nebezpečí a obav. Již v Maslowově pyramidě lidských potřeb, která je dle výzkumů platná i dodnes, je pocit vnímání bezpečí a jistoty jeden z klíčových lidských potřeb. Komplexně je tedy bezpečnost jedním ze základních předpokladů pro téměř veškeré oblasti, ovšem pro cestovní ruch tato teze platí dvojnásob. Bezpečnost je základem pro úspěšný a narůstající cestovní ruch, což lze potvrdit z výstupů různých analýz dopadů nejhorších teroristických útoků v historii ze dne 11. září 2001 na USA či aktuálnější teroristický útok na Paříž ze dne 13. listopadu 2015.

„Po útoku v Paříži ihned poklesl zájem o turistické cesty do Francie, dále došlo k poklesu akcií britské cestovní kanceláře Thomas Cook o 5%, k poklesu akcií francouzského provozovatele hotelů Accor o zhruba 3% atd. Výčet „škod“ by byl dlouhý, od snížení investic do Francie až po snížení poptávky spotřeby.“¹ Lze tedy hned v úvodu konstatovat, že teroristické útoky negativně ovlivní cestovní ruch jak na lokální tak i regionální úrovni.

Turisté, mimo jiného, očekávají od dovolené, pracovní cesty atd. klid a prožití cesty bez obav o svůj majetek či dokonce život. Dalo by se tak jednoduše říci, že cestovní ruch a nebezpečí jsou dva zcela neslučitelné aspekty, protože cestovní ruch

---

¹ BERÁNEK, T. *Ekonomické konsekvence pařížského teroru rychle odezní, důležité budou politické dopady.* [online]. *Investiční web* © 2016 [cit. 2015-11-16] Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/2015/11/16/pariz-terorismus-dopady-na-trhy-a-ekonomiku/>

primárně uspokojuje základní lidské potřeby a terorismus je naopak neguje a eliminuje. Cestovní ruch probíhá po celém světě. Ovšem z hlediska turismu jsou prioritní destinace, které díky své historii, památkám, své kultuře atd. se těší velké oblibě ze stran turistů z celého světa. Do těchto destinací byly zahrnovány oblasti jako: „*Chorvatsko, Itálie, Řecko, Bulharsko, Španělsko, Tunisko, Egypt atd.*“² Právě Egypt se stal již v roce 2004 opakovaně terčem teroristů, což se samozřejmě odrazilo na jeho postavení jako vyhledávané oblasti cestovního ruchu. V předešlém roce 2015 bylo, kromě již zmíněné Paříže a dalších, teroristy několikrát napadeno i Tunisko.

Egypt lze charakterizovat jako rozvojový stát s bohatou historií, mnoha kulturními památkami a přírodními atraktivitami, což z Egypta dělá potenciální oblast pro rozvoj cestovního ruchu, ale pro tento potenciál představují bariéru právě teroristické útoky. Počty turistů jsou tak ovlivňovány možnými bezpečnostními riziky tamějšího, regionálního i komplexního rysu. Egypt leží v regionu Blízkého Východu. Tato oblast je již dlouhodobě vnímána jako jedno z ohnisek konfliktů, napětí a útoků, kdy egyptská pověst rizikové a nebezpečné země nijak toto komplexní vnímání Východu nezlepšuje. Egypt není ovšem spojován jen s turismem, pyramidami, ale i revolucí v roce 2011, která vznikla na protest proti stávajícímu režimu a bývalému prezidentovi Muhammadu H. Mubarakovi. I tato revoluce příliš vnímání „bezpečného“ Egypta nepodpořila. I Tunisko, které leží v severní Africe, představuje potenciální oblast dalších teroristických útoků. Je tedy další oblastí, která se přes svou oblibu potýká s otázkami z hlediska bezpečnosti. Tunisko bývalo velmi bezpečnou zemí, především pokud se jednalo o terorismus. Zlomová situace nastala v loňském roce, kdy se v zemi odehrály dva velké teroristickými útoky. Jedná se tedy o poměrně nové postavení této země, ale jak bylo uvedeno výše, dopady terorismu přicházejí téměř okamžitě, tudíž případnou analýzu nelze poté označit za předčasnou či neaktuální.

Právě výše uvedené aspekty, byly primárním impulsem pro výběr tématu mé diplomové práce. Hlavním cílem této práce je analyzovat vliv současné politické situace na cestování do vybraných destinací středozemního moře. Splněním tohoto cíle je podmíněno splněním dílčích cílů v následujícím znění.

---

² IDNES. *Kam na dovolenou? Sedm nejnavštěvovanějších zemí mezi Čechy*. [online]. *Mafra* © 1999 - 2016 [cit. 2012-08-13] Dostupné z: http://sdeleni.idnes.cz/kam-na-dovolenou-7-nejnavstevovanejsich-zemi-mezi-cechy-pjg-/ig_sdeleni.aspx?c=A120807_135746_ig_sdeleni_ahr

Předpokladem dobré odborné práce je konkrétnost, vyvarování se mělkého poznání primárního subjektu vědecky definovaného zájmu. Z oblasti středozemního moře, čítající širokou paletu různorodých turistických destinací, byla zvolena lokalita severní Afriky, která je pro své charakteristické vlastnosti významným cílem turistů z České republiky a předně současná sociopolitická situace činí tuto lokalitu relevantním cílem zvýšeného odborného zájmu. Rychlá dynamika změn a vysoký počet proměnných v základních výkladových schématech geopolitických a sociálních disciplín v souvislosti s „arabským jarem“ činí toto téma nepřehlédnutelné a mimořádně důležité. Situace, politické klima a s tím související faktory jsou v lokalitě severní Afriky (státy s rozvinutou turistickou infrastrukturou) definovány Egyptem, který zastává dominantní geopolitické postavení, lze konstatovat, že je politickým „kotlem“ regionu, včetně zájmu státních institucí o podporu a rozvoj turismu. Tunis, výjimka potvrzující výše konstatované, jako jediný ze zemí, kde se odehrálo „arabské jaro“, nadále participuje na principech demokratické a sekulární společnosti, v ostatních zemích lze sledovat zjevný příklon k totalitarismu, s akcentem vzrůstajícího vlivu náboženských autorit. Tunis svými specifickými vlastnostmi představuje, rovněž jako Egypt, důležitý předmět zájmu. Na tyto skutečnosti v představené práci reaguji a snažím se zachytit ústřední, formující faktory jmenovaných zemí k problematice turistického ruchu a dalších přidružených disciplín.

Dílčí cíl I: analýza bezpečnostní situace v Egyptě a její vliv na aktivní cestovní ruch.

Dílčí cíl II: analyzovat, jak se změnila situace v cestovním ruchu po revoluci v Egyptě v roce 2011.

Dílčí cíl III: analyzovat, jak se změnila situace v cestovním ruchu po teroristických útocích v Egyptě a Tunisku.

V celé práci byly využity standardní vědecko-výzkumné metody. Jednalo se především o deskriptivní metodu a empirický výzkum v podobě kvantitativního výzkumu, konkrétně prostřednictvím dotazníkového šetření. V celé práci pak byly, mimo uvedených metod, dále využity i metody interpretace, analýzy, dedukce a zhodnocení. Práce je rozdělena na jednotlivé kapitoly. První kapitola této práce představuje základní terminologie z hlediska klíčového pojmu celé práce, a to cestovní ruch a korespondující bezpečnost, jako jeden z hlavních vlivů na rozvoj turismu. Obsah

první kapitoly je strukturován do tří podkapitol. První kapitola definuje cestovní ruch a destinaci, dále krátce představuje genezi cestovního ruchu ze světového, ale krátce i tuzemského vývoje. Poslední část představuje poměrně nový vědní obor, který úzce souvisí s cestovním ruchem. Druhá podkapitola přibližuje pojem bezpečnost, její druhy a identifikaci bezpečnostní situace, jako předpoklad pro umožnění rozvoje cestovního ruchu. Poslední podkapitola této identifikační části, se zaměřuje na deskripci terorismu, souvisejících jevů a vlivů na cestovní ruch. Druhá hlavní kapitola představuje z geografického, historického a ekonomického pohledu vybranou oblast Středomoří a to Egypt. Obsahem je i představení různých vlivů na cestovní ruch v této oblasti. Třetí kapitola představuje další vybranou oblast, která bude substancí následující analýzy vlivu politické situace na cestovní ruch v této oblasti. Jedná se o další oblast Středomoří, Tunisko. Koncept této kapitoly reflektuje strukturu předchozí kapitoly, která se zaměřovala na základní informace a vlivy v Egyptě.

Následující kapitola realizuje analýzy z hlediska jednotlivých faktorů na bezpečnost a atraktivitu z hlediska cestovního ruchu v destinacích. Pozornost je směřována zejména na zdravotní vlivy a bezpečnostní vlivy, které jsou pro obě zvolené destinace poměrně diskutabilní a často až problematické. Pátá kapitola je již cílena na splnění části hlavního cíle této práce, kdy je provedena analýza politického stavu Egypta z pohledu jeho bezpečnosti. Analyzovány jsou především dílčí, výše uvedené politické vlivy v podobě teroristických útoků a konfliktů. Následná kapitola pak analyzuje vývoj cestovního ruchu v této oblasti ve dvou obdobích, před datem 2011 a po tomto datu. Analýza dále prezentuje samotné postavení vybrané oblasti v rámci svého kontinentu, včetně predikcí výhledu, se zaměřením na bezpečnost a cestovní ruch. V další, sedmé kapitole je provedena analýza vývoje cestovního ruchu v Tunisku. I tato kapitola reflektuje konstrukci předchozí kapitoly zaměřenou na obdobnou analýzu, ale i Egypta. Osmá kapitola pak analyzuje dopad teroristických útoků, jako hlavních negativních politických vlivů na vývoj cestovního ruchu v obou vybraných lokalitách. Závěrečná kapitola shrnuje míru splnění hlavního cíle této práce, včetně cílů dílčích a dále sumarizuje veškerá prezentovaná i zjištěná data a skutečnosti.

1. CESTOVNÍ RUCH, BEZPEČNOST, TERORISMUS

První teoretická kapitola se zaměřuje na základní prvky této práce, tedy na cestovní trh a související bezpečnost, s bližším zaměřením na terorismus, jako hlavní aspekt vlivu následujících kapitol této práce. Jednotlivé kapitoly představuje definování základních termínů, ale i vzájemnou korespondenci a vliv.

1.1 Představení cestovního ruchu

První podkapitola se zaměřuje na představení cestovního ruchu v podobě její identifikace, geneze a následného zaměření na geografii této oblasti.

1.1.1 Definování cestovního ruchu a destinace

S termínem cestovní ruch se setkal snad každý, ovšem každý si pod tímto termínem může představovat něco jiného. Z hlediska jednotného, ale i objektivního vnímání této práce, je tedy primárně nezbytné představit tento termín z pohledu identifikace odbornými autory, kteří se ovšem také v identifikaci neshodují. Níže bude tedy tento termín představen od více autorů tak, aby byl pojem dostatečně představen z různých pohledů.

Cestovní ruch je dnes právem zařazován jako turistický průmysl, který zahrnuje široký komplex aktivit a na jeho funkčnosti se podílí celá řada subjektů. Cílem tohoto průmyslu je poskytovat, řídit, i určitým způsobem zpříjemnit obyvatelům cestování, a to jak ze soukromých účelů, tak i z důvodů pracovních. Primárním účastníkem je cestující obyvatel. K uspokojení jeho potřeb a přání se postupně začala vytvářet celá řada profesí a podnikatelských subjektů. Vlivem svého rozmachu tak cestovní ruch ve svých ekonomických souvislostech poskytuje multiplikační efekt.

Cestovní ruch (turismus či anglicky tourism) je „*souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob, přičemž místo pohybu není trvalým místem bydlení a zaměstnání.*“³

---

³ RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 18

Další definice potvrzuje již výše uvedený aspekt, kdy u definování cestovního ruchu nastává řada problémů. Cestovní ruch představuje multi-oborovou ekonomickou aktivitu, která zdůrazňuje vzájemnou korespondenci mezi nabídkou a poptávkou. Cestovní ruch patří mezi klíčové části národní i světové ekonomiky.⁴

Jiný autor pak definuje systém cestovního ruchu jako „*vztahy mezi činiteli vnějšího prostředí, které ovlivňují cestovní ruch a vztahy k jeho podsystémům. Mezi vnější či i také nadřazené systémy vytvářející vazby se systémem cestovního ruchu, se řadí ekonomické, sociální, politické, technologické a ekologické prostředí. Podsystémy cestovního ruchu zahrnují subjekty (turisty) a objekty (organizace, cílová místa atd.) cestovního ruchu.*“⁵

Poměrně často skloňovaná je také definice dle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO), která udává: „*cestovní ruch je činnost osob, cestujících na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný, než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*“⁶

V zahraniční literatuře je pak turismus definován tak, že se „*týká všech cest realizovaných rezidenty dané země, a to jak v tuzemsku, tak i v zahraničí, pro jiné než stěhovací účely.*“⁷

S cestovním ruchem je mnohdy spojován termín destinace. Za destinaci z pohledu zákazníka lze považovat produkt vybrané oblasti. Tento produkt se skládá z dílčích produktů v podobě poskytovaných služeb. Spojení dílčích produktů a jejich kvalita u destinace, vytváří celkový potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v dané oblasti. Požadovaná efektivita ve fungování tohoto systému, pak spočívá v efektivní kooperaci, koordinaci dílčích produktů, podnikatelských a jiných subjektů. Destinace jako pojem je vnímána jako „*svazek různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivitu) místa nebo oblasti.*“⁸ Světové obchodní organizace (WTO) destinaci

---

⁴ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Idea Servis, 2007, s. 29

⁵ VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 18

⁶ RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 18

⁷ BEAVER, Allan. *A Dictionary of Travel and Tourism Terminology*. 2. vyd. London: CABI Publishing, 2005, s. 314

⁸ JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 37

chápana „jako určitý geografický prostor (např. stát, region atd.), který si daný turista vybírá jako cíl jeho cesty.“⁹

I přes některé rozdílné prvky v uvedených definicích, lze shrnout, že cestovní ruch je především o pohybu lidí.

1.1.2 Vývoj cestovního ruchu

Turismus jako fenomén dnešní doby. A mnoho obdobných titulů lze u aktuálního postavení turismu nalézt. Ovšem aktuální postavení či i rozmach turismu nebyl vždy v takové síle, jako tomu je právě dnes, což je ovšem následkem nejen vývoje technologií, ale i změnou životního stylu, vyvinutější infrastrukturou, dostupnějšími službami cestovního ruchu, internetem a také vyšší vzdělaností obyvatel.

„Vývoj turismu je také neoddelitelně spojován s vývojem světové ekonomiky od počátku jejího zformování koncem 19. století až po současnou dobu. Ekonomika přímo ovlivňuje tempo růstu turismu, ale také ovlivňuje rozložení hlavních zdrojových trhů.¹⁰ Shodně jako existuje celá řada definicí cestovního ruchu, existuje i celá řada výkladů jeho vývoje. Dříve byl cestovní ruch spojován především s obchodními a vojenskými cestami, dnes jsou cesty směřovány spíše z důvodů volno-časových aktivit. Rozvoj cestovního ruchu je podmíněn třemi základními podmínkami: tvorba dostatečného fondu volného času (např. dovolená v rozsahu týdnů), dále zajistit odpovídající disponibilní prostředky (prostředky na bydlení, stravu atd.) a zajistit svobodu pohybu a bezpečnosti v dané destinaci.“¹¹

„Vývoj cestovního ruchu je klasifikován například do následujících etap:

- *„prvopočátky (5. století př. n. l. – 16. století),*
- *moderní cestovní ruch (17. – 19. století),*
- *novodobý cestovní ruch (po první světové válce do roku 1948 a období 1949 – 1989),*
- *současné období (po roce 1990).“¹²*

---

⁹ Viz tamtéž

¹⁰ PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 12

¹¹ RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 24

¹² Viz tamtéž

Jiná klasifikace vývoje je v poměrně odlišném znění a s odlišným označením jednotlivých vývojových fází, což je znázorněno v následující tabulce.

Tabulka 1: Vývoj cestovního ruchu

Epocha	Období	Převládající druh dopravy	Hlavní motivace cestování	Účastníci
Předfáze	do roku 1850	silniční (nemotorová), pěší, lodní (nemotorová)	poutní cesty, objevitelské cesty, poznávání, obchod	šlechta, církve, obchodníci
Počáteční fáze	1850–1914	železniční (parní), pěší, silniční (nemotorová), lodní (parní)	lázeňství, poznávání, obchod, turistika (hory)	buržoazie, církve, nejbohatší zaměstnanci
Rozvojová fáze	1914–1945	železniční (parní), silniční (motorová), letecká (vrtulová)	rekreace (moře, venkov), obchod, poznávání	buržoazie, pracující s vyšší životní úrovní
Vrcholová fáze	po roce 1945	silniční (dálnice), letecká (trysková, charterová, lowcostová)	rekreace, poznávání, péče o zdraví, dobrodružství, obchod	všechny vrstvy obyvatelstva

Zdroj: Palatková, 2011, s. 24

„Masové cestování je spíše výsadou minulého a aktuálního století, ale jeho prvopočátky sahají až do hluboké historie lidstva. První impulsy pro cestování vycházely z potřeby uspokojování fyziologických potřeb, kdy se lidé stěhovali za potravou a za lepšími životními podmínkami. Kromě této potřeby hojně cestovala i šlechta a obchodníci zejména z Řecka, Egypta a Říma, kdy první dochované popisy cest jsou z období 480 – 425 př. n. l.“¹³ „Ve středověku byl pak cestovní ruch nejvíce spojován s náboženskými cestami a od 13. století také s objevitelskými cestami do zámoří, kolonizačními a obchodními cestami, vlivem potřeby směny zboží.“¹⁴ Tyto cesty směřovaly nejvíce do oblastí Indie, Číny a Indonésie. V 15. století pak došlo k rozmachu zámožných objevů, kdy nejvýznamnějším mořeplavcem byl Kryštof Kolumbus, Vasco de Gama atd. Další fáze vývoje je označována jako moderní cestovní ruch, která je datována v období 17. a 18. století, kdy existovalo právo volného pohybu po cizích územích pro šlechtu a obchodníky, kteří cestovali s cílem získat zkušenosti. Vývoj cestovního ruchu byl v tomto období výrazně ovlivněn průmyslovou revolucí, která vytvářela tlaky na potřebu nových pracovních sil a vyšší vzdělanost. Dále vývoj ovlivnily i politické a sociální změny ve společnosti, zejména zrušení nevolnictví.

¹³ RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 25

¹⁴ VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 44 – 47

V roce 1827 vydal Karl Baedeker prvního cestovatelského průvodce určeného především pro usnadnění cest střední vrstvě obyvatelstva. Následně v roce 1841 T. Cook založil první cestovní kancelář. V 19. století byl cestovní ruch spojován zejména s poznávacími cestami anglických šlechticů. V tomto období docházelo k rozvoji lázeňství, poznávacích cest, horské a pěší turistice atd. 19. století se právem označuje jako století páry, protože v tomto čase došlo k výraznému rozmachu železniční dopravy. Koncem tohoto století pak navázala na rozvoj uvedené dopravy i doprava silniční a počátkem 20. století i letecká doprava. Další etapa je spojována s obdobím mezi dvěma světovými válkami a skončila počátkem roku 1990. Cestovní ruch se stal jedním ze tří nejdynamičtěji se rozvíjejících odvětví světové ekonomiky. V tomto období cestovní ruch meziročně rostl přibližně o 5 %, na HDP ve světě se podílel ve výši 11 %. Po první světové válce nedocházelo k žádným omezením z hlediska turismu, což se ovšem změnilo ve 30. letech 20. století, kdy došlo k hospodářské krizi a byla zavedena pasová a vízová opatření.

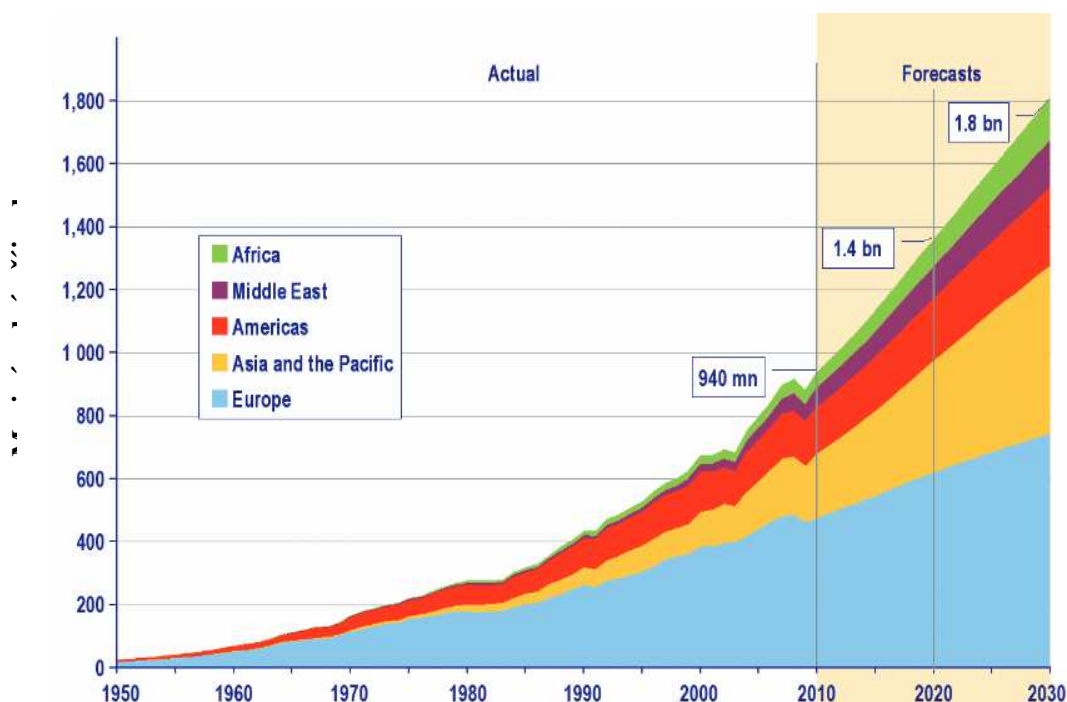
„Po druhé světové válce se vlivem dynamického rozvoje společnosti a vědeckotechnického pokroku stal turismu masovým jevem. Za posledních 60 let se stal nejvýznamnějších a nejrychleji rostoucí oblastí, kdy došlo k objevu nových destinací. Poslední etapa, neboli také současné období, je vývoj turismu ovlivněn mohutným rozvojem dopravy, nástupem nových informačních a komunikačních technologií. Dochází ke změně chování zákazníků a ke zvyšování dostupnosti nabídek cestovních kanceláří.“¹⁵ Současně také roste fond volného času a zlepšuje se ekonomická situace, což jak bylo výše uvedeno, je podmínkou pro rozvoj cestovního ruchu. Lze tedy predikovat i pro následné období výrazný rozvoj tohoto odvětví.

UNWTO každoročně vydává „ročenky“ s názvem Tourism Highlights (Nejdůležitější údaje cestovního ruchu), kde shrnuje vývoj cestovního ruchu za příslušný rok, ale i z pohledu vývoje od roku 1950. *„Uvedený graf zobrazuje výrazný nárůst a i další potenciál k dlouhodobému růstu turismu do roku 2030 v jednotlivých oblastech. Nejvýraznější nárůst cestovního ruchu je patrný v Evropě, následuje Asie, Pacifik, Amerika, Střední východ a Afrika.“¹⁶*

¹⁵ RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 25 - 27

¹⁶ UNWTO. *Tourism Highlights 2015 Edition*. [online]. UNWTO © 2015 [cit. 2015-06-16] Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

Graf 1: Vývoj cestovního ruchu v letech 1950 s predikcí do roku 2030

Zdroj: UNWTO, 2015, online

1.1.3 Geografie cestovního ruchu

Geografie cestovního ruchu představuje hraniční a syntetickou vědu, tedy vědu, která navazuje na poznatky z jiných přírodních, ekonomických i společenských věd. Tato věda se zaměřuje na studium obecných zákonitostí, činitelů a faktickým rozmístěním cestovního ruchu (např. analýza cestovního ruchu, vyhodnocování činitelů cestovního ruchu, vliv turismu na změny ve struktuře a rozmístění hospodářství v dané oblasti atd). Mezi činitele rozvoje a rozmístění cestovního ruchu patří selektivní neboli stimulační faktory, lokalizační a realizační podmínky.¹⁷ „V užším slova smyslu geografie zkoumá prostorové aspekty a vztahy mezi různými formami cestovního ruchu a krajinou, reálné rozmístění cestovního ruchu a interakce pohybu a pobytu účastníků cestovního ruchu v konkrétních regionech.“¹⁸

Cestovní ruch je poměrně složitým hospodářským odvětvím, kdy se většinou řadí do nevýrobní sféry, tedy do sektoru služeb. Geografické přístupy jsou v turismu

¹⁷ HRÁLA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Idea Servis, 1994, s. 7 - 8

¹⁸ MÁCHA, P., SIWEK, T. a J. HAVRLANT. *Geografie cestovního ruchu v Americe*. [online]. Ostravská univerzita © 2012 [cit. 2012-07-01] Dostupné z: http://geografie.osu.cz/wp-content/uploads/MCRAM_studijni_text_final.pdf

zaměřeny na obecné aspekty, ale také na teritoriální (regionální) aspekty jevu, tedy na směry pohybu a vazby účastníků cestovního ruchu ke krajině v čase. „Z hlediska geografie cestovního ruchu jako vědní disciplíny, představuje cestovní ruch v širokém slova smyslu vztahy mezi potenciálem krajiny a aktivitami cestovního ruchu. Objektem studia geografie cestovního ruchu jsou různé atraktivita cestovního ruchu, infrastruktura, služby ale také aktéři cestovního ruchu působící v konkrétním prostoru (v turistické oblasti, středisku apod.). Předmětem výzkumu geografie cestovního ruchu je řada faktorů, vztahy mezi krajinnou sférou (s dílčími složkami geosféry) a cestovním ruchem, hodnocení potenciálu krajiny pro různé formy cestovního ruchu, hodnocení jevu, procesů a organizace cestovního ruchu, rozšíření a rozmístění cestovního ruchu v území, hodnocení dynamiky účastníků cestovního ruchu v destinacích.“¹⁹ Geografie cestovního ruchu v rámci českého prostředí, je poměrně mladá disciplína, kdy počátky této vědy se datují ke konci 20. let minulého století, kdy došlo k výraznému nárůstu ubytovacích zařízení i v horských oblastech, ovšem samotná disciplína se etablovala až koncem 60. let.²⁰

1.2 Krátce o bezpečnosti a bezpečnostní situaci

Tato podkapitola navazuje na hlavní téma této práce a objasňuje vlastní termín bezpečnost a její členění dle různých hledisek.

1.2.1 Bezpečnost a bezpečnostní situace

Termín bezpečnost je poměrně obtížně definovaný z komplexní, bezpečností operacionalizace pojmů. Z obecného pohledu je bezpečnost vnímána jako „stav bez péče, bezstarostnost, stav, kdy se nemůže nic stát.“²¹ Ovšem tato teze nemá absolutní platnost, protože neexistuje situace, ve které se nemůže nic stát. Absolutní bezpečnosti není tedy možné dosáhnout. Bezpečnost lze dále definovat jako „stav, když jsou

---

¹⁹ MÁCHA, P., SIWEK, T. a J. HAVRLANT. *Geografie cestovního ruchu v Americe*. [online]. Ostravská univerzita © 2012 [cit. 2012-07-01] Dostupné z: http://geografie.osu.cz/wp-content/uploads/MCRAM_studijni_text_final.pdf

²⁰ VYSTOUPIL, J. a kol. *Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990 – 2009*. [online]. UUR © 2010 [cit. 2009-11-10] Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/12_vyvoj%20cestovniho.pdf

²¹ KOČÍ, M., KOPECKÁ, M. a J. STIEBITZ. *Průvodce odborně způsobilých osob: problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. Praha: ANAG, 2013, s. 50

*zůstatková rizika přijatelná.*²² Bezpečnost je vždy úměrná možným rizikům, kdy platí, že čím vyšší jsou rizika činností, tím jsou dané činnosti méně bezpečné. Ministerstvo vnitra ČR definuje mezi obecnými pojmy bezpečnost jako „stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému, jeho primární a sekundární adaptace.“²³ Bezpečnost se dělí na řadu oblastí, na které se vztahuje, což bude představeno ještě v následující kapitole. Výše pak bylo uvedeno, že vývoj cestovního ruchu ovlivňuje, mimo jiných, i světová ekonomika. Je tedy nezbytné uvést identifikaci bezpečnosti z hlediska ekonomického. Ekonomická bezpečnost je definována jako „stav, ve kterém ekonomika objektu, jehož bezpečnost má být zajištěna (státu, seskupení států, mezinárodní organizace apod.), není ohrožena hrozbami, které výrazně snižují nebo by mohly snížit její výkonnost potřebnou k zajištění obranných i dalších bezpečnostních kapacit, sociálního smíru a konkurenceschopnosti objektu i jeho jednotlivých složek, tj. především jednotlivých podnikatelských subjektů na vnitřních i vnějších trzích.“²⁴

Obecně bezpečnost zahrnuje mnoho pojmů, ale v rámci reflektování oblasti této práce je nutné dále objasnit dále pojem bezpečnostní situace. Bezpečnostní situace je chápána jako výstup procesů, vazeb a vztahů v oblasti nevojenské i vojenské bezpečnosti. Jedná se o souhrn vztahů politického, kulturně-sociálního, ekonomického, vojenského a ekologického prostředí jako komplexu. Je udána vnitrostátními a mezinárodním bezpečnostním stavem, který je ovlivněn parametry vnitřní a vnější bezpečnosti státu a celým souborem aktivit zahraniční politiky, ekonomického rozvoje, sociální stability, rozvoje demokracie a respektování lidských práv a souborem bezpečnostních dopadů vyplývajících z příslušných mezinárodních paktů.²⁵

---

²² Viz tamtéž

²³ MVČR. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. [online]. MVČR © 2009 [cit. 2009-09-22] Dostupné z:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:0FpSgg6iJgJ:www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-offline-verze.aspx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz&client=firefox-b-ab>

²⁴ Viz tamtéž

²⁵ Viz tamtéž

1.2.2 Klasifikace a hodnocení bezpečnosti

Bezpečnost se týká každého občana a má dopad na mnoho procesů. Bezpečnost se člení na mnoho druhů, má širokou škálu podob a projevů. Jednotlivé druhy se odvíjejí buď od aktérů dané situace nebo od oblasti, na kterou je bezpečnost směřována či analyzována. Jiné druhy uvádí např. mezinárodní obchod a jiné druhy jsou zas uváděny u občanů z pohledu společnosti. Z pohledu cestovního ruchu je nejvíce korespondující nejspíše právě uvedená klasifikace bezpečnosti dle mezinárodních vztahů, které jako základní klasifikaci uvádějí v následujícím členění bezpečnosti: vnitřní (policejní) bezpečnost, vnější (vojenská), ekologická, sociální, hospodářská atd.²⁶

Podle počtu aktérů se pak bezpečnost dělí na:²⁷

- „*individuální*,
- *skupinovou*,
- *národní*,
- *mezinárodní*,
- *globální*.“

Z důvodu výskytu teroristických útoků, ale zejména vlivem snahy o podporu cestovního ruchu, je kromě uvedených ročenek UNWTO (ale i dalších podpůrných materiálů), každoročně vydáváno zhodnocení o bezpečnosti destinací na celém světě. Toto hodnocení zpracovává organizace Vision of Humanity, kdy stanovuje tzv. Global Peace Index (světový mírový index). Tento index je výstupem meziroční komparace 24. různých ukazatelů z politického a společenského dění za uplynulý rok dané země. Hodnotí se např. dodržování lidských práv a svobod, politická stabilita země, míra rizika teroristického útoku, kriminalita atd. Cílem tohoto zhodnocení, je poskytnout komplexní pohled na bezpečnost celého světa v podobě dílčího zhodnocení jednotlivých zemí. Konečné hodnocení pak udává míru bezpečnosti dané země v celosvětovém měřítku.²⁸ Následující obrázek zobrazuje tento index pro rok 2016. Z obrázku je patrné, že jako nejméně bezpečná, je udána oblast Ruska, Balkánu a Afriky, Evropa je pak

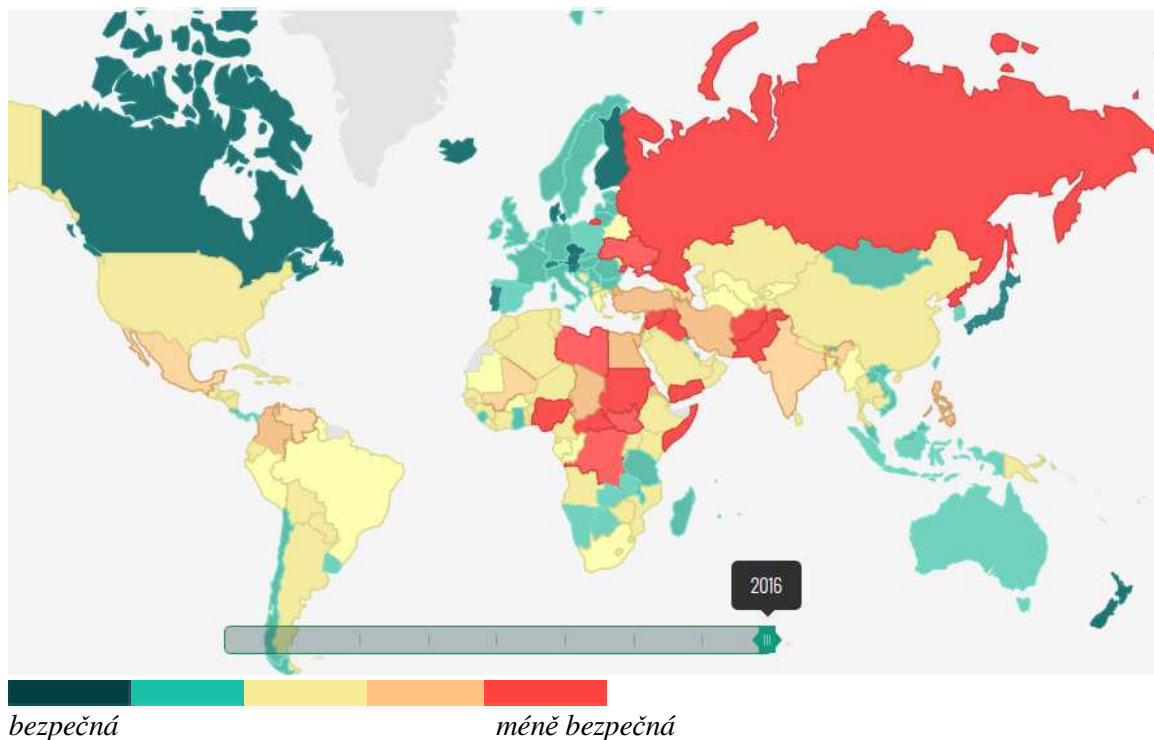
²⁶ SMOLÍK, Josef. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014, s.

²⁷ Viz tamtéž

²⁸ VISION OF HUMANITY. *Global Peace Index*. [online]. *Vision of Humanity* © 2016 [cit. 2016-05-18] Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#page/indexes/global-peace-index/2016>

zhodnocena jako mírně bezpečná a nejvíce bezpečná, je oblast Severní Ameriky, zejména Kanada. Zbylá oblast Ameriky je zhodnocena jako středně bezpečná.

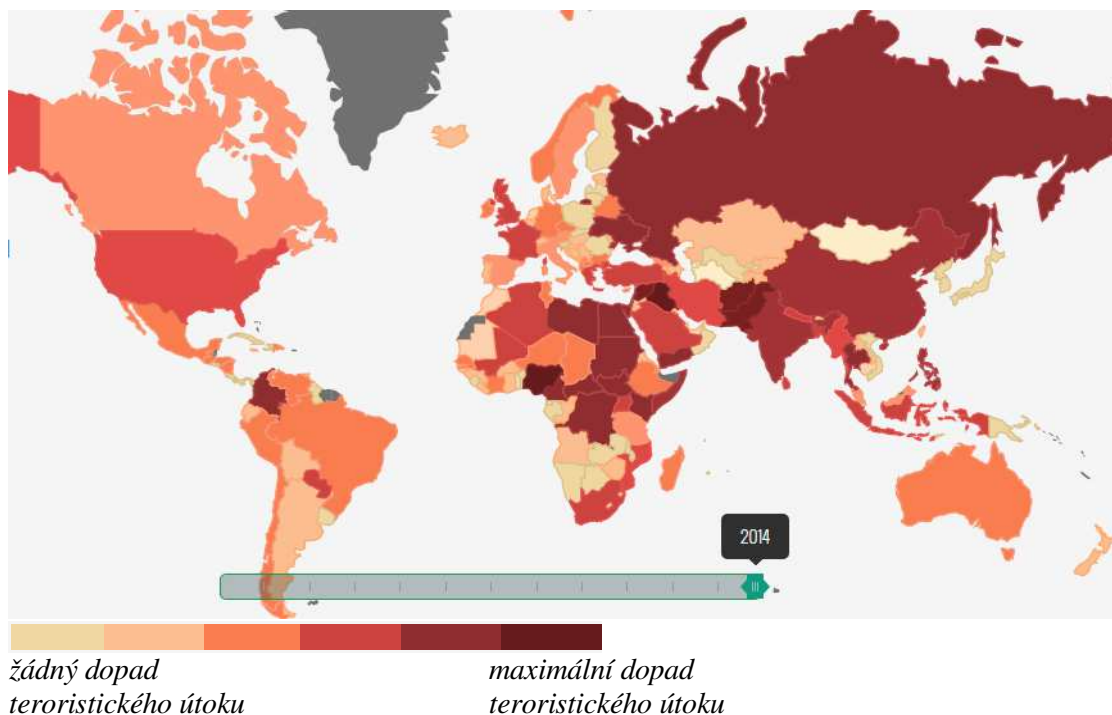
Obrázek 1: Global Peace Index 2016

Zdroj: Vision of Humanity, 2016, online

Pro představu, je na následujícím obrázku zobrazen index zhodnocení dopadu teroristických útoků (Terrorism index), opět vypracován výše uvedenou organizací Vision of Humanity na shodném internetovém zdroji. Index terorismu neboli GDI měří dopad terorismu v 162. zemí. Každé zemi je přidělen určitý počet bodů, který představuje pětiletý vážený průměr dopadů útoků. Z obrázku je patrné, že při výskytu teroristického úroku je nejvíce postiženo opět Rusko, pak Afghánistán, Pákistán a země Afriky. Naproti tomu nejméně jsou při výskytu útoku ohroženy země např. Polsko, Finsko, Rumunsko atd. Evropa je opět hodnocena průměrnými hodnotami.

Obrázek 2: Terrorism index 2014

Zdroj: Vision of Humanity, 2016, online

1.3 Terorismus a obecné hrozby

Tato podkapitola identifikuje poměrně nový globální problém, terorismus, který je téměř v denních frekvencích skloňován ve všech médiích. Tento aktuální stav je dán i nedávným útokem z listopadu 2015 v Paříži, kde zahynulo 90 nevinných lidí. Následoval útok na Brusel v březnu 2016, kde bylo zavražděno 34 obětí a téměř 340 zraněných. Okamžitě byla přijata ochranná opatření, v podobě sledování frekventovaných míst, ale vznikly i obavy obchodníků a majitelů ubytovacích zařízení v daných lokalitách, ze ztráty zisku díky klesající poptávce, vlivem oslabení bezpečnosti. Níže bude představen samotný pojem terorismus a jeho právoplatné označení jako globální problém. Následující části textu se zaměřují na představení hrozeb a dopadů teroristických útoků na vývoj cestovního ruchu.

1.3.1 Představení terorismu

Bezpečnost, která byla výše představena, je právem považována za významný globální problém, společně s chudobou, vyčerpatelností, nedostatkem zdrojů,

hladomorem a obezitou (zejména v severních zemích), chudobou atd. Bezpečnost z pohledu globálního problému je nejvíce prezentována problematikou teroristických útoků, které jsou aktuálně tématem dne mnoha diskuzí a polemik. Premisa bezpečnosti jako globálního problému byla potvrzena zejména teroristickými útoky na přelomu roku 1989/1990, kdy bylo těmito ataky zasaženo 74 zemí. Od tohoto období je četnost útoků progresivní.²⁹

Pohled na terorismus jako aktuální hrozbu změnila i událost ze dne 11. září 2001, kdy byl realizován teroristický útok na USA. Po této události se stal terorismus nejen hrozbou z hlediska vývoje cestovního ruchu, ale také předmětem novelizované legislativy a dalších opatření tak, aby byly útoky minimalizovány a efektivněji předvídány.

Terorismus je definován „*jako promyšlené politicky či jinak motivované násilí, páchané proti nebojujícím cílům neoficiálními skupinami či agenty a směřující k ovlivnění veřejného mínění. Specifickým druhem je terorismus mezinárodní: je to terorismus dotýkající se občanů či území více než jednoho státu. Proti terorismu není imunní žádná země ani společenský systém.*“³⁰ Na boj s terorismem je vynakládáno nejen značné úsilí, ale i finanční prostředky a lidský kapitál v podobě mírových misí atd. Vlivem výše uvedené nárůstu terorismu lze již nyní konstatovat, že se nejedná o maximálně efektivní prostředky a dále lze predikovat, že pokud nebudou přijata zásadní opatření, lze i v dalším období terorismus očekávat. Terorismus je nejvíce spojován s islámem a politickými národními spory.

„*Terorismus se dělí na dvě základní skupiny dle toho, jaké prostředky využívá. U tzv. konvenčního terorismu jsou využívány výbušniny, nástrahy či běžné civilní zbraně. Tzv. nekonvenční terorismus pak využívá zbraně hromadného ničení, tedy jaderné, chemické, biologické atd.*“³¹

1.3.2 Rozdělení hrozeb

Na každý subjekt, ale i oblast, působí pozitivně či negativně určité faktory, kdy v případě negativních dopadů těchto faktorů se jedná o tzv. hrozby. „*Hrozba je*

²⁹ JENÍČEK, V. a J. FOLTÝN. *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 103

³⁰ Viz tamtéž

³¹ Viz tamtéž, s. 104

*libovolný subjekt, jenž svým působením (činností), může poškodit nebo zničit konkrétní chráněnou hodnotu nebo zájem jiného subjektu, nebo jev či událost jako bezprostřední příčina poškození nebo zničení konkrétní chráněné hodnoty nebo zájmu.*³² Cestovní ruch funguje v poměrně komplikovaném prostředí a je velmi citlivý na externí vlivy, které v jejich negativních stránkách představují pro turismus až hrozbu. Jedná se o následující faktory:³³

- politické a bezpečnostní faktory = zahrnují např. politickou nestabilitu, válečné konflikty, terorismus, epidemie a přírodní katastrofy,
- ekonomické faktory = výrazný propad HDP, výrazná regrese disponibilních důchodů jednotlivců, výrazný nárůst úrokových měr, omezení fondu volného času atd.,
- demografické faktory = výrazný pokles počtu populace, stárnutí populace a nutné náklady atd.,
- technicko-technologické faktory = kolaps informačních systémů a souvisejících informačních a komunikačních technologií,
- sociální faktory = negativní změna daňové politiky, negativní změna legislativy atd.,
- ekologické faktory = ztráta přirozené atraktivity prostředí, vyčerpání omezených zdrojů atd.

1.3.3 Terorismus a cestovní ruch

Určitá korespondence mezi terorismem a jeho vlivem na cestovní ruch se ukázaly, jak již bylo uvedeno, na přelomu roku 1990 a v roce 2001, jako poměrně úzké. Zejména po útoku na americká dvojčata v roce 2001, celý svět čelil hrozbě dalších útoků, což se následně potvrdilo jako oprávněné. Kromě hrozby dalších útoků, došlo také k oslabení ekonomického růstu (což má přímý vliv na vývoj turismu), dále i k celkovému oslabení bezpečnosti světa. Díky tlaku na lidskou psychiku došlo k dojmu, že je v ohrožení uspokojení základních lidských potřeb, což zahrnuje také pocit bezpečí,

---

³² MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2003, s. 102

³³ PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomie turismu: Turismus České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 33 - 36

zajištění existenčních potřeb atd., což jsou ovšem i primárními premisami pro rozvoj cestovního ruchu. O negativním vlivu terorismu na cestovní ruch nelze tedy příliš polemizovat.

Vytýčeným cílem terorismu se v některých oblastech stávají právě turisté. Teroristé se záměrem ochromit tamější vládu se tak snaží poškodit národní hospodářství, k čemuž jim primárně slouží atak na cestovní ruch, protože pro řadu zemí je turismus klíčovým hospodářským sektorem. Teroristé mohou být také v náboženském přesvědčení, že turisté mají špatné morální hodnoty. Bohužel představy o terorismu mají zpravidla rozsáhlejší dopad na dané sektory, než je samotná skutečnost útoku. Například v Severním Irsku nebyl doposud realizován teroristický útok na turisty, ovšem i tato destinace byla poškozena útoky v přilehlých zemích, kdy vnímání „oslabené“ bezpečnosti poškodilo cestovní ruch i v Irsku.³⁴

1.3.4 Politická nestabilita a cestovní ruch

Cestovní ruch, využití fondu volného času, ubytovací a stravovací služby lépe prosperují v zemi, kde je stabilní politická situace. Nestabilita této oblasti má více podob, od výše uvedeného terorismu až po války, občanské konflikty, stávkové akce, omezení legislativního rámce atd.

Politicky motivované stávkové akce a různé demonstrace mohou rozvrátit i jiné sektory např. uzavření letišť, přerušení železniční či i silniční dopravy blokádami atd. Vlivem významu cestovního ruchu pro celkové hospodářství dané země a také vlivem vnímané důležitosti období dovolené pro občany, mohou příslušné odbory využít narušení cestovního ruchu jako poměrně mocnou zbraň. Pokud dojde k destabilizaci politiky, následně dochází i ke snížení cestovního ruchu. Každá politická motivovaná konfliktní situace až „devastuje“ cestovní ruch. Pro příklad lze uvést demonstraci pracovníků leteckého provozu ve Francii, což se následně projevilo i poklesem cestovního ruchu.

Obecně platí, že cestovní ruch se více rozvíjí v mírovém uspořádání světa. V případě destabilizace politického systému dochází k prudkému snížení turismu v dané lokalitě. Každá konfliktní situace znamená degradaci cestovního ruchu. Příkladem je

---

³⁴ HORNER, S. a J. SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2003, s. 125

Libanon, který byl významnou turistickou lokalitou, ale v důsledku občanské války se tamní cestovní ruch dodnes nevzpamatoval.³⁵

Politická nestabilita významně narušuje či mnohdy i znemožňuje rozvoj cestovního ruchu. Vláda a zákonodárci mohou významně podpořit rozvoj turismu, zejména tvorbou rámce pro efektivní fungování a podporu rozvoje cestovního ruchu (tvorbou zákonů zaměřujících se na turismus a podnikání, tvorbou a plněním koncepčních strategických dokumentů, finanční podporou turistických aktivit, odstraňováním bariér ve formě cestovních formalit, budováním infrastruktury, podporou vzdělávání v cestovním ruchu, osvětou obyvatel atd.). Kromě vlády zde hrají důležitou roli také různé lobbistické skupiny, které mají za úkol vedle výměny znalostí a zkušeností, také zhodnocování dopadů možných legislativních modifikací na cestovní ruch a dále i prosazování legislativních změn podporující cestovní ruch.³⁶ Potvrzení výše uvedeného lze uvést situací v Egyptě, která bude ještě níže detailně analyzována z hlediska nastalé politické nestability v roce 2014, která měla za příčinu zpomalení růstu dynamické ekonomiky. Konkrétně se jednalo o aspekt, kdy se v roce 2014 Egypt „mohl chlubit jedním z nejvyšších temp růstu HDP v rámci celé Afriky. Nejvýraznější zpomalení ekonomiky nepřinesla ani globální finanční a hospodářská krize, ale až politická nestabilita. Páteří egyptské ekonomiky jsou služby, které zaměstnávají největší počet pracovních sil. Dominantním sektorem je cestovní ruch, který zaměstnává 12 procent aktivní populace. Egypt je tradiční turistickou destinací, která přitahuje okolo 10 milionů zahraničních turistů ročně. Ti jsou však velmi citliví na známky jakékoli nestability a politické otřesy posledních let tak znamenaly výrazný propad turistické aktivity. Vývoj sektoru nepříznivě ovlivnila také recese v zemích EU, z nichž přijíždí téměř 60 procent turistů. Nepříznivý vývoj evropské i světové ekonomiky v minulých letech negativně ovlivnil také příjmy z provozování Suezského průplavu, což mělo negativní vliv na vývoj veřejných financí. Současné oživení ve světě naopak přispívá k větší intenzitě mezinárodní přepravy a vyšším příjmům z provozu průplavu.“³⁷

---

³⁵ Viz tamtéž

³⁶ PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomie turismu: Turismus České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, s. 33

³⁷ VOMASTEK, Jaroslav. *Ekonomicky silný Egypt dusí politická nestabilita*. [online]. *Economia* © 1999 - 2016 [cit. 2014-05-27] Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-62248680-ekonomicky-silny-egypt-dusi-politicka-destabilita>

2. EGYPT

Počet států světa lze určit poměrně obtížně, protože se jejich počet odvíjí od různých faktorů, např. míry nezávislosti. Různé servery tak nabízejí různé konečné počty, kdy je nejčastěji uváděno, že na celém světě je celkem 194 států, kdy celkový počet entit s označením země je 243.³⁸ Lze konstatovat, že jen málokdo dokáže vyjmenovat tyto státy, či má o nich základní znalosti. Ovšem Egypt patří k těm státům, které jsou identifikovatelné nejvíce. Tento aspekt je dán zejména jeho historickou a kulturní základnou, ale i památkami, které jsou hojně navštěvovány. Níže bude tato specifická oblast blíže představena z různých úhlů.

2.1 Základní data

Egypt neboli Egyptská arabská republika se převážně nachází na severovýchodě Afriky, ale Sinajským poloostrovem také zasahuje do Asie. Jeho geografická poloha je zobrazena na následujícím obrázku. Na západě Egypt hraničí s Libyí, na jihu se Súdánem a na severovýchodě s Izraelem a pásmem Gazy. Severně ho omývá Středozemní moře a z východu Rudé. Jeho rozloha je 1 001 450 km² a je tak 12. nejrozlehlejším státem Afriky.³⁹

---

³⁸ ZEMĚPIS. *Seznam států světa*. [online]. eStránky © 2016 [cit. 2016-05-03] Dostupné z: <http://www.zemepis.estranky.cz/clanky/seznam-statu-sveta.html>

³⁹ CIA. *The World Factbook: Africa: Egypt*. [online]. CIA © 2016 [cit. 2016-06-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

Obrázek 3: Geografická poloha Egypta

Zdroj: CIA, 2016, online

95 % území této oblasti tvoří poušť. Hlavním městem je Káhira, kde žije až 15% celkové egyptské populace. K červnu loňského roku žilo v Egyptě celkem 93 383 584 osob, což Egypt řadí na třetí místo v Africe a na třicáté ve světě. Z tohoto celkového počtu je 99,6 % Egyptů, kteří v 90 % vyznávají muslimské náboženství. Poměrně zajímavá je otázka průměrného věku, kdy 38,45 % obyvatel je ve věku 25 – 54 let a průměrný věk je pak 25,3 let. „A proč je tento aspekt zajímavý?“ Zde je patrná odlišnost stárnoucí Evropy, kdy např. průměrný věk obyvatel České republiky již přesáhl hranici 40. let, konkrétně 41,3. Egypt se stárnutím obyvatel zatím nebojuje a shodně jako např. Turecko disponuje poměrně mladým obyvatelstvem, nicméně je zde zpravidla nedostatečné vyšší vzdělání.⁴⁰

2.2 Lokalizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu

Dané lokalizační vlivy budují podmínky přírodního a kulturního charakteru každé destinace. Tyto vlivy pak rozhodují o určitém funkčním využití z hlediska turismu vybrané oblasti, a to jak možných přírodních možností tak také z hlediska

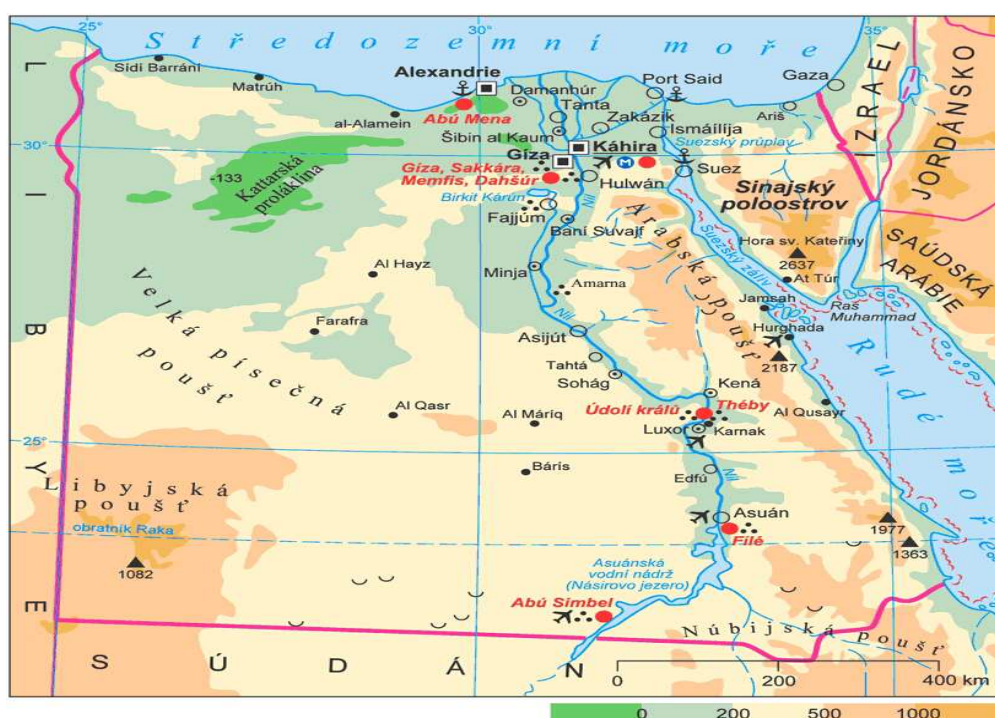
⁴⁰ CIA. *The World Factbook: Africa: Egypt*. [online]. CIA © 2016 [cit. 2016-06-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

charakteru, kvality společenských a kulturně-historických podmínek. Mají kladný i záporný vliv na další rozvoj turismu. Představují tedy i určitou bariéru na dané destinaci.⁴¹ V následujících podkapitolách budou představeny tyto vlivy ve vybrané destinaci Egypt.

2.2.1 Přírodní podmínky

Jak již bylo uvedeno, až 95 % území v Egyptě je tvořeno pouští. Úrodná půda se vyskytuje především v blízkém okolí hlavní řeky Nilu, která je druhou nejdelší řekou světa a vlévá se skrz Egypt do Středozemního moře. Egypt se z geografického hlediska člení na čtyři základní oblasti. Vyjma uvedené oblasti kolem Nilu je na západě Libyjská poušť a na východ od Nilu je pak Arabská poušť. Suezským průplavem odděluje oblast Sinajského poloostrova. Následující obrázek zobrazuje geografickou mapu Egypta, kde jsou patrné čtyři uvedené oblasti.

Obrázek 4: Geografické rozdělení Egypta

Zdroj: Leporelo, 2002, online

⁴¹ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 14 - 15

2.2.2 Historie a kultura

„Když se řekne Egypt, vybaví se několik tisíciletí stará civilizace a její památky: pyramidy, sfinga, skalní chrámy; země faraonů a jejich kamenných náhrobků, mumií, hieroglyfů a papyru; země životadárné řeky Nil s plujícími čluny (felúkami); země pouští, velbloudů.“⁴² Egypt byl sjednocen v roce 3000 př. n. l. a je turisticky velmi atraktivní zemí, která disponuje obrovským kulturním bohatstvím. Egypt představuje stát s nejdelší souvislou historií unifikovaného státu na světě. Původní vyspělá civilizace po sobě zanechala velké množství památek, které jsou známé a vyhledávané po celém světě. Mezi určité historické skvosty patří i národní muzeum v Káhiře, které se řadí mezi nejvýznamnější muzea svého druhu. Celá historie této oblasti je rozdělena do devíti základních období, kdy se za první období považuje sjednocení Egypta a za poslední období se považuje dobytí Egypta Araby v letech 639 – 641. Po tomto dobytí došlo k šíření islámu a arabské kultury. V roce 1517 byl Egypt připojen k osmanské říši. Za klíčovou událost lze považovat i výstavbu Suezského průplavu v 19. století. V roce 1953 byl pak vyhlášen za republiku, což souviselo také se znárodněním průplavu v roce 1956 a následnou suezskou krizí.⁴³

2.2.3 Klimatické poměry

Mezi další lokalizační vlivy patří klimatické poměry, které jsou klíčovými přírodními faktory dané destinace. Autoři Köppen a Geiger sestavili mapu klimatu země, ve které zařadili Egypt do pásu suchého horkého klimatu pouští.⁴⁴ Tato mapa je zobrazena v příloze 1 této práce. Pro tuto oblast je charakteristické horké a suché léto a zimní období je spíše mírné s teplotami okolo 14 °C s občasnými srážkami, kterých k pobřeží spíše přibývá. V Egyptě jsou rozdíly mezi vnitrozemskými a pobřežními oblastmi. Ve vnitrozemí je podnebí výrazně kontinentální se značnými denními i sezónními výkyvy teplot, srážky jsou zde minimální. V zimě pak teplota dosahuje i nulových či mrznoucích hodnot a v létě teplota atakuje i 50 °C. V průměru prší pouze

---

⁴² HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 131

⁴³ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 131 - 132

⁴⁴ KÖPPEN, W. a R. GEIGER. *Effektive Klimaklassifikation (z. B. Köppen)*. [online]. Mathias Forkel © 2015 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.klima-der-erde.de/koeppen.html>

sedm dní za rok. Severní pobřeží má mírnější středomořské klima s teplotami okolo 25 °C v létě a s deštivější zimou s průměrem okolo 13 °C.⁴⁵ Lze tedy shrnout, že i přes rozsáhlé pouště je klima Egypta příznivé pro rozvoj turismu. V Egyptě je vysoký počet slunných dnů, minimum srážek, tedy horké léto a mírné zimy. Na rozdíl od Evropy jsou v Egyptě pouze tři roční období, první léto, druhé léto a zima. První léto je od 15. března do 15. července, druhé léto je od 15. července do 15. listopadu a zima pak od 15. listopadu do 15. března. Jak již bylo uvedeno, srážky jsou v Egyptě minimální a vyskytují se zejména v zimním období na severu země.

2.2.4 Společenské podmínky

Egypt byl v této práci vybrán cíleně, nejen z hlediska politické instability, kontroverznosti, občanských rozbrojů, ale také vlivem aspektu, že turismus je pro Egypt životně důležitý, protože představuje největší zdroj příjmů a je tedy vhodnou oblastí pro analýzu. Kromě již zmíněné bohaté historie a souvisejících památek, je Egypt vyhledávaný i pro svá luxusní a gigantická letoviska. Při vyhledávání zdrojů k této oblasti mne přímo iniciovala otázka z hlediska terorismu, který je nyní větší hrozbou než kdy dříve. Egypt těží v podstatě nejvíce právě z historických památek a letovisek, pokud chtějí teroristé cíleně eliminovat prosperitu této oblasti, proč tedy realizují ataky pouze na vedlejší a turisticky nevýznamné oblasti, když mohou celou oblast ohrožit atakem na navštěvovaná letoviska? Není tedy terorismus pouze cíleným zaměřením pozornosti a vystrašení prostých lidí dávkováním ohrožené bezpečnosti bez výrazných dopadů na turismus? Jedná se samozřejmě o kontroverzní polemiku, která bude ještě níže detailněji diskutována. Letoviska jsou vybudována zejména v oblasti pobřeží Rudého moře a na Sinajském poloostrově. Jak již bylo uvedeno, jde o luxusně vybavené hotelové komplexy s vlastními plážemi a korálovými atoly. Mezi největší letoviska patří zejména letoviska v Káhiře, Hurghadě a v Sharm El Sheikh.

---

⁴⁵ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 132

2.3 Realizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu

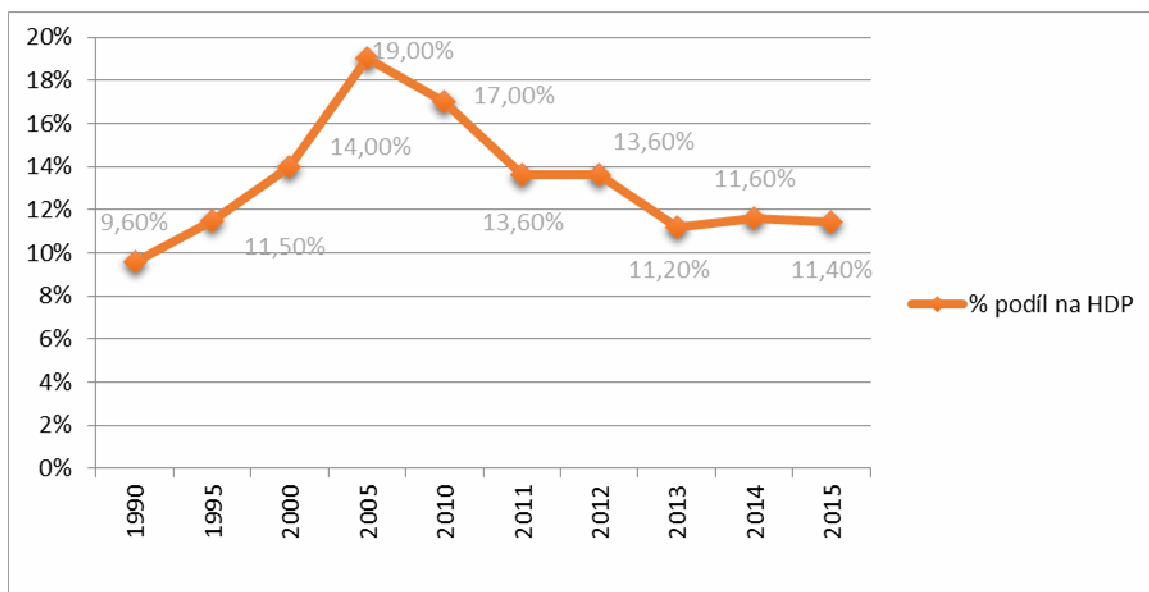
Realizační vlivy umožňují danou destinaci turismu vůbec navštívit a využít k tomuto účelu. Je zde podmínkou, aby daná destinace poskytovala dostatek ubytovacích zařízení se stravováním, která budou na určité kvalitní úrovni a dále zde musí být zajištěna infrastruktura.

2.3.1 Materiálně technická základna cestovního ruchu v Egyptě

Egypt nabízí historické památky, příznivé klimatické podmínky a možnosti z Rudého moře. Koncem minulého století, konkrétně v 90. letech nastal v Egyptě velký rozmach výstavby hotelových komplexů a turistické infrastruktury zejména kolem pobřeží Rudého moře. Kromě luxusních hotelů Egypt nabízí i ubytování pro méně náročné turisty za poměrně příznivé ceny. Stravování je zpravidla zajištěno přímo v hotelových komplexech, které zahrnují i restaurace. Ve větších městech jsou pak využívány i restaurace mimo tyto komplexy. Egyptské ulice jsou dále plné rychlého občerstvení, které nabízejí místní speciality.

Komplexně lze konstatovat, že služby a turismus tvořili až do revoluce v roce 2011 klíčovou a stabilní složku egyptského HDP. Na přelomu roku 2011/2012 tvořily služby 47,6 % podílu na celkovém HDP a turismus měl na tomto podílu hlavní význam. Nicméně po tomto roce následoval výrazný propad podílu turismu na HDP, kdy propad byl o 3,4 %. Regresivní trend podílu turismu na HDP pokračuje i nadále, tedy od roku 2012, což znázorňuje následující graf. Pokles byl zastaven pouze v roce 2014, nicméně v loňském roce byl pokles opět zaznamenán.

Graf 2: Vývoj podílu turismu na HDP Egypta, v %

Zdroj: Knoema, 2016, online

Egypt kromě vyhledávané turistické destinace dále představuje také zemědělsko-průmyslový rozvojový stát. Zemědělství se podílí 14,6 % na HDP a tvoří 32 % zaměstnanosti a průmysl se podílí 37,7 % a 17 % zaměstnaností. Egypt má diverzifikovanou strukturovanou ekonomiku, která kromě turismu zahrnuje také bankovní sektor, telekomunikace a zahraniční obchod. Nicméně největší příjmy do státního rozpočtu stále plynou z turismu a z provozu Suezského průplavu. Egypt ročně navštíví až 14 mil. turistů, zejména z Evropy (75 %) a ze Středního východu (13 %). Hlavními zdrojovými trhy jsou pak Německo, Británie, Rusko, Libye a Saúdská Arábie. Průměrná doba pobytu těchto turistů je deset dní. Egyptská vláda si je samozřejmě vlivu a důležitosti turismu vědoma, proto se jej snaží podporovat, kdy např. poskytuje finanční podporu pro provozovatele charterových letů, propagačními kampaněmi, poskytováním finančních prostředků na poznávací zájezdy pro média atd.⁴⁶

⁴⁶ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 132

2.3.2 Dopravní infrastruktura

Egypt je z hlediska osídlení poměrně nedostatečně zajištěn dopravní infrastrukturou, kdy železniční trať je dlouhá 5 083 km a silniční síť má 65 050 km. Důležitá je zde i doprava po moři a říční. Mezi klíčové přístavy lze zařadit Alexandrii a Port Said. Dále má Egypt 10 mezinárodních letišť s pravidelným spojením z celkového počtu 84. Určitým specifikem afrického kontinentu je metro a tramvajová síť v Káhiře a také tramvajová síť v Alexandrii. Až 90 % turistů využívá leteckou dopravu. Egypt dále poskytuje ubytování v cca 1 460 zařízení hotelového typu.⁴⁷ Problémem infrastruktury v Egyptě je zejména neuspokojivý stav silniční sítě z hlediska bezpečnosti. Tento aspekt je zapříčiněn špatným technickým stavem vozidel a celkové nedodržování předpisů o silničním provozu. Ohledně železnic je obdobný problém v zastaralosti a nedodržování bezpečnosti osobní přepravy.

2.4 Selektivní vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu

Selektivní či také stimulační vlivy stimulují vznik turismu ve funkci poptávky, zobrazují způsobilost dané destinace a příslušných obyvatel aktivně se podílet nebo pasivně přihlížet turismu. Selektivní vlivy lze dále členit na faktory objektivní a subjektivní. Objektivní faktory představují faktory politické, ekonomické, demografické, urbanistické a ekologické. Subjektivní faktory pak představují psychologické a jiné pohnutky, které jsou ovlivněné kulturní úrovní daných obyvatel, dále jsou dány také zkušenostmi s turismem a dle propagace, která vytvoří značku dané destinace. Mezi subjektivní faktory také patří konkrétní charakterové vlastnosti národa, které mohou být dále impulsem pro návštěvu destinace. Selektivní vlivy zajišťují, že lze využít ostatní předpoklady pro cestovní ruch v daných oblastech.⁴⁸

2.4.1 Politické faktory

Egypt je od roku 1971 uznanou republikou s demokratickým systémem. „*O výkonnou moc se dělí prezident republiky spolu s předsedou vlády. Vláda sestává z*

---

⁴⁷ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 135

⁴⁸ HRÁLA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Idea Servis, 1994, s. 8 - 11

kabinetu ministrů v čele s předsedou vlády. Dvoukomorový parlament se skládá z dolní komory tj. Lidové shromáždění - 444 přímo volených zástupců, 10 jmenuje přímo prezident a horní komory (Šúra) - 176 je voleno přímo a 88 jmenováno. Zákonodárným orgánem je Lidové shromáždění (LS), které schvaluje zásadní politická rozhodnutí, nové zákony, státní rozpočet a rozvojové plány. Šúra je egyptským poradním orgánem. Egypt se vždy snažil zaujímat vůdčí postavení v arabském světě při řešení různých politických otázek mezi arabskými zeměmi či navenek, avšak v poslední době se to ne zcela daří. Káhira je sídlem Ligy arabských zemí a jistě zůstane i nadále centrem celého arabského dění, díky silnému potencionálu země.⁴⁹ Od roku 2014 je egyptským prezidentem bývalý šéf armády Abdal Fattáh Sísí, který se mimo jiného snaží stabilizovat Egypt a apeluje na místní lid z hlediska možných protestů. S egyptským prezidentem sympatizuje i nově složený parlament. Egypt je také kritizován za nově schválený protiteroristický zákon, kdy vlna kritiky, zejména ze strany USA spočívá v tom, že zákon umožňuje vytvořit speciální soudy a chránit bezpečnostní síly před trestními sankcemi. Situace v Egyptě není příliš příznivá, kdy hrozí demonstrace a nepokoje vzhledem k narůstajícím cenám základních surovin, benzínu a elektřiny. Znepokojující politickou situaci v Egyptě potvrzují i tituly v médiích, např. Další krvavý útok v ISIS v Egyptě. Vypálené broky a slzný plyn, policie se s demonstranty v Egyptě nemazala. Krvavý útok v Káhiře. Atentát u chrámu v Egyptě atd. atd., výčet nepokojů, demonstrací a obdobných titulů by byl rozsáhlý. Každá cestovní agentura, včetně MZV na svých stránkách prezentuje soupis doporučení, která se mají dodržovat při návštěvě Egypta, přes zákaz účasti na shromážděních až po zákaz focení určitých památek. Je pak otázkou zda rizika cestování do Egypta předčí jeho profity v podobě již uvedených kulturních a historických památek, Rudého moře atd. Nicméně, jak potvrdil aktuální puč v Turecku, i hrozba v destinaci neodradí možné turisty vyjet do dané lokality. „*Nicméně, jaký to má dopad na celkový vývoj turismu?*“ To již bude otázkou níže realizované analýzy.

---

⁴⁹ MZV. *Souhrnná teritoriální informace Egypt*. [online]. MZV © 2009 [cit. 2009-10-01] Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/438070/STI_Egypt_2009.pdf

2.4.2 Ekonomické faktory

Egyptská ekonomika je „svazována“ výrazným černým trhem, což vyžaduje další devalvace a reformy. Kromě černého trhu jsou alarmující i další aspekty egyptské ekonomiky např. míra nezaměstnanosti, míra inflace, ale i záporná obchodní bilance, tedy že vývozy jsou nižší než dovozy, což samozřejmě ekonomiku neposiluje. Egypt vydá až třetinu svých příjmů na veřejný dluh, který ovšem stále narůstá, ale zadluženost je téměř fenoménem dnešní doby a je problémem i např. v Německu, jenže Německo má dostatečnou produktivitu, převyšující vývozy a potenciál k růstu, tedy s Egyptem nesrovnatelné. Egyptská ekonomika i nadále čelí mnoha překážkám. Životní úroveň zůstává poměrně nízká a má značně omezené hospodářské zdroje. Půda zůstává hlavním zdrojem přírodního bohatství, ale množství produktivní půdy je nedostatečné pro narůstající obyvatelstvo. Rostoucí počet populace, který bude představen v následující kapitole, vyvíjí tlak na zdroje, dále je zdrojem chronické nezaměstnanosti a proto řada Egyptů migruje za prací do zahraničí. Níže uvedené tabulka shrnuje vývoj klíčových ekonomických ukazatelů. Jak již bylo uvedeno, Egypt je zemí cestovního ruchu, zemědělství a průmyslu. Průmysl se v posledních letech výrazně změnil. Hlavními odvětví jsou vývozy surovin, zejména plynu, ropy a dalších nerostných surovin, což představuje až 80 % vývozu. Dále jsou důležité také kovové výrobky, bavlna, textilie a chemikálie. Z hlediska dovozů jsou pak nejvíce dovážené suroviny, zejména obiloviny, spotřební zboží, ropné produkty a oleje.⁵⁰

Snahou nynějšího prezidenta, ale i celé vlády je nastartování egyptské ekonomiky, což ovšem brzdí politická nestabilita, odliv turistů, rostoucí inflace (způsobená devalvací měny) a rostoucí deficit rozpočtu. Vláda nově připravila reformy na oživení, které zahrnují i zavedení daně z přidané hodnoty. *„Egypt bez ohledu na své stávající problémy má potenciál, s ohledem na svoji rozlohu, polohu, počet a průměrný věk obyvatel a levnou pracovní sílu, zůstat i nadále oblíbeným místem pro realizace investic. Ty budou mít multiplikační efekt s pozitivním dopadem na egyptskou ekonomiku, ale zároveň otevírají prostor pro spolupráci na trzích třetích zemí v celé Africe.“*⁵¹

⁵⁰ BUSINESS. *Egypt: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled.* [online]. *Businessinfo* © 2016 [cit. 2016-06-01] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/egypt-zakladni-charakteristika-teritoria-18198.html>

⁵¹ Viz tamtéž

Tabulka 2: Vývoj ekonomických ukazatelů Egypta

Ukazatel	Jednotka	2011	2012	2013	2014	2015
HDP na obyv.	USD	2 935	3 354	3 376	3 478	3 740
HDP	bn. USD	236	276	286	302	331
Ekonomický růst	změna HDP v %	1,8	2,2	2	2,2	4,2
Míra nezaměstnanosti	%	12	12,7	13,3	13,2	12,8
Veřejný dluh	% HDP	82,1	79	89	90,6	88
Míra inflace	změna v %	10,1	7,1	9,5	10,1	10,4
Obchodní bilance	mld. USD	-27,1	-34,1	-30,7	-34,1	-39
Vývoz	mld. USD	27	25,1	27	26,1	22,2
Dovoz	mld. USD	54,1	59,2	57,7	60,2	61,2

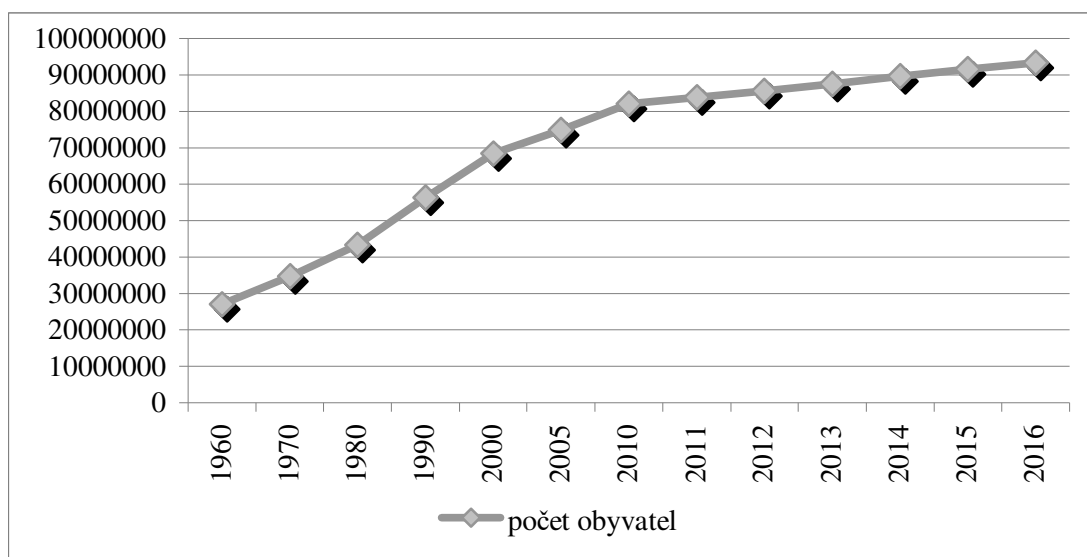
Zdroj: Focus Economics, 2016, online

2.4.3 Demografické faktory

Egypt patří k nejlidnatějším arabským zemím. Aktuálně má téměř 94 milionů obyvatel. Jak ukazuje níže uvedený graf, Egypt se shodně jako v ostatních oblastí Blízkého východu potýká s výraznou progresí počtu obyvatel. Bohužel již není nárůst počtu obyvatel spojen s nárůstem ekonomiky, ale i nadále v oblastech přetrvává chudoba a nedostatečná produktivita. Rychle a obtížně odhadovaný nárůst podporuje celkovou nestabilitu a sociální napětí. Z grafu je dále patrné, že výrazný nárůst nastal v roce 2012, což potvrzuje obtížnou předvídatelnost demografického vývoje. Mladá populace společně s rychlým populačním růstem pak představuje ohrožení pro místní pracovní trh. Přes 60 % populace nedosáhlo ještě věku 30. let. Problém je nejen nedostatek pracovních míst, ale také úroveň vzdělávání. Nejvíce obyvatel sídlí okolo Nilu, kdy celkově na 1 km² připadá 94 obyvatel.⁵² Více než 2/5 obyvatel žije v městských oblastech. Hustota obyvatel podél Nilu je jedá z největších na světě, kdy je více než 2 000 osob na km².

⁵² WORLDOMETERS. *Egypt population*. [online]. Worldometers © 2016 [cit. 2016-06-28] Dostupné z: <http://www.worldometers.info/world-population/egypt-population/>

Graf 3: Vývoj populace v Egyptě

Zdroj: Worldometers, 2016, online

3. TUNISKO

Tunisko je dlouhodobě jednou z nejoblíbenějších letních destinací Čechů, ale i dalších turistů. Toto označení pozbylo své platnosti v loňském roce, kdy byl spáchán na významné tuniské letovisko teroristický útok, při němž zemřelo téměř 30 lidí. Tento teroristický útok hluboce narušil stabilitu cestovního ruchu v destinaci Tunisko, která je ovšem dána určitými vlivy, které již byly představeny u první destinace Egypt a budou tedy obsahem i následujících podkapitol.

3.1 Základní data

Tunisko, oficiálním názvem Tuniská republika, je stát severní Afriky ležící na pobřeží Středozemního moře. Shodně jako výše uvedený Egypt i tuto oblast lze označit za známou a oblíbenou turistickou destinaci, která ovšem není tak zajímavá a vyhledávaná jako Egypt svými historickými predispozicemi, ale spíše svou kulturou, plážemi a letovisky. Tunis sousedí ze západní i jižní strany s Alžírskem a z východní strany s Libyí.

Tunisko o svou nezávislost bojovalo s Francouzi, kdy války o nezávislost byly nakonec úspěšně ukončeny v roce 1956, kdy bylo Tunisko uznáno jako samostatný a nezávislý stát. Do historie této země se významně zapsal první prezident po uznání nezávislosti, Habib Bourquiba. Tento prezident „vládl“ v zemi 31 let a významně se zasloužil o potlačování islámského fundamentalismu a stanovil v této zemi dosud nevídané práva žen. V roce 1987 byl pak tento prezident krvavými převraty odvolán z funkce a nahrazen Zine el Abidine BEN ALI. Nové století nastalo pro Tunis zejména v podobě pouličních protestů z roku 2010 vlivem vysoké nezaměstnanosti, korupci, rozšířené chudobě a vysokými cenami potravin, kdy protesty eskalovaly v lednu 2011 a vedly ke stovkám úmrtí. Dne 14. ledna 2011 BEN ALI rozpustil vládu a uprchl ze země a koncem ledna 2011 byla pak vytvořena "vláda národní jednoty". Nynějším prvním prezidentem nové ústavy země je Al-Bádží Qáid as-Sabsí. Tunisko zaujímá rozlohu 163 610 km² a je tak 93. největší zemí světa. V červnu 2015 zde žilo

11 037 225 obyvatel, z nichž 98 % jsou Arabové. Z hlediska počtu obyvatel se jedná o obdobnou zemi, jako je Česká republika. Hlavním městem Tuniska je Tunis, který má přibližně 2 miliony obyvatel. I Tunisko se rozděluje do pomyslných čtyř oblastí. První oblastí představuje severní část země, kde je především úrodná půda, říční toky a údolí Mažardu. Dále jsou zde hory a pohoří. Další část představuje východního pobřeží, které je vysoce zalidněno a je zde úrodná půda. Jižní část země představuje další část, která je ovšem tvořena stepí. Čtvrtá část země je tvořena Saharou a solnými jezery. Hlavním náboženstvím je tedy islám, ke kterému se hlásí až 98 % obyvatel. Hlavní město Tunis je liberální město, kde sídlí tamní vláda. Je rozděleno na tři hlavní oblasti, Medina, což je střed města, druhá oblast je charakteristická islámskou architekturou a třetí je moderní částí. Hlavní město svůj název získalo až v období arabské nadvlády a je překládáno jako „přinášet radost a pohodu“.⁵³

Tunisko spolu s jižním a východním subregionem Afriky jedním z nejvýznamnějších oblastí. V těchto oblastech se poměrně dobře rozvíjí cestovní ruch, ale Afrika čelí v komplexním pohledu řadě problémů. Jedná se zejména o chudobu, nedostatek úrodné půdy, nedostatek pitné vody, nedostatek potravin, vysoká negramotnost obyvatelstva, závažná onemocnění, válečné či národnostní konflikty včetně teroristických útoků atd. Tunisko je podle počtu příjezdů turistů hned po Maroku a Jihoafrické republice jednou z nejnavštěvovanějších destinací. Na následujícím obrázku je zobrazena geografická poloha Tuniska, včetně jeho sousedních států.

---

⁵³ CIA. *The World Factbook: Africa: Tunisia*. [online]. CIA © 2016 [cit. 2016b-06-16] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ts.html>

Obrázek 5: Geografická poloha Tuniska

Zdroj: CIA, 2016b, online

3.2 Lokalizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu

Jak již bylo uvedeno, lokalizační vlivy vytvářejí přírodní a kulturní podmínky dané destinace. V následujících podkapitolách budou shodně jako u Egypta představeny tyto vlivy z hlediska destinace Tunisko.

3.2.1 Přírodní a klimatické podmínky

Tunisko má na většině území subtropické klima středomořského typu s horkým a suchým létem a mírnou a poměrně vlhkou zimou. Jih Tuniska má spíše pouštní klima a severní je pak oblastí srážek, kde je i nejvyšší hora Tuniska Jebel Chaambi (1544 m n. m.). Třetina Tuniska je pokryta pouští Sahara, což je také turisty vyhledávané místo, kde navštěvují zejména oázy (Gafsa, Douz a Tozeur). Jih země tvoří především nížiny, kde jsou i solné jezera neboli tzv. šotty. Tunisko zahrnuje velké množství národních parků, které jsou ovšem blízko vojenských stanovišť a jsou tak pro turisty obtížně přístupné.⁵⁴

Tunisko je pod vlivem dvou protichůdných klimat, kdy tedy na severu převládá subtropické středomořské a na jihu je kontinentální, tropické a suché podnebí.

⁵⁴ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 180

Zemědělská úrodná oblast se nazývá Tell a spadne v ní kolem 600 mm srážek. Mezi severní a jižní oblastí je pás stepi, kde spadnou srážky mezi 200 – 400 mm za rok. Na jihu je pak úhrn srážek pouze 100 mm za rok. Tunisko, ale zahrnuje i místa, kde nezaprší i několik let. Tunis leží ve směru poledníků, což tedy znamená již zmíněnou rozdílnost teplot. Teplotní rozdíly mezi nocí a dnem nejsou výrazné na severu, ale na jihu. Na Saharě se např. může přes den vyšplhat teplota až na 40° C a v noci pak mohou teploty klesnout až pod bod mrazu. Od října do května se teploty pohybují v příjemném rozmezí 12 – 28° C. Průměrné letní teploty jsou pak okolo 26° C.⁵⁵ Shodně jako Egypt i Tunisko je dle přiložené mapy v příloze 1 této práce oblastí pásu suchého a horkého klimatu, kde je tedy charakteristické horké a suché léto a zimní období je spíše mírné s teplotami okolo 14 °C s občasnými srážkami, kterých k pobřeží spíše přibývá.

3.2.2 Historie a kultura

Tunisko je také bohaté na kulturně-historické památky, antické i muslimské, které jsou soustředěny zejména v hlavním městě, např. Národní muzeum Bardo, mešita Jana Ez Zitouna, vyhlášené místní tržiště atd.⁵⁶ Historie Tuniska se traduje již 4 000 let př. n. l., kdy jej osídlili barbaři a člení se do pěti období: Období barbarské, kartaginské, římské, byzantské a islámské. Ve 12. století byly evidovány první obchodní styky a příslušné kulturní vztahy se sousedními zeměmi. Za klíčové nedávné historické mezníky lze považovat zrušení nevolnictví počátkem 19. století. Jak již bylo zmíněno, Tunisko bojovalo s Francií. Tento boj vznikl na základě platební neschopnosti Tuniska, které se dostalo do ekonomických potíží, řešilo je půjčkami z mezinárodního trhu a záhy je nebylo schopné hradit. Díky tomu bylo v roce 1881 obsazeno Francií, kdy v již uvedeném roce 1956 bylo obsazení skončeno a Tunisko bylo uznáno jako nezávislý stát. Nicméně Francie neměla na Tunisko jen negativní vliv, ale zajistilo vzestup celé oblasti. V roce 1967 bylo následně Tunisko prohlášeno za republiku.

Komplexně lze říci, že Tunisko je arabská země s islámskou kulturou a prošlo si řadou „významných kultur a civilizací (*Féničané, Římané, Byzantinci, Arabové, Turci, Francouzi, atd.*). Každá z nich zde zanechala něco ze svého způsobu života a vědomostí

---

⁵⁵ TUNISKO. *Tunisko – podnebí*. [online]. *Tunisko.net* © 2015 [cit. 2003-08-13] Dostupné z: http://www.tunisko.net/zeme_kapitola.php?klic=1213

⁵⁶ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 180

*a proto je dnešní Tunisko tak pestrou a kouzelnou zemí. Mísí se zde atmosféra původních Féničanů, kdysi mocné a významné kultury mořeplavců, která silou svého námořního loďstva trápila i tak silnou říši, jakou v té době byl antický Řím. Vzestup a pád mocných říší, boje o nadvládu, zápas mezi Římem a Kartágem, bitvy, při nichž se tají dech dnešním čtenářům... to vše Tunisko zažilo. Zahrnuje i kulturní dědictví mnoha dalších národů, které se tu uchytily nebo i jen prošly.*⁵⁷

3.2.3 Společenské podmínky

Obdobně jako Egypt i Tunisko je zemědělský stát s rozvíjejícím se průmyslem a těžbou nerostů. Klíčovými surovinami jsou zejména ropa, zemní plyn, fosfáty, stříbro a sůl. Z průmyslového odvětví je pak klíčový potravinářský průmysl, chemický a textilní průmysl, stavebnictví a tradiční řemeslná výroba. Hlavními pěstovanými plodinami jsou pak obiloviny, olivy, datle, citrusové plody, vinná réva a tabák. V živočišné výrobě je pak klíčový chov skotu, koz, velbloudů, ovcí, oslů atd. Turismus je pro Tunis klíčový a představuje hlavní zdroj příjmů. Tunisko navštíví až 7 mil. turistů, nejvíce z Evropy (55 %) a Střední východ (30 %). Průměrná doba pobytu turistů je pak 4,5 noci.⁵⁸ Turisté cestují do Tunisu nejvíce za rekreací, kdy momentálně i Tunisko čelí teroristickým útokům, kdy např. v loňském roce v červenci zaútočil islámský terorista na tuniské letoviště Sousse a zemřelo 37 turistů. Z hlediska společenských podmínek pak Tunisané milují sport a tuto aktivní činnost umožňují provozovat i turistům. Velmi rádi provozují fotbal, tenis a na severu země pak golf či jízda na koni. Samozřejmě lze i provozovat různé vodní sporty a lyžování. Sahara je již vyhlášena automobilovými závody.

3.3 Realizační vlivy na rozvoj a rozmístění cestovního ruchu

Tuniskou infrastrukturu tvoří 19 232 km asfaltové silnice, včetně 262 km dálnic, kdy se za podpory Evropské unie předpokládá rozšíření. Dále je infrastruktura tvořena železniční sítí v délce 2 165 km. Tato síť je postupně modernizována. Tunisko má osm

---

⁵⁷ CESTOVÁNÍ – TUNISKO. *Historie a kultura Tuniska*. [online]. *Cestování - Tunisko* © 2016 [cit. 2008-08-15] Dostupné z: <http://www.cestovani-tunisko.cz/history/>

⁵⁸ HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, s. 180

mezinárodních letišť s dobrými službami, kdy celkem má 29 letišť. Dále má sedm obchodních námořních přístavů, kterými celkem prochází 97 % vyváženého a dováženého zboží. Turisté nejčastěji využívají leteckou dopravu, kdy se jedná o 60 % turistů přepravovaných touto dopravou a 40 % turistů využívá silniční dopravu. V Tunisku je dále poskytováno ubytování prostřednictvím hostelů a kempů. Dále jsou zde samozřejmě méně či více moderní a komfortní hotely, kdy je jich celkem 856.⁵⁹ Tunisko je poměrně známé svými rozsáhlými hotelovými komplexy, které nabízejí veškeré služby a není tak ani potřeby je při jejich návštěvě opouštět, protože je zde vše od bazénu, až po kadeřnictví a sportovní vyžití.

Obdobně jako Egypt i Tunisko patří k ekonomicky vyspělým trhům a hotelové komplexy jsou na poměrně vysoké úrovni, kdy Tunisko se v roce 2015 umístilo na 5. místě ve výstavbě 2 444 hotelových pokojů ve 12 hotelech. Afrika patří mezi oblasti s možným potenciálem pro investory, což potvrzuje i následující tabulka, která zobrazuje regresivní počet výstavby nových hotelových pokojů v daných oblastech. Afrika z komplexního pohledu eviduje rozmach do ubytovacích služeb, zejména jde o hotely, rekreační střediska atd. Severní část Afriky pro investory zajímavější, progresse výstavby hotelů v Subsaharské Africe od roku 2013 je vyšší. Z tabulky je dále patrné, že v Subsaharské Africe byla progresse výstavby hotelových řetězců v loňském roce o 41 % vyšší než v Severní Africe. Celkem se jednalo o 112 nových hotelů a 12 585 hotelových pokojů.⁶⁰

Tabulka 3: Vývoj počtu nových hotelových řetězců v Africe od roku 2011

Oblast	2011		2012		2013		2014		2015	
	Hotel	Pokoj	Hotel	Pokoj	Hotel	Pokoj	Hotel	Pokoj	Hotel	Pokoj
Severní Afrika	75	17038	77	17217	73	18065	73	16649	79	18565
Subsaharská Afrika	76	13700	100	17109	115	18191	142	23283	191	31150

Zdroj: UNWTO, 2015b, online

⁵⁹ Viz tamtéž, s. 181

⁶⁰ UNWTO. *Casá África Tourism in Africa: A Tool for Development*. [online]. UNWTO © 2015 [cit. 2015b-09-09] Dostupné z: http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/tourism_africa_tool_development1.compressed.pdf

4. ANALÝZA DÍLČÍCH FAKTORŮ Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI A ATRAKTIVITY

Od padesátých let 20. století zaznamenal mezinárodní cestovní ruch výraznou progresi a rozvoj, který koresponduje především s progresí životní úrovně obyvatelstva v řadě zemí. Cestovní ruch se tak stal jedním z nejdynamičtějších odvětví světové ekonomiky. Ve více než třech čtvrtinách zemí se nově řadí mezi pět odvětví s nejvyšším podílem na exportu zboží, ve více než třetině států světa je pak klíčovým zdrojem devizových příjmů a největším zaměstnavatelem. Nicméně, je to také odvětví, které je výrazně citlivé na impulsy z vnitřního i vnějšího prostředí, kam lze zařadit klíčové aspekty, např. bezpečnost, politickou situaci, ekonomickou a sociální situaci atd.⁶¹

Bezpečnost představuje klíčovou složku ovlivňující cestovní ruch. V mnoha podnicích je při analýze spokojenosti jejich zaměstnanců jako předloha brána tzv. Maslowova pyramida potřeb, která byla sestavená sice v roce 1943, ale i nyní je stále platná. V této pyramidě se potřeba pocitu bezpečí a jistoty zobrazuje hned na druhém místě po základních tělesných a fyziologických potřebách. Bezpečnost lze tedy označit za klíčovou lidskou potřebu, která úzce koresponduje s turismem, který má mnoho občanů spojený s relaxací, poznáním, spokojeností atd. Díky dnešní bezpečnostní situaci v mnoha státech světa se stala bezpečnost rozhodujícím aspektem při výběru dané destinace. V následujících podkapitolách bude provedena analýza vybraných faktorů, které mají vliv na vnímanou bezpečnost daných destinací.

4.1 Zdravotní vlivy

Zdravotní vlivy destinace významně ovlivňují zdravotní a hygienická situace v destinaci. Choroby šířící se v některých destinacích se postupně stávají značnou a právem vnímanou hrozbou pro cestovní ruch. Nemoci se díky internacionálního cestovního ruchu rozšiřují i do dalších destinací, proto se vlády snaží informovat a

---

⁶¹ GEOGRAPHY. *V zorném poli geografů: Rizikové faktory pro cestovní ruch*. [online]. Geography © 2012 [cit. 2012-01-01] Dostupné z: <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2011/12/28-29.pdf>

varovat případné turisty před těmito hrozbami a vydávají různá omezení k cestování do zdrojových oblastí. Dlouhodobě nepříznivě je vnímána většina zemí afrického kontinentu, a to díky ztíženému přístupu k pitné vodě a kvalitním potravinám, ale i také vlivem nemoci AIDS. Nedávno se objevily nemoci, jejichž výskyt se na omezenou dobu či i dlouhodobě staly hrozbou pro ČR. Právě účastí na mezinárodním turistickém dění může pak v ČR dojít k šíření nemocí. V listopadu roku 2002 se poprvé objevila nákaza SARS, nemoc, která značně postihla oblast jihovýchodní Asie. Následně i ČR byla touto nemocí zasažena a došlo k regresi turistů a korespondujícímu poklesu pracovních míst v ČR. Shodné dopady měla ptáčí a prasečí chřipka.⁶²

Z hlediska nemocí a zdravotních obtíží se řadí Egypt i Tunisko mezi méně bezpečné oblasti. Destinace se snaží zdravotní situaci zlepšovat, ale hrozba onemocnění i nadále přetrvává. Nicméně nejnavštěvovanější turistické oblasti jsou již charakteristická dobrou úrovní zdravotnictví, kdy se pravidelně vyhlašují doporučení pro turisty, kterými se musí řídit, aby předešli případné nákaze. Z těchto doporučení jsou již poměrně všeobecně známé např. pití vody z balených lahví, nekupovat místní potraviny na tržištích apod.

---

⁶² GEOGRAPHY. *V zorném poli geografů: Rizikové faktory pro cestovní ruch*. [online]. Geography © 2012 [cit. 2012-01-01] Dostupné z: <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2011/12/28-29.pdf>

Následující tabulka představuje nebezpečné nemoci a doporučená očkování pro Egypt a Tunis.

Tabulka 4: Přehled nemocí v Egyptě a Tunisu, doporučená očkování, v letech 2003 – 2014

Nemoc	Oblast	Rok	Oběti	Očkování	
Egypt					
Malárie	Asuán	2014	19	Hepatitida A	Tetanus
Příušnice	Gíza	2012	500 a více	Hepatitida B	Záškrt
Ptačí chřipka	Oblast Delta	2011	176	Žlutá zimnice	Spalničky
Horečka údolí Rift	150 km severně od Káhiry	2003	45	Vzteklina	Příušnice
Hepatitida A	Hurghada – Rudé moře	2004	351	Malárie	Zarděnky
Tunis					
Virus západonilské horečky	Kebili, Gabes, Mahdia, Bizerte, Jendouba, Monastir	2012 (2010 – 2011)	37 (3)	Hepatitida A, Hepatitida B, břišní tyfus, spalničky, vzteklina, tetanus, plané neštovice, obrna, cholera, žlutá zimnice	

Zdroj: MD Travel Health, 2002, online; MD Travel Health, 2002b, online

Jak vyplývá z tabulky, výraznější nebezpečí z hlediska zdravotních vlivů hrozí v Egyptě, kde od roku 2013 umřelo více než 1 091 turistů na následky různých onemocnění získaných návštěvou oblastí Egypta. V Tunisu jsou statistiky příznivější, kdy jsou evidovány oběti pouze u viru západonilské horečky (West Nile virus).

Zajímavé a vypovídající statistiky zpracovala i Světová zdravotnická organizace (WHO), která pro oblast Afriky zpracovala shrnující zprávu v roce 2016. Ze zprávy

vyplývá, že hlavní ohniska nemocí v komplexní Africe představují následující choroby:⁶³

- žlutá zimnice,
- cholera,
- zika virus slintavky,
- nakažlivé onemocnění Chikungunya.

Nicméně ani Egypt ani Tunis nebyly WHO označeny jako výrazné hrozby. V předchozích letech byla zejména Ebola (neboli krvácivá horečka) důvodem prudkého snížení mezinárodního cestovního ruchu v postižených oblastech, kdy se jednalo zejména o střední a západní oblast Afriky). Tento vývoj měl ovšem dopad na cestovní ruch v celém regionu, tedy i v severní, východní a jižní oblasti Afriky. Majitelé hotelů a turistických letovisek se tak museli vypořádat s prudkým poklesem prodejů a zrušených rezervací. Letecké společnosti rušily lety do daných oblastí Afriky a byla vydána různá turistická omezení. Aktuálně je hrozbou zejména žlutá zimnice, která se objevila v západních zemích Afriky, konkrétně v Angole. Pro lepší přehlednost rozložení jednotlivých zemí Afriky, je v příloze č. 2 zobrazena geografická mapa. V roce 2016 je z hlediska řešené otázky i nadále přetrvávající ohnisko žluté zimnice v Angole, kdy pokračuje geografická expanze. Nicméně se daří snižovat počet nahlášených případů onemocnění. Od 5. 12. 2015 do 14. července 2016 bylo oznámeno celkem 3 674 podezřelých případů, včetně 361 úmrtí, z nichž 877 případů bylo potvrzených. Jako další hrozba byla označena cholera, kdy za období leden – červen 2016 bylo nahlášeno celkem 31 543 případů cholery, včetně 536 úmrtí. Cholera se nejvíce vyskytuje v oblastech Konga, Tanzanie a Keni. V africkém kontinentu se dále výrazně objevuje i onemocnění z viru slintavky – Zika. Tento virus byl potvrzen v říjnu 2015 v Cabo Verde a následně i v červnu 2016 v oblasti Guinea-Bissau. Dne 12. června 2016 bylo nahlášeno 7 585 podezřelých případů onemocnění vlivem tohoto viru. Dále bylo ke dni 14. 6. 2016 celkem ohlášeno 1 394 případů onemocnění Chikungunya, kdy zatím nebyly

---

⁶³ WHO. *Outbreak Bulletin: Regional office for Africa*. [online]. *World Health Organization* © 2016 [cit. 2016-06-30] Dostupné z: <http://www.afro.who.int/en/clusters-a-programmes/dpc/epidemic-a-pandemic-alert-and-response/outbreak-news/5005-outbreaks-and-emergencies-in-the-who-african-region-bulletin-vol-6-issue-4-30-june-2016.html>

vidování obětí na životě. Virus se šíří zejména v oblastech Mandery.⁶⁴ Následující tabulka pak shrnuje nejčastější onemocnění a postižené oblasti Afriky za rok 2016.

Tabulka 5: Počet obětí a úmrtí u primárních onemocnění v Africe za období leden – červen 2016

Virus	Oblast Afriky	Počet nakažených	Počet úmrtí
Žlutá zimnice	Angola	3 674	361
	Kongo	1 798	85
	Uganda	91	3
	Guinea	39	8
Cholera	Kongo	12 295	283
	Tanzania	8 203	69
	Keňa	6 017	78
	Zambia	1 343	29
	Malawi	1 196	33
	Uganda	1 021	37
	Mozabik	746	2
	Benin	293	0
	Nigeria	194	1
	Ethiopia	182	3
	Liberia	24	0
	Burundi	20	0
	Zimbabwe	4	1
Zika virus	Cape Verde and Guinea Bissau	8 979	0
Chikungunya	Mandera	1 394	0

Zdroj: WHO, 2016, online

⁶⁴ WHO. *Outbreak Bulletin: Regional office for Africa*. [online]. World Health Organization © 2016 [cit. 2016-06-30] Dostupné z: <http://www.afro.who.int/en/clusters-a-programmes/dpc/epidemic-a-pandemic-alert-and-response/outbreak-news/5005-outbreaks-and-emergencies-in-the-who-african-region-bulletin-vol-6-issue-4-30-june-2016.html>

U žluté zimnice bylo poměrně obtížné nalézt ohnisko viru. Nicméně se aktuálně podařilo zamezit šíření viru a v Angole nejsou nyní hlášeny žádné nové případy onemocnění. Tento stav se přisuzuje zejména rozšíření očkování v postižených oblastech, kdy bylo distribuováno více než 2 miliony vakcín. U cholery ovšem nebyl vývoj takto příznivý. Během roku 2016 byly nahlášeny nové a opakující se oblasti s epidemií cholery, zejména v oblastech východní a jižní Afriky (Tanzanie a Keňa). I z Konga se ohnisko šíří do dalších oblastí. Celkově v roce 2016 došlo k nárůstu hlášených případů cholery při komparaci stejného období let 2014 i 2015. Tento nárůst je částečně přisuzován šíření infekce z provincií v těžko přístupných místech podél řeky Kongo. Riziko dalšího šíření cholery v rámci provincií i za hranicemi je vysoká, protože predispozicí stále existují, kdy se jedná zejména o nedostatek toalet, závadná voda atd. ČR informuje občany o těchto aspektech a každoročně doplňuje oblasti s doporučenými druhy vakcinace, kam Afrika spadá.

4.2 Ekonomické a sociální vlivy

Do otázky bezpečnosti lze primárně zařadit nejen přímé zdravotní vlivy, ale také komplexní ekonomickou a sociální situaci dané lokality. Politická a ekonomická stabilita regionu je pro většinu turistů při výběru klíčovým kritériem. Lze sem zařadit např. válečné konflikty, teroristické ataky, politické převraty, ale také ekonomickou krizi z let 2007 – 2012 a následnou dluhovou krizi z roku 2012. Turisté z ČR o nich mohou být předem informováni a varováni. Tyto aspekty pak mohou mít dopady v řádu dní, ale i v řádu let. Tedy i krátkodobé narušení stability regionu může mít dlouhodobé následky v podobě ztráty důvěry u turistů, ale také u investorů. U těchto vlivů se výrazněji projevuje tzv. generalizační efekt, tedy problém jednoho regionu nebo země, má pak dopad i na ČR, protože potenciální turista si tento region „zaškatulkuje“ jako nebezpečný. Jako příklad pak lze uvést dopad války v Zimbabwe, která se od roku 1965 protáhla až do 90. let 20. století a ovlivnila sousední Zambii i ČR. Ovšem nelze konstatovat, že každý konflikt (či přírodní katastrofa), má vždy dopad na pokles turistů. S rostoucím cestováním a vyšší oblibou adrenalinových činností lze zaznamenat trend „válečných“ nebo „konfliktových“ turistů. Tito turisté chtějí na vlastní oči vidět a zažít, dění v dané lokalitě. Díky tomu se tak i po ukončení krizového stavu může z postižené

oblasti stát vyhledávaný turistický cíl.⁶⁵ Z hlediska informovanosti českých turistů cestujících do zemí Afriky se mohou informovat na stránkách Velvyslanectví České republiky v Káhiře a dále na stránkách Velvyslanectví České republiky v Tunisu, kde jsou prezentovány aktuální zprávy, dění atd. v daných oblastech (tedy v Egyptě a Tunisu). Zejména Egypt, ale potažmo i země Blízkého východu, jsou významným zdrojem konfliktů a podílejí se na snižování bezpečnostní situace v oblasti. Častou příčinou těchto konfliktů je zejména rozdílnost v náboženském vyznání a snaha o převrat vládnoucího politického režimu. Dále jsou zde i četné teroristické útoky, u kterých jsou původci především militantní muslimové, kteří chtějí útoky docílit nastolení režimu íránské podoby. Tyto negativní aspekty mají pak vliv na stabilitu země a na cestovní ruch. U teroristických útoků došlo nejen k obětem tamních obyvatel, ale i turistů.

---

⁶⁵ GEOGRAPHY. *V zorném poli geografů: Rizikové faktory pro cestovní ruch*. [online]. Geography © 2012 [cit. 2012-01-01] Dostupné z: <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2011/12/28-29.pdf>

5. ANALÝZA POLITICKÉHO STAVU EGYPTA Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI

Africký kontinent je komplexně již charakteristický svou nestabilitou, revolucemi, konflikty a teroristickými útoky. Tyto metafory lze směřovat zejména na Egypt. Tunis je spíše poklidnější lokalitou. V Egyptě jsou trvalé vnitřní i vnější hrozby, které negativně ovlivňují turistický ruch. Zejména pak vnitřní hrozby, které se přímo týkají stavu dané země, jsou klíčovým faktorem a zahrnují např. občanské nepokoje, teroristické útoky, vládní převraty atd. Vnější hrozby (např. války v sousedních zemích, teroristické útoky atd.) jsou pak klíčové pro komplexní oblast. V níže uvedených kapitolách budou analyzovány klíčové vnitřní i vnější hrozby v Egyptě.

5.1 Teroristické útoky v Egyptě

Pro Egypt představují teroristické útoky značný problém, který neustále narůstá na svém významu. Z hlediska nedávné historie Egypt zaznamenal „poklidné období“ v letech 1998 – 2004, ovšem po tomto teroristickém „tichu“ nastalo období závažných útoků, které mají za příčinu stovky obětí na životech zejména z řad turistů, což potvrzuje i níže uvedená tabulka č. 6. Problémem je i brutalita a zaměření útoků na turisty, ale také jejich četnost a opakování. Tyto útoky pak mají dopad na požadovaný nárůst turismu do Egypta, což je významný problém, protože příjmy z turistického cestovního ruchu představují významný podíl celkových příjmů Egypta.

Určitým převratem v teroristických útocích se stal bombový útok ze dne 16. 2. 2014 na egyptské letoviště Taba, kde byli zabiti tři Jihokorejci a egyptský řidič a dále bylo zraněno celkem dalších 13 lidí. Tento atentát změnil strategii, doposud byl zaměřen spíše na vojenské a policejní cíle. I po tomto útoku představoval cestovní ruch primární zdroj příjmů poměrně chátrající ekonomiky. Počet turistů do Egypta ovšem začal klesat již v roce 2011, po vypuknutí arabského jara⁶⁶. Dále došlo ke snížení po

---

⁶⁶ Arabské jaro je označení pro vlnu protestů, povstání, revolucí a nepokojů, které probíhaly či i probíhají ve většině arabských zemí od konce roku 2010. První vlna protestů byla zahájena v Tunisu, v prosinci roku 2010. Tyto protesty byly započaty sebevraždou místního obyvatele, který se upálil před vládou na protest proti vysoké nezaměstnanosti a špatným životním podmínkám. Rozsáhlé protesty následovaly i v dalších zemích: zejména v Egyptě, Alžírsku, Jemenu, Bahrajnu, Sýrii a Libyi.

svržení islámského prezidenta M. Mursího v roce 2013. Např. v roce 2010 navštívilo Egypt 14 milionů turistů. Tito turisté přinesli zisk 13,5 miliardy dolarů, v roce 2013 klesl počet návštěvníků na 10 milionů a v roce 2014 bylo turistů již jen 8 milionů. Kdysi plné hotely u Rudého moře jsou plné již jen ze 45 %. K výše uvedenému teroristickému útoku se přihlásila salafistická džihádistická skupina Ansár Bajt al-Maqdís (Obránci Jeruzaléma), hlásící se k Al Kajdě, která má na svědomí nejkrvavější útoky. Tato skupina prohlásila, že útoky budou i nadále pokračovat a zaměří se právě na klíčovou oblast egyptské ekonomiky, tedy již uvedený cestovní ruch. Dále bude pokračovat také v útocích na armádu země. Egyptští komentátoři jsou přesvědčeni, že čím víc bude armáda pronásledovat islamisty, tím víc bude útoků. Odpovídá tomu vývoj v roce 2014, kdy armáda zesílila protiteroristickou operaci na Sinaji a následně přišly krvavé atentáty od svržení prezidenta Mursího v podobě exploze automobilu u policejního ředitelství v Káhiře, vražda policejního generála také v Káhiře, sestřelení vojenského vrtulníku na Sinaji a čtyři výbuchy sinajského plynovodu. Egyptská armáda dosáhla jistých úspěchů a zabila několik velitelů Ansáru Bajt al-Maqdís. Útok z února 2014 představuje novou fázi boje armády s teroristy, který bude dlouhý, těžký a bude vyžadovat i těsnou kooperaci s Izraelem a Jordánskem. Dle odhadů na poloostrově operuje 500 až 2000 ozbrojenců.⁶⁷ V následující tabulce jsou zobrazeny teroristické útoky, které byly spáchány na turisty od roku 1992.

---

⁶⁷ ZBAVITELOVÁ, Gita. *Gita Zbavitelová: Útok na turisty v Egyptě – nová strategie teroristů*. [online]. Český rozhlas © 1997 - 2016 [cit. 2014-02-19] Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/plus/nazory/_zprava/gita-zbavitelova-utok-na-turisty-v-egypte-nova-strategie-teroristu--1317889

Tabulka 6: Přehled teroristických útoků na turisty v Egyptě, v letech 1992 – 2015

Datum	Oblast	Druh útoku	Počet zraněných	Počet obětí
1992				
1. 10	Assiut	Útok na loď vezoucí Němce	3	0
21. 10	Egypt	Útok na turistický autobus	3	1
12. 11	Qena	Útok na autobus	7	0
1993				
7. 1	Káhira	Bombový útok poblíž turistického autobusu	0	0
26. 2	Káhira	Bombový útok v kavárně	20	0
16. 3	Káhira	Bombový útok na pět turistických autobusů	0	0
8. 6	Káhira	Bombový útok na autobus	22	2
15 – 18. 9	Al-Qusiya	Útok na dvě výletní lodě	0	0
27. 10	Káhira	Střelba na podnikatele	2	2
27. 12	Káhira	Střelba a bombový útok na turistický autobus	16	8
1994				
14. 2	Assiut	Útok na autobus	0	0
17. 2	Assiut	Útok na autobus	0	0
19. 2	Assiut	Útok na vlak	1	0
23. 2	Assiut	Útok na vlak	6	0
4. 3	jižní Egypt	Útok na loď	1	1
7. 3	jižní Egypt	Útok na loď	11	0
13. 3	jižní Egypt	Útok na loď	0	0
26. 8	jižní Egypt	Útok na turistický autobus	2	1
27. 9	Hurghada	Střelecký útok	1	4
23. 11	jižní Egypt	Střelecký útok	3	1
6. 11	jižní Egypt	Střelecký útok na loď	0	0
26. 12	jižní Egypt	Střelecký útok na vlak	0	0
1995				
12. 1	jižní Egypt	Střelecký útok na vlak	6	0
8. 11	jižní Egypt	Střelecký útok na vlak	10	0
19. 11	sever Asuán	Střelecký útok na turistický vlak	několik lidí	1
29. 11	jižní Egypt	Střelecký útok na vlak	0	0
1996				
26. 1	jižní Egypt	Střelecký útok na vlak	0	1
18. 4	Káhira	Střelecký útok před hotelem	15	18

1997				
18. 9	Tahrir	Sřtelecký útok	9	9
17. 11	Luxor	Sřtelecký útok	24	68
2004				
7. 10	Taba a Ras Shitan	Bombový útok	100+	34
2005				
7. 4	Khan al-Khalili	Sebevražedný atentátník	18	4
30. 4	Káhira	Sřtelecký útok na autobus	10	3
22. 7	Sharm el-Sheikh	Tři sebevražedné bombové útoky	200	70+
24. 4. 2006	Dahab	Bombový útok	90	20+
29. 9. 2008	Egypt	Únos 19 osob	0	0
22. 2. 2009	Káhira	Bombový útok	20+	4+
16. 2. 2014	Egypt	Bombový útok na autobus	13	4
2015				
31. 10	Sharm el-Sheikh	Útok na letadlo	0	224
4. 12	Poblíž Káhiry	Bombový útok na klub	5	16

Zdroj: US Dive Travel, 2001, online

5.2 Teroristické útoky ve světě

V rámci komplexního zhodnocení bezpečnosti ve světě a dopadu na cestovní ruch nelze opomenout i vnější vlivy, které, jak bude níže prokázáno, se negativně projeví i v Egyptě. Mezi nejvíce skloňované a z určitého pohledu i převratný teroristický útok lze bezesporu označit útok na New York, dne 11. září roku 2001. Útok byl cílen na mrakodrapy Světového obchodního centra prostřednictvím únosu dvou letadel. Třetí unesené letadlo narazilo do budovy Pentagonu ve Washingtonu DC a čtvrté se potom zřítilo poblíž města Shanksville ve Virginii. Jednalo se o nejtragičtější útok, při kterém zemřelo téměř 3 000 lidí. Konkrétní počet obětí se dle různých periodik rozchází, ale zpravidla je udáván přesný počet ve výši 2 974 (z toho 246 na palubě letadel, 2 603 ve Světovém obchodním centru a 125 v Pentagonu). Útok iniciovala a

následně i zrealizovala radikální islamistická teroristická organizace Al-Kaida. Tento útok měl a stále má výrazný ekonomický rozměr v mnoha ohledech. Celosvětově se změnil pohled na význam a nebezpečí terorismu, byla přijata nová opatření a protiteroristické strategie. Od tohoto útoku v podstatě svět neustále bojuje s terorismem. Vznikly škody na lidských životech, majetku, infrastruktuře, narušena byla ekonomická aktivita v řadě oblastí a i dnes je patrná narušená produktivita práce. Útok na čas narušil chod většiny zemí, kdy byly patrné nejen propady produktivity, ale i turismu vlivem obav z dalších útoků. Podle odhadů dosahují celkové škody tohoto útoku hodnot v rozmezí 83 až 105 miliard USD a to bez stanovených následných válečných konfliktů zejména v Afghánistánu (jako přímá reakce na teroristický útok), a v Iráku v rámci zahájené války proti teroru.⁶⁸

5.3 Revoluce v Egyptě

Egypt je komplexně poměrně konfliktní oblastí s čtenějšími nepokoji a aktuální politickou nestabilitou, která trvá od roku 2011. Tento rok byl pro Egypt dalším mezníkem, kdy vypuklo tzv. arabské jaro. V roce 2011 miliony lidí protestovali v ulicích Egypta s cílem zajistit demokratičtější režim a vyšší sociální jistoty (chléb, svobodu, lidskou důstojnost apod.). Revoluce vyvrcholila svržením prezidenta Husního Mubaraka, který v zemi vládl přes 30 let. Následně se v úřadu prezidenta vystřídali dva prezidenti, nicméně dle demonstrantů k žádným radikálním změnám nedošlo a i dnes vlivem tohoto stavu v Egyptě umírají lidé. Demonstrace proti prezidentu H. Mubarakovi napomohly hlavně do té doby utlačovanému Muslimskému bratrstvu. Mubarak, po tlaku obyvatel v únoru 2011 rezignoval na svůj prezidentský post a Muslimské bratrstvo vyneslo v roce 2012 do čela státu Muhammada Mursího. Jeho vláda trvala jen rok a prostřednictvím armádního puče byl nahrazen generálem Abdal Fattáh Sísí. Během několika týdnů zemřelo víc než 1 400 příznivců Mursího a stovky lidí bylo

---

⁶⁸ MAREŠ, M. a kol. *Terorismus: Krizový management, případové bezpečnostní studie*. [online]. Academia © 2016 [cit. 2016-02-27] Dostupné z: http://www.academia.edu/10390552/Terrorismus._In_Mare%C5%A1_M._Rekto%C5%99%C3%ADk_J._%C5%A0ele%C5%A1ovsk%C3%BD_J._a_kol._Krizov%C3%BD_management._P%C5%99%C3%ADpadov%C3%A9_bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD_studie

uvězněno. Téměř 40 lidí bylo odsouzeno k trestu smrti. Muslimské bratrstvo se vrátilo do podobného stavu ilegality, kdy nyní dochází k tvrdším bojům proti režimu.⁶⁹

5.4 Krize ve světě

Finanční a následná ekonomická krize představovaly určitý fenomén a rys aktuálního století, který se projevil kontinuálně v nerozvinutých zemích, ale i v již ekonomicky vyspělých zemích. Svět ve svém vývoji zaznamenal řadu krizí (např. Velká ekonomická krize po pádu Wall Street v roce 1933), nicméně většina dosavadních krizí a z ní plynoucí recese neměly negativní dopad na světové ekonomiky v takové míře jako finanční a ekonomické krize z roku 2007. Primárně je nutné uvést rozdíl pojmů finanční a ekonomické krize, což může být impulsem pro určité nejasnosti či mylný výklad pojmů.

„V letech 2008 a 2009 zasáhla Evropskou unii ekonomická krize. V roce 2009 způsobila ve všech zemích EU s výjimkou Polska hospodářský propad. Ekonomická krize vznikla z krize finanční, která byla důsledkem hypoteční krize v USA. Na ekonomickou krizi v Evropě navázala krize veřejných financí, projevující se především v Řecku. Po krachu několika amerických bank v důsledku hypoteční krize a nevratných vkladů se přesunula finanční krize v září 2008 do Evropy. Několik evropských bank v Británii, Beneluxu, Německu a na Islandu muselo být zachráněno zásahem států (částečným nebo úplným zestátněním). Finanční krize s sebou přinesla obavu světového hospodářství před dalším vývojem a zpomalení hospodářského růstu. Banky ze strachu před dalším vývojem držely peníze a zdráhaly se výhodně půjčovat. To mělo za následek zpomalení tempa nových investic v ekonomikách (na které byly zapotřebí nové půjčky), oslabení poptávky a zastavení hospodářského růstu.“⁷⁰ Za hlavní příčinu vzniku krize je označováno prasknutí tzv. realitní bubliny v USA, kdy tamní trh zaznamenal výrazný propad po snížení úrokových sazeb a dále byly sníženy požadavky na schválení hypotečních úvěrů, díky čemuž se zvýšila poptávka po nemovitostech. Tohoto vývoje využily banky a začaly investice investovat do nemovitostí. Komplikace nastaly, když

---

⁶⁹ BAROCHOVÁ, A. *Egypt slaví výročí arabského jara, i po letech umírají v ulicích lidé.* [online]. MAFRA © 1999 - 2016 [cit. 2015-01-25] Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/egypt-ctyri-roky-od-arabskeho-jara-oslavy-zruseny-fsv-/zahranicni.aspx?c=A150125_135730_zahranicni_aba

⁷⁰ EVROPA. *Ekonomická krize.* [online] *Encyklopedie Evropa 2045* © 2016 [cit. 2009-03-15] Dostupné z: <http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=8&tema=172>

v polovině roku 2007 došlo k nárůstu úrokových sazeb a ceny nemovitostí pak výrazně klesly. Lidé byli v nedostatečné platební schopnosti a banky začaly nemovitosti prodávat. Nicméně se zjistilo, že většina zastavených nemovitostí má nižší tržní hodnotu než byla hodnota poskytnutého úvěru, u kterého byla nemovitost v podobě zástavy. Došlo k prudkému propadu akciových trhů a ke krachu finančních institucí. Krize se projevila následně propadem poptávky a produktivity téměř ve všech zemích a země se s poklesem vyrovnávaly řadu let. Poklesl samozřejmě i cestovní ruch a další klíčové oblasti ekonomiky.

6. ANALÝZA VÝVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V EGYPTĚ

V této kapitole bude blíže představen vývoj cestovního ruchu v Egyptě, kdy sledovaná období byla rozdělena na období před rokem 2011 a po roce 2011. Tento rok je poměrně zlomový, kdy Egypt zaznamenal nejvýraznější propad z hlediska zkoumané bezpečnosti vlivem teroristických útoků, svržení třicetileté vlády egyptského prezidenta, dopadů arabského jara atd. Tyto aspekty, ale i GPI bude blíže představen zejména v kapitole 6.3.

6.1 Analýza vývoje cestovního ruchu v Egyptě do roku 2011

Turismus v Egyptě je samozřejmě dlouhodobou záležitostí, kdy veškerá data před rokem 2011 samozřejmě vzhledem k jejich rozsáhlosti nelze analyzovat ani prezentovat. Následující analýza vývoje cestovního ruchu bude tedy zaměřena na aktuální století. Přelom 20. a 21. století byl z hlediska cestovního ruchu globálním jevem a téměř fenoménem, kdy se turismus zařadil do klíčových odvětví egyptské ekonomiky. Vývoj turismu byl v tomto období ovšem ovlivněn politickými událostmi internacionální i místní podstaty. Díky těmto aspektům byl vývoj v prvních letech nového století poznamenán řadou výkyvů. 21. století je spojeno nejen s ekonomickou krizí v roce 2007, ale i nejkrvavějším teroristickým útokem vyvolaným skupinou Al-Kaida na New York dne 11. září 2001, kdy bylo náletem na Světová obchodní centra zabito téměř 3 000 nevinných lidí. Tento útok měl dopad nejen na následná vládní bezpečnostní opatření, intenzivní boj proti terorismu, ale útok se projevil také ve vývoji světové ekonomiky, včetně vývoje turismu. Následující tabulka předkládá vývoj počtu příjezdů turistů do Egypta v letech 2000 – 2011.

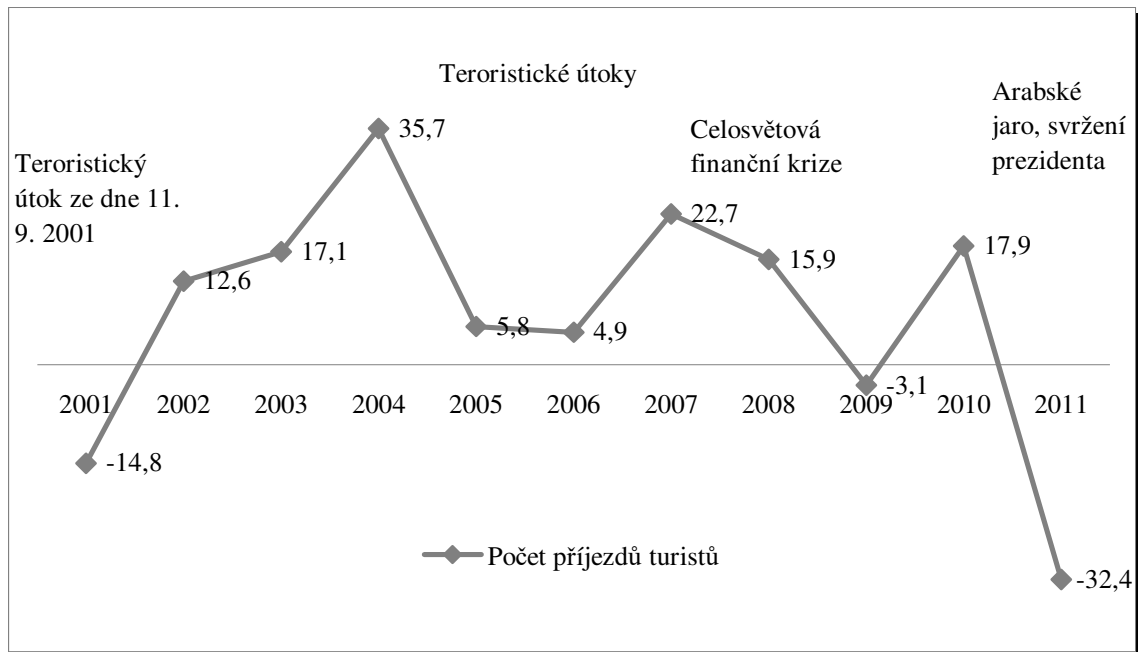
Tabulka 7: Vývoj počtu příjezdů turistů do Egypta v letech 2000 až 2011 (v tisících)

EGYPT						
2000	% změna 01/00	2001	% změna 02/01	2002	% změna 03/02	2003
5 116	-14,8	4 357	12,6	4 906	17,1	5 746
% změna 04/03	2004	% změna 05/04	2005	% změna 06/05	2006	% změna 07/06
35,7	7 795	5,8	8 244	4,9	8 646	22,7
2007	% změna 08/07	2008	% změna 09/08	2009	% změna 10/09	2010
10 610	15,9	12 296	-3,1	11 914	17,9	14 051
% změna 11/10	2011					
-32,4	9 497					

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2001 – 2012 (www.unwto.org/en)

Z tabulky je patrné, že pokles příjezdu turistů do Egypta nastal v letech 2001, 2009 a 2011. Během sledovaných let došlo téměř k trojnásobnému nárůstu počtu turistů, kteří navštívili Egypt, nicméně tento trend se nepodařil vlivem politické instability udržet a v roce 2011 došlo k poklesu o 32,4 % z hlediska předchozího roku 2010. Průměrný nárůst počtu turistů do inklinovaného roku byl ve výši 10,4 % a událostmi v roce 2011 pak tato průměrná míra klesla na hodnotu 6,9 %. Následující obrázek zobrazuje procentuální vývoj počtu turistů v závislosti na klíčových datech v analyzovaném období.

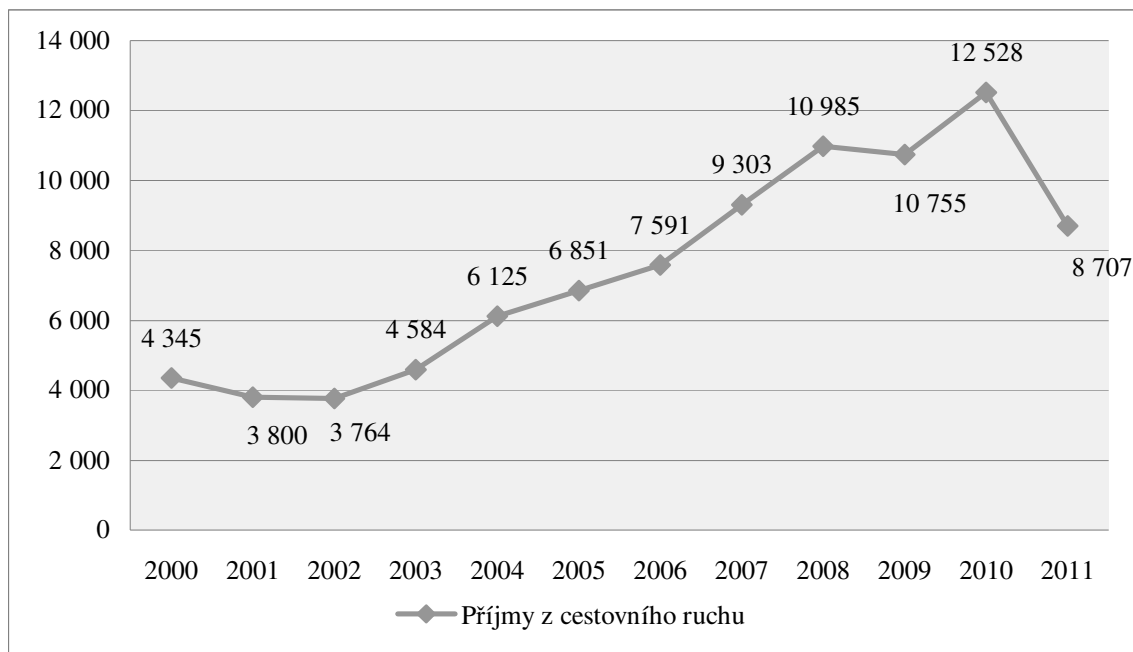
Obrázek 6: Procentuální roční změna příjezdů turistů do Egypta v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2001 – 2011, v %

Zdroj: Vlastní tvorba autora

Obrázek potvrzuje, že v klíčových událostech byl zaznamenán pokles příjezdů turistů do Egypta. Lze tedy potvrdit negativní dopad teroristických útoků a krizí na nárůst turismu. Následující obrázek pak představuje vývoj příjmů Egypta z turismu opět ve sledovaném období v letech 2000 – 2011. Hodnoty jsou uváděny v mil. USD a lze samozřejmě spatřit klesající příjmy při klesajících počtech příjezdů zobrazených v tabulce 7. Nicméně poklesy nejsou zaznamenávány ve stejné linii jako u poklesu příjezdů, kdy tedy při mírném poklesu nebyl zaznamenán pokles příjmů. Pokles příjmů se projevil zejména u intenzivnějších a rozsáhlejších krizí (útok na New York, celosvětová krize a arabské jaro)

Obrázek 7: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Egyptě, v letech 2000 – 2011, v mil. USD

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2001 – 2012 (www.unwto.org/en)

Cílem této práce je analyzovat vliv politické situace na cestování do Egypta, kdy byly stanoveny také dílčí cíle, a jedním z těchto dílčích cílů je analyzovat bezpečnostní situace v Egyptě a její vliv na aktivní cestovní ruch. V tabulce 6 byly zobrazeny teroristické útoky v Egyptě a následně byl zobrazen i vývoj příjezdů turistů v jednotlivých obdobích (tabulka 7), kdy byl následně také graficky zpracován průběh příjezdů turistů a nejvýraznější politické, ekonomické či turistické negativní jevy. Komplexně lze shrnout, že byl v letech 2001 – 2001 prokázán negativní dopad „narušené“ bezpečnosti na rozvoj cestovního ruchu. Zajímavé je ovšem také zjištění, že pokles příjezdů nekopíruje pokles příjmů v daných letech. Lze z toho vyvozovat, že pokles příjmů, zpravidla přímo nesouvisí poklesem turistů. Samozřejmě příjmy se snížily v období, kdy došlo k výraznému propadu příjezdů, ale u poklesu v řádu procent, příjmy výrazně neklesly. Nicméně z určitého pohledu lze toto zjištění zdůvodnit i premisou, že vlivem obavy mohou turisté utrácet více peněžních prostředků za dopravu v lokalitě, vynakládají vyšší prostředky za „lepší“ hotelové komplexy atd., s cílem eliminovat částečná rizika z nižší bezpečnosti.

6.2 Analýza vývoje cestovního ruchu v Egyptě od roku 2011

Situace od roku 2011 v Egyptě není příliš příznivá, a to jak z pohledu bezpečnosti, teroristických útoků i politické nestability. Po roce 2011, byl Egypt sužován demonstracemi z arabského jara. Vzniklý stav a nepokoje měly negativní dopad na egyptskou ekonomiku a korespondující primární sektor, tedy cestovní ruch. Není nejspíše nijak překvapivé, že bezpečnost má dopad na cestovní ruch, což již bylo v práci uvedeno a také prokázáno analýzou období vývoje cestovního ruchu v Egyptě v letech 2000 – 2011. Vlivem narušené bezpečnosti v Egyptě, což trvá dodnes, dochází k trvalým výkyvům a propadům v počtu příjezdů turistů do této destinace. Jak vyplývá z výše uvedeného, v roce 2011 došlo k téměř 33 % propadu příjezdů, v následném roce se opět počet příjezdů zvýšil o téměř 18 %, nicméně následoval opět výrazný propad o 18 % a takto statistiky pokračují i dále, ale v nižších hodnotách. Jak ukazuje následující tabulka 8, počet příjezdů neustále klesá, což dle periodik úzce souvisí právě s bezpečností. Období v letech 2012 – 2016 je v Egyptě spojeno zejména s protesty a teroristickými útoky zaměřené zejména na turisty a turistické cíle. Nastolená politická nestabilita v zemi, která je příčinou revolucí a nepokojů, souvisí zejména s režimem a volbou prezidenta. V roce 2012 byl zvolen prezidentem M. Mursí . Mursí byl nejen jedním z nejmocnějších mužů arabského světa, ale byl také symbolem nástupu politického islámu. Představitel Muslimského bratrstva byl terčem kritiky jeho oponentů a jeho zvolení bylo příčinou řady nepokojů a střetů. Mursí upevňoval svoji moc, díky čemuž zapříčinil nepokoje z řad revolucionářů. Mursí pod jejich tlakem mírně ustoupil, ale vývoj v Egyptě byl ve smyslu hlubokého rozpolčení země. Následně v roce 2013 nastaly výrazné demonstrace a nepokoje s cílem zajistit odchod Mursího. Vlivem těchto nepokojů pak k odstoupení došlo v červenci 2013. Se svržením vznikly nové protesty, kdy bylo zabito kolem 600-ti lidí, většinou Mursího přívrženců. Islamisté pálili vládní budovy, kostely a policejní stanice. V prosinci 2013 bylo pak Bratrstvo označeno za teroristickou organizaci, která musí být eliminována a nesmí být nijak propagována. 25. ledna 2014 vznikly další střety mezi bezpečnostními silami a demonstranty na třetí výročí povstání událostí z roku 2011, což bylo příčinou smrti

nejméně 49 lidí. V červnu 2014 byl zvolen jako nový prezident As-Sísí.⁷¹ Rok 2015 a 2016 je opět spojen zejména s nepokoji a teroristickými útoky. MZV z hlediska doporučení při výjezdu do Egypta varuje před možností teroristických útoků a zvýšené opatrnosti. Dále doporučuje zvážit důvod cesty do země a Egypt navštěvovat pouze ve vážných důvodech, což odráží aktuální situaci v zemi, která není z hlediska bezpečnosti příznivá. Významné dny (např. 25. 1) jsou již tradičně spojeny s nepokoji a revolucemi. S teroristickými útoky v letech 2015 a 2016 koresponduje i boj proti této hrozbě dnešní doby, kdy proběhla např. střelba u pyramid v Gíze, proběhl i útok na luxusní hotel v Hurghadě. V Egyptě dále pokračuje i boj proti Muslimskému bratrstvu, což je spojeno s policejními razii a útoky. Situace tedy není nijak optimální a Egypt je z hlediska bezpečnosti výrazně narušen, což se samozřejmě projevuje v poklesu příjezdů, jak poukazuje následující tabulka vývoje příjezdů turistů do Egypta v letech 2012 - 2015 (statistiky za rok 2016 nebyly doposud zveřejněny).

Tabulka 8: Vývoj počtu příjezdů turistů do Egypta v letech 2011 až 2015 (v tisících)

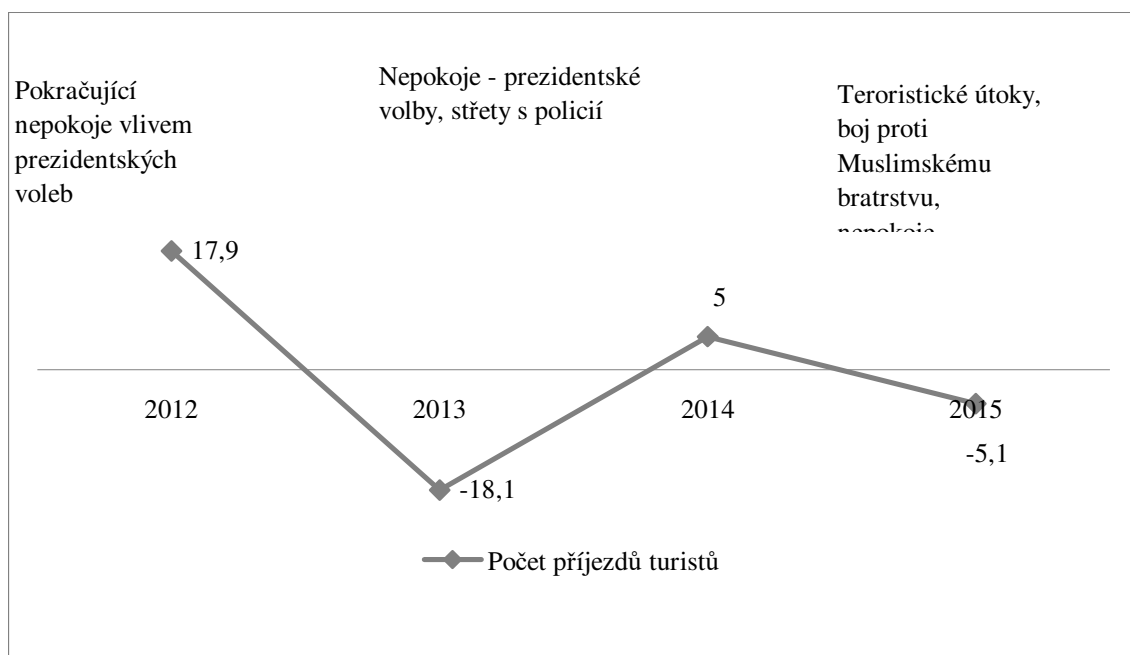
EGYPT						
% změna 12/11	2012	% změna 13/12	2013	% změna 14/13	2014	% změna 15/14
17,9	11 196	-18,1	9 174	5	9 628	-5,1
	2015					
	9 139					

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2014 – 2016 (www.unwto.org/en)

Jak již bylo uvedeno výše, trend příjezdů je ve sledovaném aktuálním období výrazně regresivní, průměrný roční nárůst příjezdů je v záporné hodnotě od roku 2011, a to v průměrné roční výši -0,075%. Nicméně z hlediska komparace roku 2011 a 2015 je pak hodnota alarmující, došlo k poklesu o 18,4 %. Následující obrázek pak zobrazuje procentuální vývoj počtu turistů v závislosti na klíčových datech v analyzovaném období.

⁷¹ EIS. *Egypt: Klíčové události od povstání v roce 2011*. [online] EKO VELARI © 2016 [cit. 2015-05-18] Dostupné z: <http://eurodenik.cz/politika/egypt-klicove-udalosti-od-povstani-v-roce-2011>

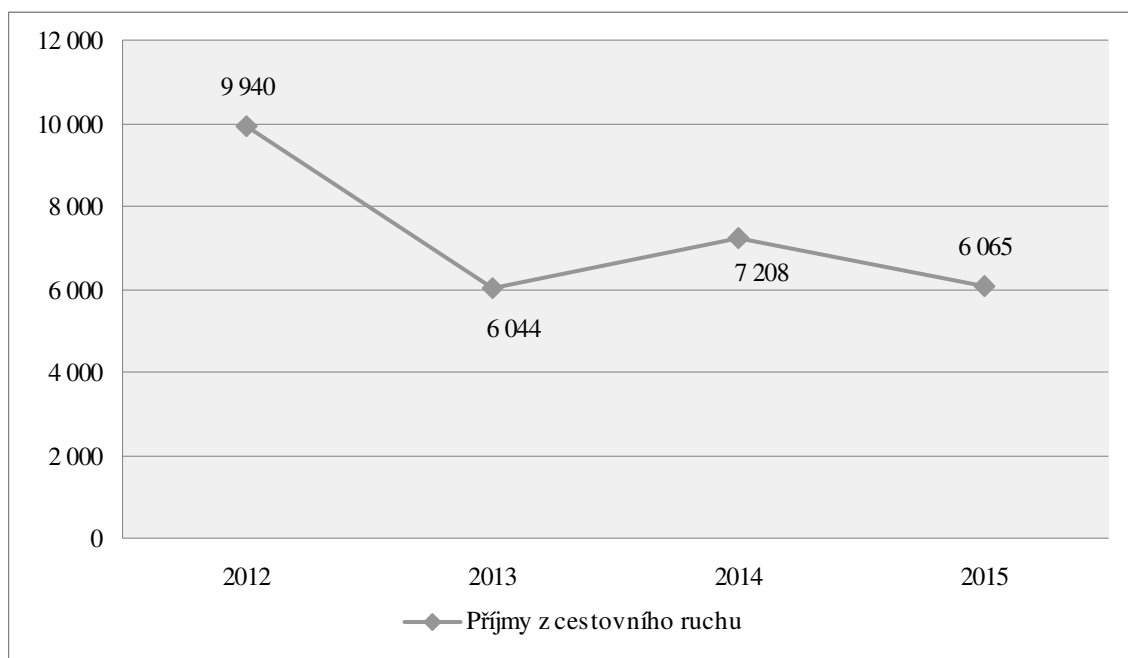
Obrázek 8: Procentuální roční změna příjezdů turistů do Egypta v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2012 – 2015, v %

Zdroj: Vlastní tvorba autora

Z obrázku je opět patrné, že při snížené bezpečnostní situaci v zemi dochází k poklesu příjezdů turistů. Oproti předchozímu analyzovanému období (před rokem 2011), zde již pokles příjezdů více koresponduje a kopíruje i pokles příjmů z cestovního ruchu, což zobrazuje následující obrázek 9. Tento aspekt lze nyní zdůvodnit výraznějšími propady z hlediska počtu příjezdů, což se potvrdilo i v předchozí analýze. Propad příjmů v posledních letech byl v Egyptě zapříčiněn zejména politickou nestabilitou, souvisejícími demonstracemi, teroristické útoky a jejich snahou o potlačení policie a vlády.

Obrázek 9: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Egyptě, v letech 2012 – 2015, v mil. USD

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2014 – 2016 (www.unwto.org/en)

V úvodu práce byl stanoven i druhý dílčí cíl ve znění: *analyzovat, jak se změnila situace v cestovním ruchu po revoluci v Egyptě v roce 2011*. Z výše uvedené analýzy lze zhodnotit, že zejména po roce 2011 došlo k negativnímu vývoji cestovního ruchu v Egyptě. Vlivem nejen události z roku 2011, ale i následnými nepokoji vzniklých z politické instability, vlivem bojů proti terorismu a teroristických útoků na turisty došlo nejen k poklesu příjezdů turistů do Egypta, ale došlo samozřejmě i k poklesu příjmů z tohoto klíčového segmentu egyptské ekonomiky, na který se teroristé záměrně zaměřují tak, aby Egypt a jeho ekonomiku výrazně oslabily. Pokles příjmů v komparaci let 2012 a 2015 je ve výši 3 875 mil. USD, což představuje pokles v procentuální výši 39 %. Bezpečnostní situace a navazující cestovní ruch po roce 2011 je tedy nepříznivý a vyhlídky nejsou příliš příznivé ani pro následující období.

6.3 Postavení Egypta v rámci Afriky a Blízkého východu

Jak bylo uvedeno výše, s dopady arabského jara se řada zemí potýká dodnes. Z hlediska cíle sledování celosvětové bezpečnosti byl v roce zaveden tzv. Celosvětový index míru (The Global Peace Index – GPI). Tento index se následně zhotovuje každý

rok a je složený z 23 indikátorů. Tyto indikátory pak „definují vnitřní i vnější mírové podmínky a také celkovou bezpečnost země. Vědci zkoumají faktory, jako je například úroveň násilí a kriminality v zemi, teroristickou aktivitu, pravděpodobnost násilných demonstrací, politickou stabilitu, počet policistů, velikost armády, armádní výdaje, mezinárodní i vnitrostátní konflikty.“⁷² Ke zjištění celkového výsledku dané země z hlediska bezpečnosti se pak využívá vzorec, který se spočítá dle bodů přidělených Poradním výborem v rozmezí 1 - 5 bodů, s ohledem na relativní důležitosti každého indikátoru. Analýzou prošlo v roce celkem 163 zemí, kdy např. ČR se umístila na 6. místě. Z komplexního pohledu pak byly komplexně zjištěny následující výstupy:⁷³

- Svět se stal o 2,4 % méně mírovým v poslední dekádě.
- Pokles míru v roce 2015 byl daný konfliktem na Středním východě a v severní Africe.
- Sýrie je na žebříčku bezpečnosti a míru až na samém konci, směle jí konkuruje Súdán, Irák, Afghánistán a Somálsko.
- Ztráty na životech způsobené terorismem za poslední rok stouply o 80%. Většina z útoků se udála v Iráku, Nigérii, Afghánistánu, Pákistánu a Sýrii.
- Pouze 37 zemí ze 163 měřených neevidují žádný dopad teroristických aktivit.
- 77 zemí dosáhlo v posledních letech vyšší úrovně míru a bezpečnosti. Patří mezi ně Island, Dánsko, Austrálie, Nový Zéland a Portugalsko.

---

⁷² NATIONAL GEOGRAPHIC ČESKO. *Světový index míru – Česká republika je šestou nejbezpečnější zemí světa.* [online]. *National Geographic Society* © 2009 - 2016 [cit. 2016-06-20] Dostupné z: http://www.national-geographic.cz/clanky/svetovy-index-miru-ceska-republika-je-sestou-nejbezpecnejsi-zemi-sveta-20160620.html#.V_KjjCiLTIU

⁷³ Viz tamtéž

Následující tabulka pak zobrazuje dosažené hodnoty indexu GPI zemí Egypta a Tunisu v letech 2007 – 2015, v komparaci s vybranými zeměmi Blízkého východu.

Tabulka 9: GPI Egypt, Tunis a vybrané země Blízkého východu, v letech 2007 – 2015

Rok	2007		2008		2009		2010	
Počet zemí	121		140		144		149	
Země	Pořadí	Skóre	Pořadí	Skóre	Pořadí	Skóre	Pořadí	Skóre
Egypt	73	2 068	69	1 773	54	1 773	49	1 784
Tunis	39	1 762	47	1 797	44	1 698	37	1 678
Izrael	119	3 033	136	3 052	141	3 035	144	3 019
Jordánsko	63	1 997	65	1 987	64	1 832	68	1 948
Sýrie	77	2 106	75	2 027	92	2 049	115	2 274
Rok	2011		2012		2013		2014	
Počet zemí	153		158		162		162	
Země	Pořadí	Skóre	Pořadí	Skóre	Pořadí	Skóre	Pořadí	Skóre
Egypt	73	2 023	111	2 220	113	2 258	143	2 571
Tunis	44	1 765	72	1 955	77	2 005	79	2 001
Izrael	145	2 901	150	2 840	150	2 730	149	2 689
Jordánsko	64	1 918	62	1 905	52	1 858	56	1 861
Sýrie	116	2 322	147	2 830	160	3 393	143	2 620
Rok	2015							
Počet zemí	163							
Země	Pořadí	Skóre						
Egypt	142	2 574						
Tunis	64	1 949						
Izrael	144	2 656						
Jordánsko	96	2 127						
Sýrie	163	3 806						

Zdroj: Vlastní tvorba autora, čerpáno z reportů GPI za jednotlivé roky

Z tabulky je patrné, že GPI u Egypta narůstá zejména od roku 2011, což lze nejspíše přisoudit již několikrát zmíněnému arabskému jaru. Z hlediska skóre získal

nejnižší hodnoty v roce 2009 ve výši 1 773 bodů a nejnižší pozici pak získal v roce 2010, kdy obsadil 49. místo z celkových 149 zemí. Nejhorší pořadí získal v loňském a předloňském roce, kdy zejména v roce 2015 proběhly teroristické útoky s vysokým počtem obětí na životě. Jak bylo již uvedeno, zvrát a propad z hlediska stanovené bezpečnosti Egypta nastaly v roce 2012. Tento propad byl tedy konkrétně zapříčiněn arabským jarem a následným svržením třicetileté vlády Husního Mubáraka. Svržení „diktátora“ bylo doprovázeno řadou protestů a nevolí proti reformám v čele s premiérem Kamalem el-Ganzourim. Násilné rozbroje mezi demonstranty a vojenskou policií vypukly po celé zemi a způsobily řadu úmrtí. Díky tomuto vývoji došlo ke zhoršení bezpečnostní situace a k růstu kriminality, kdy se začaly objevovat zprávy o přepadeních a násilnictví, což se následně projevilo ve výrazném poklesu více GPI indikátorů. Země dále čelila rostoucímu napětí mezi muslimy a koptskými křesťany a došlo i ke zhoršování vztahů se sousedními zeměmi (především s Izraelem).⁷⁴ Dalším obdobím, které nebylo z hlediska bezpečnosti v Egyptě stanovené jako optimální, byl rok 2014. Propad byl zde dle reportu GPI v důsledku trvalého a opakovaného selhávání politické stability v zemi. Příčinou propadu byl konkrétně vojenský nátlak na odchod svrženého prezidenta Muhammada Mursího a následná intervence proti jeho zastáncům z Muslimského bratrstva. Bratrstvo mělo být nevlivnější egyptskou politickou stranou, ale během Mubárakovy vlády byla jeho propaganda a existence zakázány. Svržení M. Mursího pak způsobilo převrat, který byl doprovázen značným politickým chaosem a intenzivnějšími nepokoji mezi stoupenci Mursího a jeho kritiků. Výsledkem tohoto znepokojivého dění pak byly stovky mrtvých. Propad jednotlivých kritérií GPI byl také zapříčiněn související kriminalitou a vysokým počtem obětí. Muslimské bratrstvo má i dnes své zastánce, ale je mnohdy označováno za hrozbu, která může terorismus a násilí více prohlubovat.⁷⁵ Negativní hodnocení Egypta v roce 2015 bylo zapříčiněno přetrvávající hrozbou s výskytem teroristických útoků a dále také vlivem zhoršujících se konfliktů v zemi. V Egyptě dle reportu GPI 2016 hrozí také nebezpečí útoků ze strany

---

⁷⁴ INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE. *Global Peace Index 2012*. [online]. *Institute for Economics and Peace* © 2012 [cit. 2012-06-12]. Dostupné z: <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/2012-Global-Peace-Index-Report.pdf>

⁷⁵ INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE. *Global Peace Index 2014*. [online]. *Institute for Economics and Peace* © 2014 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z: [Dostupné z: http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/2014-Global-Peace-Index-REPORT_01.pdf](http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/2014-Global-Peace-Index-REPORT_01.pdf)

ISIL⁷⁶, což vedlo k tomu, že do Egypta a Tuniska, kde toto nebezpečí také přetrvává, poklesl příjezdů turistů vlivem ataků na vyhledávané turistické destinace a lokality. Také pokračující politická nestabilita zhoršila toto kritérium u Egypta o 5 %.⁷⁷

6.4 Možné predikce budoucího vývoje

Periodika uvádějí, že v roce 2015 zažíval Egypt útoky teroristů, aktuálně (srpen 2016), je zatím situace o něco klidnější. Zájem turistů o tuto destinaci je aktuálně spíše narůstající a egyptská vláda předpokládá, že se turisté naplno vrátí a plánuje ekonomické reformy. V kapitole 1.1.2 byl představen vývoj cestovního ruchu včetně predikce do roku 2030, kdy se předpokládá, že se počet zahraničních turistů na celém světě ročně zvýší v průměru o 3,3 % v období 2010-2030. Nicméně dle událostí zejména z roku 2015 a 2016 není dle mého názoru možné očekávat zásadní zvrat a výrazný nárůst příjezdů. Egypt je dle GPI jednou nejméně bezpečnou zemí a teroristické útoky a demonstrace lze bohužel očekávat i v následujícím roce 2017. Klíčové je, jak se k celé situaci postaví vláda a zda bude úspěšně potlačovat možný terorismus v zemi a aktivity Bratrstva. Egypt se potýká s nedostatečnými devizovými rezervami, nedostatečným růstem ekonomiky, včetně dotovaných potravin, což znesnadňuje celý stav v zemi. V případě, že vláda nenalezne řešení aspektů, může to být příčinou dalších nepokojů snižující se zajímavosti a bezpečnosti z pohledu potenciálních turistů. Samozřejmě, jsou turisté, kteří zohledňují spíše cenu před bezpečností, ale dle mého názoru se spíše jedná o menšinu než převažující trend doby, což ovšem potvrdí či vyvrátí až realizované dotazníkové šetření, které zahrnuje i otázku bezpečnosti při volbě destinace.

---

⁷⁶ ISIL neboli také DAESH (v USA také ISIS) se označuje extremistická organizace či teroristé

⁷⁷ INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE. *Global Peace Index 2016*. [online]. *Institute for Economics and Peace* © 2016 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2016/06/GPI-2016-Report_2.pdf

7. ANALÝZA VÝVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V TUNISKU

Výše byla provedena analýza cestovního ruchu a jeho vývoje v Egyptě. V následujících kapitolách bude postupováno obdobně, ovšem s odlišným zaměřením konkrétní destinace, kdy se analýza zaměří na další oblast Afriky, tedy na Tunis.

7.1 Analýza vývoje cestovního ruchu v Tunisku do roku 2011

Období nového století pro Tunis předkovalo pokračování dosavadní „vlády“ prezidenta Zín Abidín bin Alí, ale historie Tunisu zažila i teroristický útok, dopad světové krize a arabské jaro. Z historických událostí, které měly následně dopad na propad příjezdů turistů do Tunisu lze primárně označit událost z roku 2002. Do tohoto roku byly v Tunisu sebevražedné útoky spíše neobvyklé a nečekané, ale v roce 2002 došlo na Džerbě k tragickému útoku, kdy se zabil řidič nákladního automobilu a zavinil svým sebevražedným útokem smrt dalších 21 lidí. Útok byl opět připisován Al-Kaidě. Jednalo se o útočníka, který byl také útočníkem na New York v roce 2001. Tento útok vyvolal paniku a obavy, které se projeví nejvíce v poklesu návštěvnosti země, což také potvrzuje níže uvedená tabulka 10. Po této události panoval v zemi z hlediska teroristických útoků a výrazně snížené bezpečnosti, poměrný klid. V roce 2004 proběhly v Tunisu prezidentské a parlamentní volby, které dopadly dle očekávání, ale byly předmětem řady kritik a nepokojů. Tunisko se nacházelo pod vládou autoritativního režimu, který tvrdě potlačoval legitimní i mírové opoziční síly, ale také potlačoval radikální islamistické a teroristické organizace. Země dále bojovala s dalším negativem dnešní doby, tedy s dopady celosvětové ekonomické krize, která se shodně jako u většiny zemí projevila v poklesu produktivity a poptávky. Za další klíčovou a mezní událost počátku 21. století lze označit arabské jaro, které bude dále přiblíženo v následující kapitole.

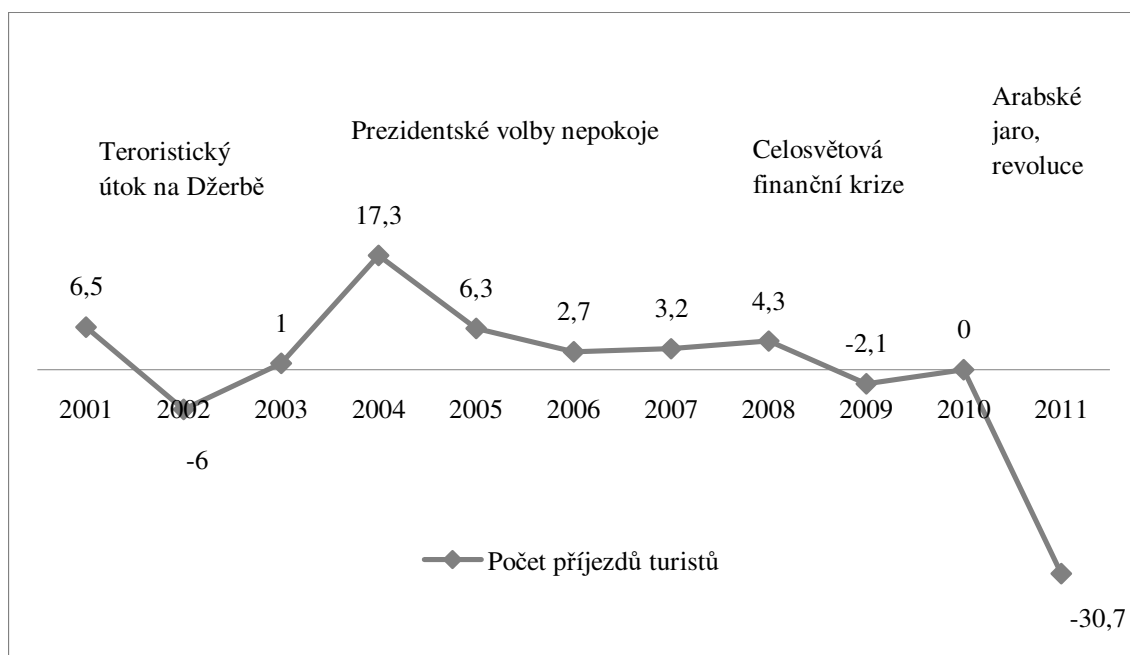
Tabulka 10: Vývoj počtu příjezdů turistů do Tuniska v letech 2000 až 2011 (v tisících)

TUNISKO						
2000	% změna 01/00	2001	% změna 02/01	2002	% změna 03/02	2003
5 057	6,5	5 387	-6	5 064	1	5 114
% změna 04/03	2004	% změna 05/04	2005	% změna 06/05	2006	% změna 07/06
17,3	5 998	6,3	6 378	2,7	6 550	3,2
2007	% změna 08/07	2008	% změna 09/08	2009	% změna 10/09	2010
6 762	4,3	7 050	-2,1	6 901	0	6 902
% změna 11/10	2011					
-30,7	4 872					

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2001 – 2012 (www.unwto.org/en)

Z tabulky je patrné, že pokles příjezdu turistů do Tuniska nastal v letech 2002, 2009 a 2011. V letech 2009 a 2011 nastal pokles příjezdů turistů i v Egyptě. Během sledovaných let nedošlo k takovému nárůstu počtu turistů jako v Egyptě, ale je zde patrný progresivní trend až do uvedených let, kdy nastal výraznější propad zejména v roce 2011, a to o 30,7 % z hlediska předchozího roku. Průměrný nárůst počtu turistů do roku 2011 byl ve výši 3,3 % a událostmi v roce 2011 pak tato průměrná míra klesla na hodnotu 0,23 %. Následující obrázek zobrazuje procentuální vývoj počtu turistů v závislosti na klíčových datech v analyzovaném období.

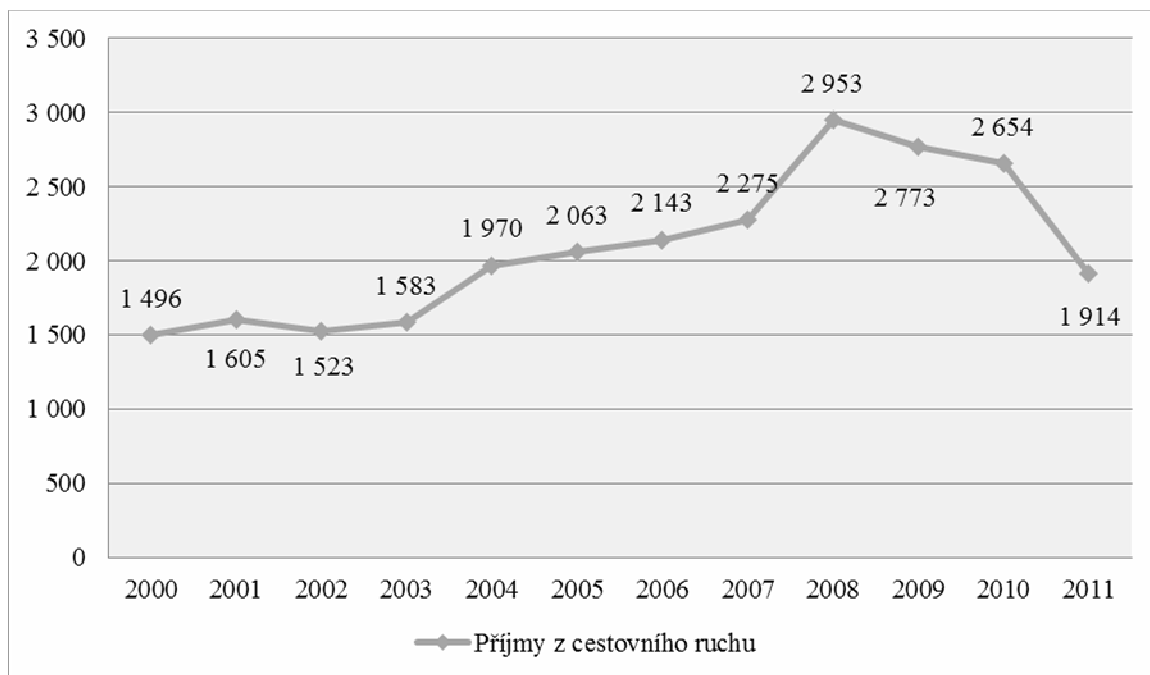
Obrázek 10: Procentuální roční změna příjezdů turistů Do Tuniska v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2001 – 2011, v %

Zdroj: Vlastní tvorba autora

I zde, shodně jako u Egypta, vývoj příjezdů v komparaci s uvedenými událostmi, potvrzuje výše uvedené, kdy v klíčových událostech byl zaznamenán pokles příjezdů turistů do Tuniska. I v tomto případě, lze potvrdit negativní dopad teroristických ataků a krizí na nárůst turismu. Následující obrázek představuje vývoj příjmů Tuniska z turismu opět ve sledovaném období v letech 2000 – 2011. Hodnoty jsou uváděny v mil. USD.

Obrázek 11: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Tunisku, v letech 2000 – 2011, v mil. USD

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2001 – 2012 (www.unwto.org/en)

U příjmů Tuniska již křivka poměrně kopíruje křivku příjezdů turistů, kdy jsou patrnější poklesy příjmů u nižších výkyvů návštěvnosti destinace, než tomu bylo u Egypta. Nicméně Tunisko eviduje výrazně nižší počet turistů a je tak patrnější sebemenší výkyv v počtu jejich příjezdů. Pokles nastaly shodně jako u příjezdů v letech 2002, 2009 a nejvýraznější v roce 2011. Lze tedy shrnout, že i zde se negativně projevily klíčové události na vývoj cestovního ruchu. Situace v Tunisku je podobná situaci a vývoji v Egyptě, nicméně je zde patrnější a výraznější propojení příjmů a příjezdů.

7.2 Analýza vývoje cestovního ruchu v Tunisku od roku 2011

Tunisko patří mezi vyhledávané destinace, i když z hlediska komparace s Egyptem je zde návštěvnost nižší v řádu tisíců turistů, ale i tak je to známá a zajímavá lokalita. I zde patří cestovní ruch mezi klíčové sektory tuniské ekonomiky a je tedy klíčové zaměřovat se na podporu a růst tohoto sektoru, což se ovšem vlivem nastalých situací zejména v letech 2014 a 2015 nedaří. Obdobně jako u Egypta byl mezníkem

z hlediska vývoje cestovního roku primárně rok 2010, kdy se upálil Muhamed Buazizí, na protest proti zásahům policie, která mu opakovaně zabavila ovoce a zeleninu, kterou prodával na místním trhu bez povolení. Tato událost byla již představena výše jako arabské jaro a v Tunisku vedla k vyvolání pouličních nepokojů a demonstrací. Tunisko se také potýkalo s vysokou nezaměstnaností, zejména vzdělaných mladých občanů, což bylo také příčinou následných protestů v roce 2011. Byly vyvolány revoluce s cílem změnit původní sociální systém. Dne 13. ledna 2011 prezident Zín Abidín bin Alí vyhlásil zákaz používání střelných zbraní proti demonstrantům a zajistil vyšší informační svobodu. V celé zemi byl povolen internet. Nicméně tento prezident také zakázal veřejné shromažďování více jak tří lidí, večerní vycházení v době od 17 h. do 7 h. a stanovil výjimečný stav v zemi. Díky tomu si získal řadu odpůrců, kteří vyvolávali revoluce. Tyto revoluce vyústily až do uzavření vzdušného prostoru, což samozřejmě mělo negativní dopad na vývoj cestovního ruchu. Revoluce si vyžádaly více než 300 mrtvých, včetně turistů. Revoluce vyvolala další vlnu protestů a dalších zemí. Dne 14. ledna 2011 prezident Zín Abidín bin Alí abdikoval a uprchl, následně byl zadržen a uvězněn. V roce 2012 došlo uklidnění celé nepojivé situace, revoluce dosáhla svých cílů a od roku 2012 je v Tunisku svobodně volený parlament. Jak bylo uvedeno výše, nepokoje se z Tuniska přenesly do Egypta a průběh byl zpočátku podobný (sesazen diktátor, svobodné volby), teprve později převzala opět moc armáda. Tunisko na arabském jaru získalo z arabských zemí asi nejvíce. V zemi byla v roce 2012 určitá demokracie a svoboda. Mírně na zemi působil nepříznivý vliv sousední Libie, ale oproti jiným arabským zemím, byla v Tunisku nejlepší bezpečnost a demokracie.⁷⁸ Po roce protestů a demonstrací zasáhl Tunisko další negativní vývoj, který byl již ovšem zapříčiněn teroristickými útoky. V roce 2013 nebyli turisté nijak ohroženi ani omezeni, ale samozřejmě obava byla na místě. Dne 25. července 2013 byl zastřelen politik Mohamed Brahmi, což byl zakladatel tamního Lidového hnutí, které v Tunisku vládlo od roku 2011. Nejednalo se přímo o terorismus, ale spíše politický atentát. Následně dne 30. října téhož roku byl v Tunisku realizován sebevražedný útok, kdy se útočník odpálil na pláži u Sousse. Kromě útočníka nikdo nezemřel ani neutrpěl zranění. Nicméně hrozba útoků vzrostla a s ní také obava turistů. Následně v roce 2015 byl v muzeu Bardo v hlavním městě Tunisu spáchán teroristický útok třemi teroristy,

---

⁷⁸ TUNISKO. *Tunisko – historie*. [online]. Tunisko © 2016 [cit. 2006-02-13] Dostupné z: <http://www.tunisko.com/historie.html>

konkrétně dne 18. března 2015. Teroristé vzali přes 200 turistů jako své rukojmí. Dva ze tří teroristů byli zabiti, ale během přestřelky zahynulo 22 lidí. Zraněno bylo 50 dalších lidí, zejména turistů. K útoku se přihlásil Islámský stát v Iráku a Levantě, ale za útočníky se spíše považují členové Al-Kaidy. Následně proběhl další útok poblíž města Sousse, kdy u turistického hotelu střílel útočník na pláži. Útočník zastřelil 38 turistů a dalších 39 zranil. Útočník byl pravděpodobně najat tuniskou větví organizace Ansar al-Šaría. Další útok pak proběhl 24. listopadu 2015, kdy cílem byla prezidentská stráž. Útok nepřežilo 14 lidí a 11 lidí bylo zraněno po útoku na autobus prezidentské stráže v Tunisu.⁷⁹ Následující tabulka pak zobrazuje vývoj počtu příjezdů turistů do Tuniska v letech 2011 – 2015.

Tabulka 11: Vývoj počtu příjezdů turistů do Tuniska v letech 2011 až 2015 (v tisících)

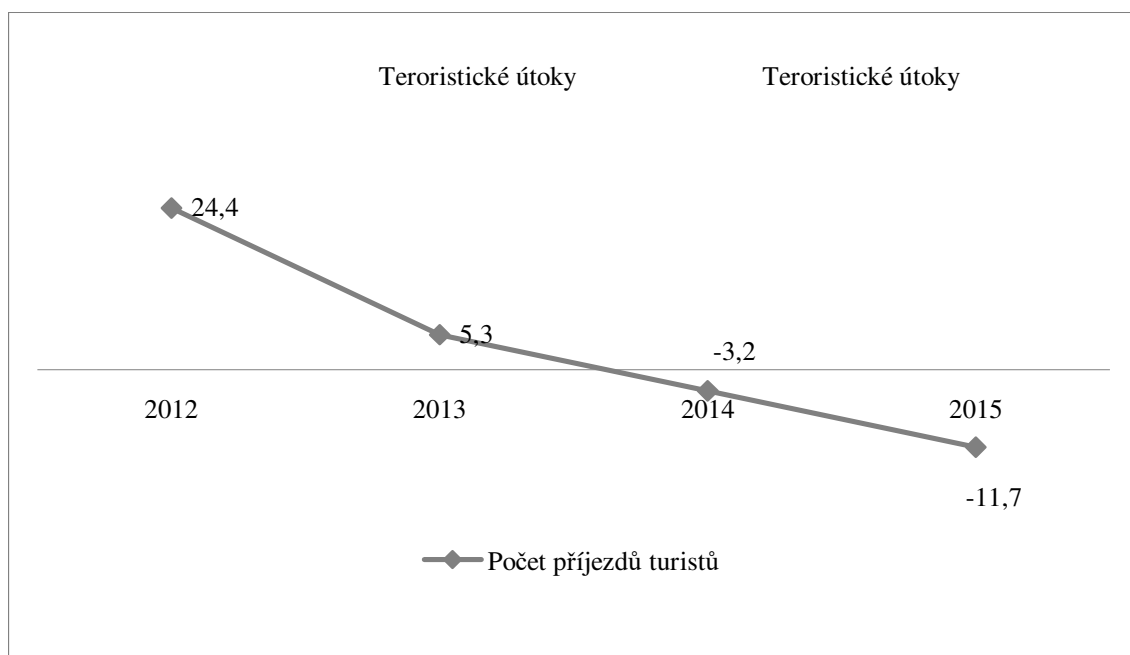
EGYPT						
% změna 12/11	2012	% změna 13/12	2013	% změna 14/13	2014	% změna 15/14
24,4	5 950	5,3	6 269	-3,2	6 069	-11,7
2015						
	5 359					

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2014 – 2016 (www.unwto.org/en)

Po roce 2011 se podařilo zvrátit negativní vývoj a došlo k nárůstu příjezdů turistů do Tunisu. Nicméně se jednalo o krátkodobý úspěch, kdy pokles opět nastal v roce 2014 a následně i v roce 2015. Jak ukazuje následující obrázek, tyto poklesy příjezdů turistů mají souvislost s uvedenými událostmi v daných letech. Za celé sledované období byl průměrný roční nárůst příjezdů turistů ve výši 3,7 %. Nicméně hodnota je nižší hodnoty vlivem propadu v roce 2015, kdy do tohoto roku byla průměrná hodnota nárůstu ve výši 6,6 %.

⁷⁹ TUNISKO. *Teroristické útoky v Tunisku* [online]. Tunisko © 2016 [cit. 2015-09-03] <http://www.tunisko.com/teroristicke-utoky.html>

Obrázek 12: Procentuální roční změna příjezdů turistů do Tuniska v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2012 – 2015, v %

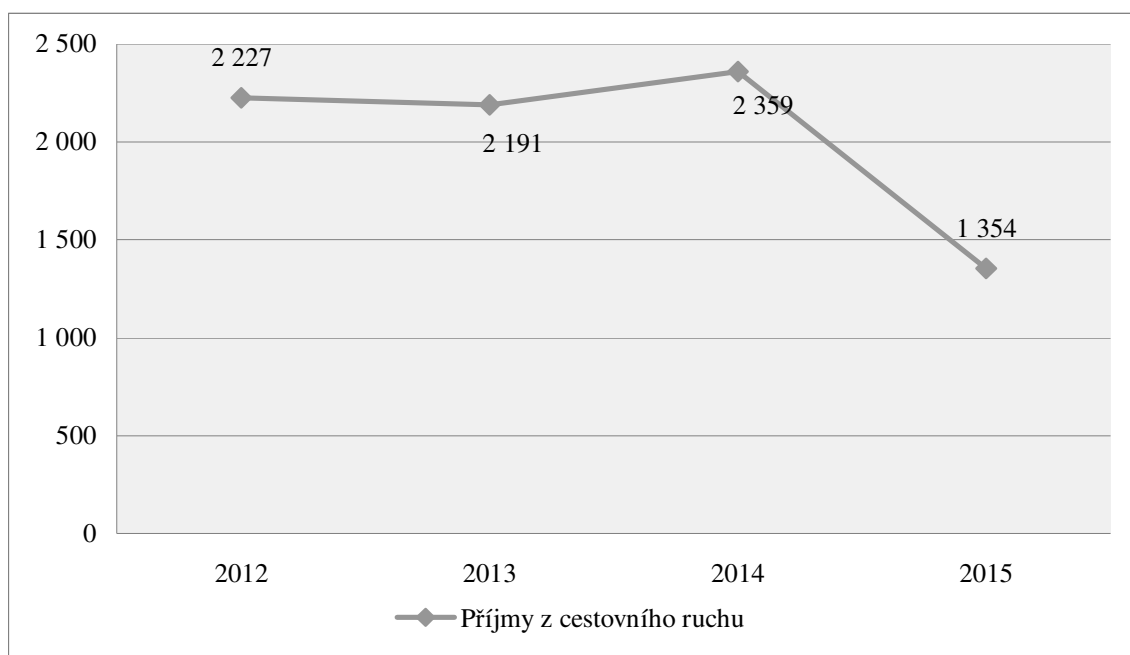

Zdroj: Vlastní tvorba autora

Z obrázku je patrné, že primární příčinou poklesu příjezdů turistů do Tunisu je zejména narůstající počet a vlastní výskyt teroristických útoků v zemi, které narostly na intenzitě zejména v roce 2015. Je zde patrný vliv celkově vnímané bezpečnosti na vývoj cestovního ruchu, kdy nebezpečí negativně ovlivnilo pozitivní vývoj v roce 2012.

Následující obrázek pak zobrazuje vývoj příjmů z cestovního ruchu v Tunisku ve shodném sledovaném období.

Obrázek 13: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Tunisu, v letech 2012 – 2015, v mil. USD

Zdroj: Vlastní zpracování autora, čerpáno z reportů UNWTO Tourism Highlights Edition v letech 2014 – 2016 (www.unwto.org/en)

U příjmů se projevuje pokles příjezdů do analyzované destinace, kdy je v příjmech patrný i nižší pokles ve vývoji cestovního ruchu. Cestovní ruch je pro Tunis klíčový a jeho negativní aktuální tendence tak ohrožují prosperitu celé země.

8. DOPAD TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA CESTOVNÍ RUCH EGYPTA A TUNISKA

V této poslední části práce budou představeny výstupy z realizovaného dotazníkového šetření se zaměřením na vnímání a významu bezpečnosti pro turisty cestovní kanceláře Invia. Tato cestovní kancelář má pobočky po celé ČR a realizuje výjezdy turistů i do analyzovaných destinací. V úvodu bude představeno zaměření a průběh šetření, v navazující podkapitole pak budou prezentovány výstupy ze šetření a poslední podkapitola formuluje shrnutí zjištěných výstupů ze šetření.

8.1 Zaměření a průběh dotazníkového šetření

Snahou této práce je určitá objektivnost, ale také získání maximálně možných zdrojů a následujících dat. Výše byla provedena analýza vývoje dle odborných periodik a jiných tištěných a elektronických zdrojů. Nicméně, tyto zdroje nemusí maximálně reflektovat vnímání řešené podstaty této práce z pohledu samotných turistů, proto byl jako další možný zdroj výstupních informací zvolen názor samotných turistů. Tyto názory byly získány prostřednictvím dotazníkového výzkumu v pobočkách cestovní kanceláře Invia. Jednalo se o pobočky sídlící v jihočeském kraji, konkrétně se jednalo o 5 poboček kanceláře Invia. Přáním a podmínkou realizace výzkumu majitelů poboček, bylo zachování jejich anonymity z hlediska konkrétního umístění pobočky tak, aby nebyly vyzrazeny klíčové informace o pobočkách a dále, aby nebyl komplexní společností výzkum zamítnut. Toto přání bylo zohledněno a nelze tedy uvést přesná sídla zainteresovaných kamenných poboček.

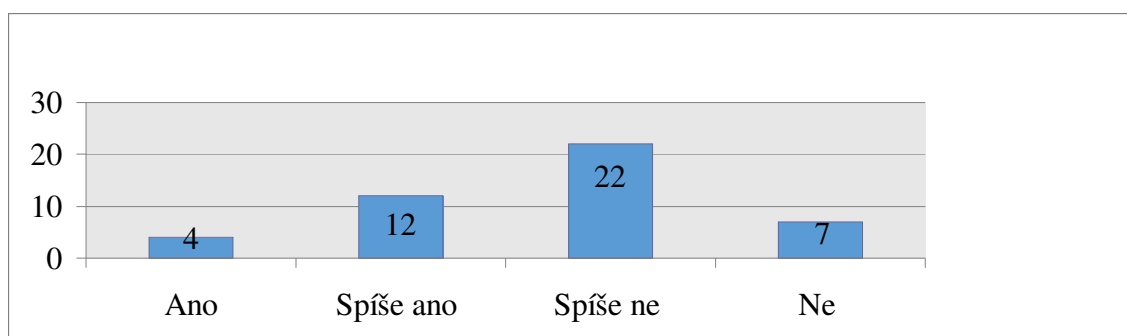
Po mém sestavení dotazníku, který byl následně elektronicky rozeslán všem majitelům daných poboček cestovní kanceláře, byl dotazník předkládán návštěvníkům poboček (potenciálním turistům), kdy selekce zákazníků probíhala pouze na základě zvolené destinace – Egypt a Tunis. Dotazník s vybranými zákazníky vyplňovali zaměstnanci kanceláře. Podmínkou realizace výzkumu, kromě zachování anonymity jednotlivých poboček, byl také požadavek na jednoduchost a krátkost dotazníku, aby nedocházelo k narušení vztahu zákazníka a kanceláře. Tento požadavek byl také respektován, kdy vzor dotazníku je přiložen v příloze 3 této práce.

Výzkum probíhal od 8. srpna 2016 do 18. září 2016 a bylo vyplněno celkem 45 dotazníků (konkrétně bylo vyplněno 48 dotazníků, ale ve třech případech nebyly vyplněny všechny otázky, proto nebyly do výstupů zahrnuty). Selektce klientů tedy spočívala pouze ve vybrané lokalitě, jiné požadavky či kritéria (vzdělání, cena zájezdu, počet účastníků), nebyly implementovány. Dotazník je strukturovaný s předdefinovanými odpověďmi, kdy zpravidla respondent volil pouze jednu odpověď, která nejvíce odpovídala jeho názorům a přesvědčení. Tento druh dotazníku byl vybrán s cílem zamezit vágnosti odpovědí. Dotazník zahrnuje celkem 12 otázek, kdy výstupy z těchto otázek jsou představeny v následující kapitole.

8.2 Výstupy z výzkumu

V příloze 3 je uveden vzor dotazníku, který byl předkládán zákazníkům cestovní kanceláře, kteří si zakoupili zájezd do Egypta či Tunisu. Níže jsou zobrazeny výstupy z odpovědí na dané otázky.

Graf 4: Otázka 1 Považujete Egypt či Tunis za bezpečnou destinaci?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

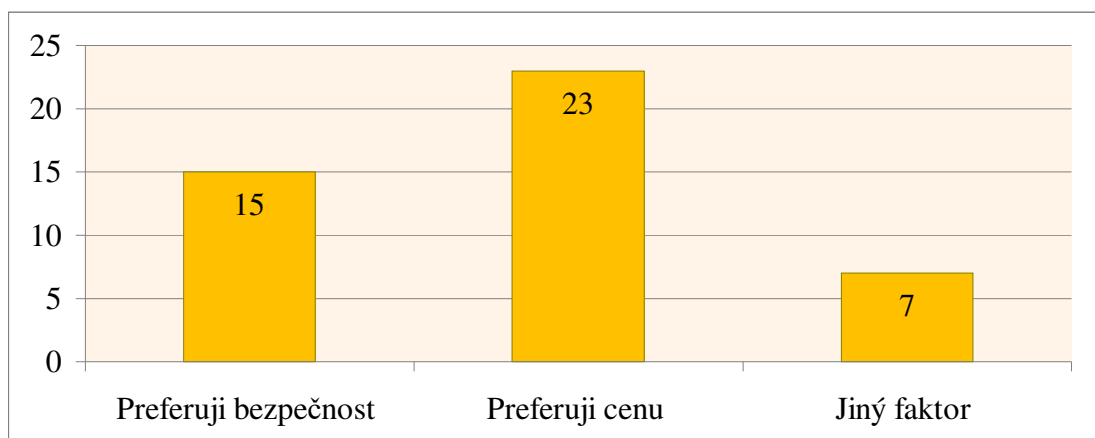
Tabulka 12: Legenda ke grafu č. 4

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	4	9 %
Spíše ano	12	27 %
Spíše ne	22	49 %
Ne	7	15 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

První otázka byla zaměřena na obecné vnímání míry bezpečnosti v analyzovaných lokalitách danými budoucími turisty/respondenty. Celkový počet dotazovaných byl 45. Z výstupů je patrné, že 49 % dotazovaných vnímají tyto lokality spíše za nebezpečné, 27 % respondentů pak naopak vnímají lokality za spíše bezpečné, 15 % dotazovaných pak vnímají lokality za výhradně nebezpečné a 9 % pak za zcela bezpečné. Výstupy lze zhodnotit spíše negativně, tedy lokality jsou vnímané spíše nebezpečně, což lze přisuzovat i výraznému medializování stavu dění v lokalitách.

Graf 5: Otázka 2: Byla pro Vás při výběru destinace důležitější otázka bezpečnosti, výsledná cena nebo jiný faktor?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

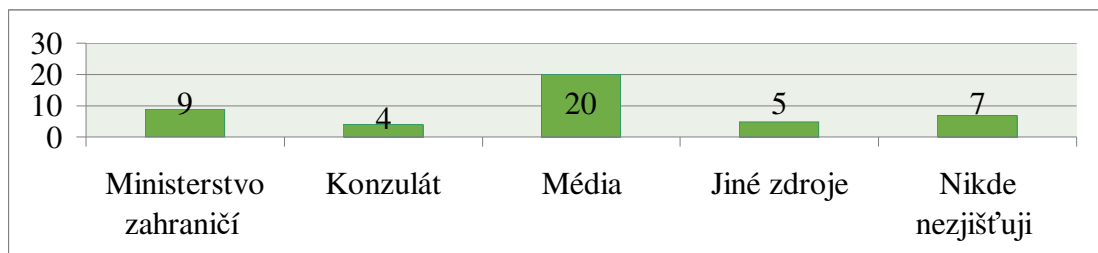
Tabulka 13: Legenda ke grafu č. 5

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Preferuji bezpečnost	15	33 %
Preferuji cenu	23	51 %
Jiný faktor	7	16 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Výše uvedená otázka pak analyzovala, zda je pro turisty významnější právě bezpečnost v zemi či případně snížená cena za zájezd, kdy 51 % dotazovaných preferuje cenu a jsou tedy ochotni za nižší cenu přijímat určité riziko z hlediska jejich nižší bezpečnosti, 33 % dotazovaných naopak preferují spíše bezpečnost a zbylých 16 % preferuje jiný důvod. Bohužel, zde se projevuje určitá „spořivost“ českého národa, kdy polovina dotazovaných riskuje svou bezpečnost s vidinou nižší útraty za jejich dovolenou.

Graf 6: Otázka 3: Z jakých zdrojů čerpáte informace o bezpečnosti lokality?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

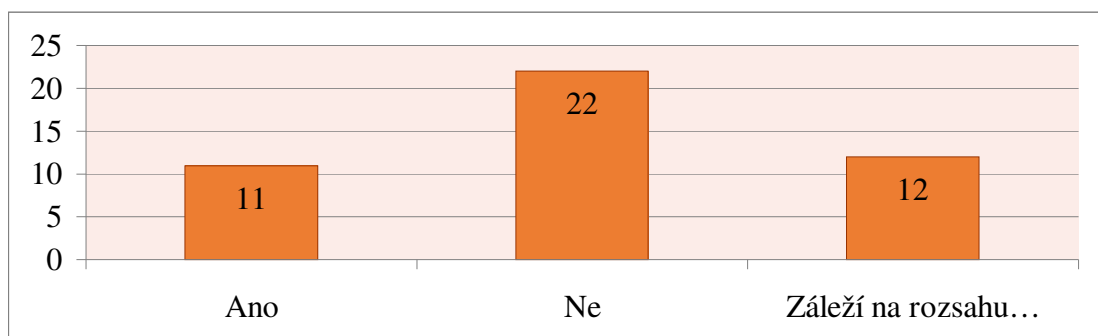
Tabulka 14: Legenda ke grafu č. 6

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ministerstvo zahraničí	9	20 %
Konzulát	4	9 %
Média	20	44 %
Jiné zdroje	5	11 %
Nikde nezjišťuji	7	16 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Internet nabízí mnoho zdrojů a odkazů, které se zaměřují na prezentování a doporučení z hlediska bezpečnosti, ale i dění v daných lokalitách. Tedy během pár kliknutí lze zjistit mnohé. Respondenti nejčastěji při hledání informací využívají právě média (44 %). 20 % se pak odkazují na stránky daného ministerstva. 16 % respondentů žádnou cestou nezjišťují stav v lokalitě a téměř shodně ve výši 11 % využívají odkazy konzulátu či jiných zdrojů. Je až zarážející, že i v dnešní technologické, elektronické, ale i teroristické době někteří turisté nijak nezjišťují situaci v zemi. I když se jedná o nižší procento, tento výstup poukazuje na potřebu vyšší prezentace dostupných zdrojů z hlediska stavu destinací.

Graf 7: Otázka 4: V případě, že v zemi nastanou před Vaším odjezdem nepokoje a demonstrace, zrušíte dovolenou?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

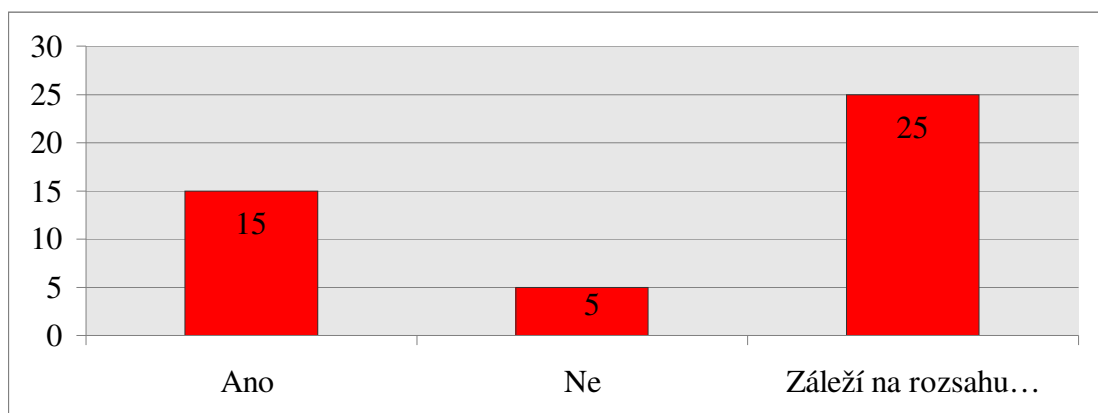
Tabulka 15: Legenda ke grafu č. 7

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	11	24 %
Ne	22	49 %
Záleží na rozsahu	12	27 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Otázka 4 poukazuje, že téměř polovina respondentů (49 %) při případných nepokojích v zemi nejsou ochotni dovolenou zrušit a odložit, což poukazuje, že respondenti vnímají se sníženou mírou důležitost bezpečnosti a její význam pro jejich spokojenou dovolenou, 24 % dotazovaných pak jednoznačně uvedla, že případně dovolenou odloží a 27 % pak zváží rozsah nepokojů a jejich vzdálenost od místa pobytu respondentů.

Graf 8: Otázka 5: V případě, že v zemi nastane před Vaším odjezdem teroristický útok, zrušíte dovolenou?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

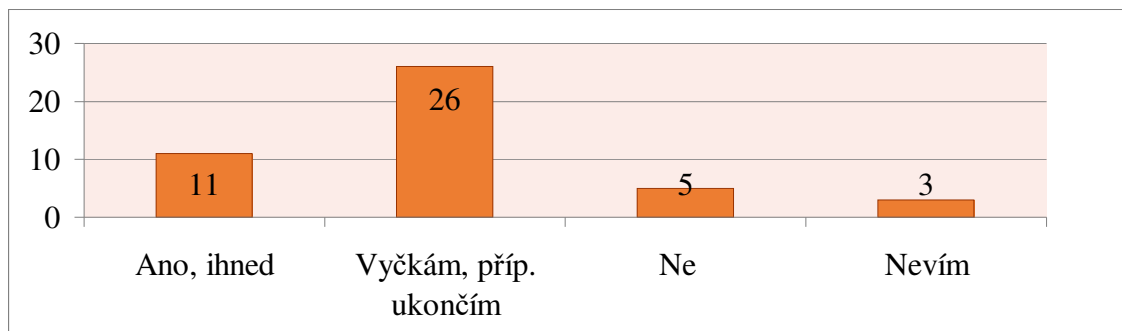
Tabulka 16: Legenda ke grafu č. 8

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	15	33 %
Ne	5	11 %
Záleží na rozsahu	25	56 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Otázka 4 byla zaměřena na nepokoje, otázka 5 pak byla zaměřena na terorismus, kdy je patrné, že u těchto výstupů je již vnímaný význam bezpečnosti výrazně vyšší. 56 % dotazovaných v případě teroristického útoku před jejich odjezdem zvažuje rozsah dopadů útoku a případnou vzdálenost od místa jejich pobytu, 33 % respondentů pak jednoznačně při výskytu terorismu pobyt zruší a zbylých 11 % pak není ochotní pobyt zrušit ani při výskytu uvedené hrozby.

Graf 9: Otázka 6: V případě, že by se při Vaší dovolené výrazně zhoršila bezpečnost v dané zemi, zrušíte pobyt i před jeho smluveným skončením?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Tabulka 17: Legenda ke grafu č. 9

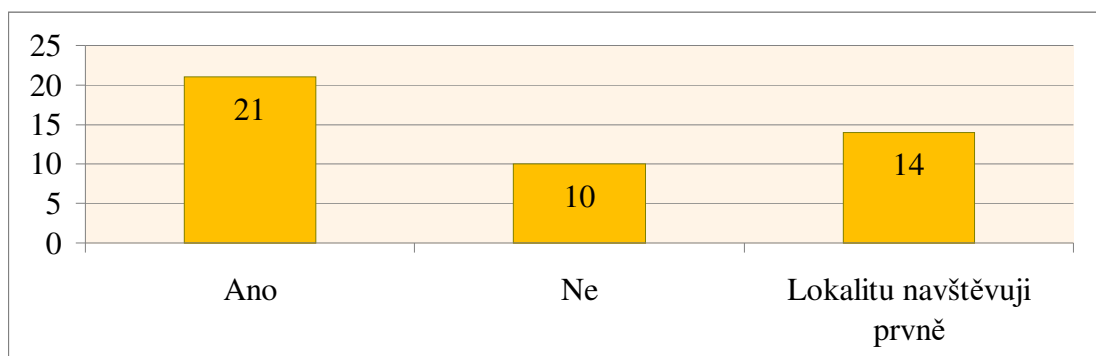
Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano, ihned	11	24 %
Vyčkám, příp. ukončím	26	58 %
Ne	5	11 %
Nevím	3	7 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

I u této otázky jsou respondenti spíše rozvášní, 58 % před ukončením pobytu v případě výrazného zhoršení situace v zemi vyčká na další průběh a až poté případně pobyt předčasně ukončí, 24 % dotazovaných nejsou ochotni vyčkávat na další vývoj a raději pobyt ukončí ihned, 11 % neopustí lokalitu ani z uvedených zhoršujících se bezpečnostních podmínek a 7 % není schopno otázku zodpovědět.

Graf 10: Otázka 7: V případě, že jste lokalitu (Egypt či Tunis) již navštívil/a, ovlivnily negativně Váš pobyt možné nepokoje či teroristický útok?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

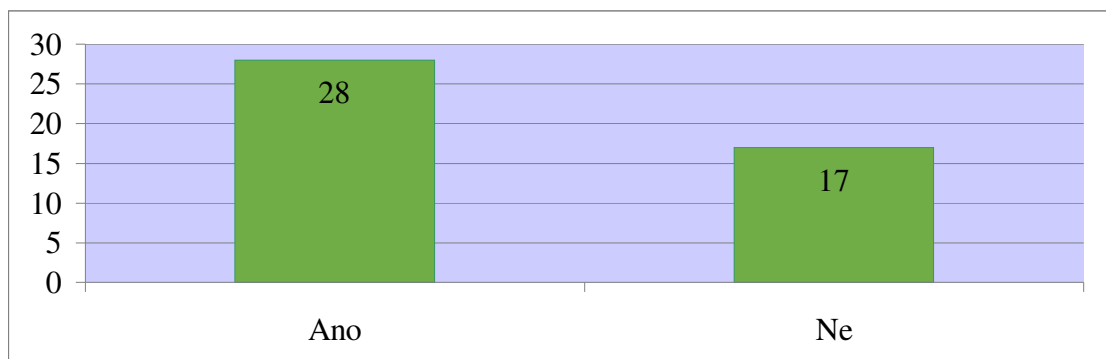
Tabulka 18: Legenda ke grafu č. 10

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	21	47 %
Ne	10	22 %
Lokalitu navštěvují prvně	14	31 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Z celkových 45 dotazovaných 31 % lokalitu navštěvuje poprvé. Ze zbylých dotazovaných, tedy ve výši 47 % zaznamenaly negativní dopad při jejich pobytu z hlediska existujících či již realizovaných útoků a nepokojů, 22 % dotazovaných pak dopad nijak neregistrovali. Zde byl zřejmě výstup ovlivněn možnou zvýšenou aktivitou policie, bezpečnostních opatření atd.

Graf 11: Otázka 8: Již jste někdy zvažoval/a navštívit Egypt či Tunis, ale vlivem nepokojů, demonstrací, střetů s policií, teroristických útoků či jiných prvků narušující bezpečnost jste posléze výjezd do země zrušil/a?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

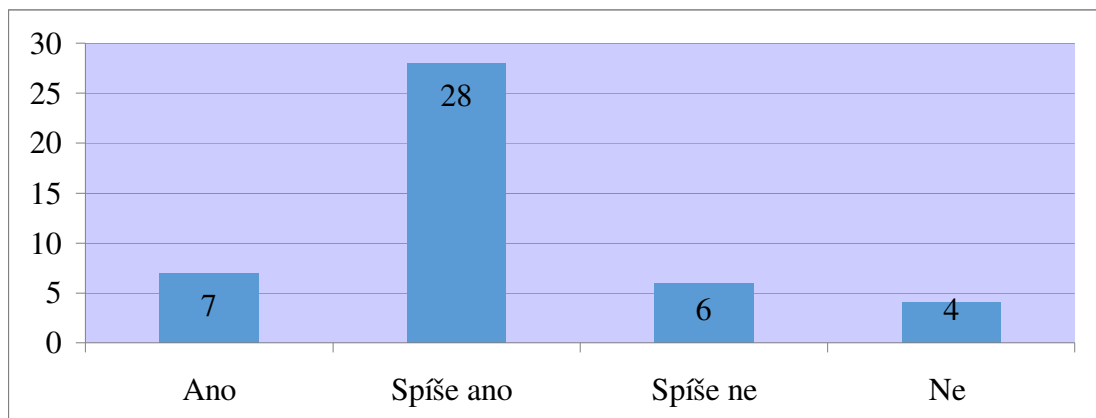
Tabulka 19: Legenda ke grafu č. 11

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	28	62 %
Ne	17	38 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Zde je opět patrný vliv nepokojů a útoků na snížení příjezdu turistů, kdy v případě celkového počtu 45 dotazovaných 62 % odložilo návštěvu lokality vlivem uvedených negativních projevů dnešní doby. Zatímco 38 % dotazovaných zodpovědělo otázku negativně. Nepokoje a útoky samozřejmě plnily veškeré média, která dle výše uvedeného výstupy respondenti využívají nejvíce.

Graf 12: Otázka 9: Obáváte se možného teroristického útoku v zemi při Vaší dovolené?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

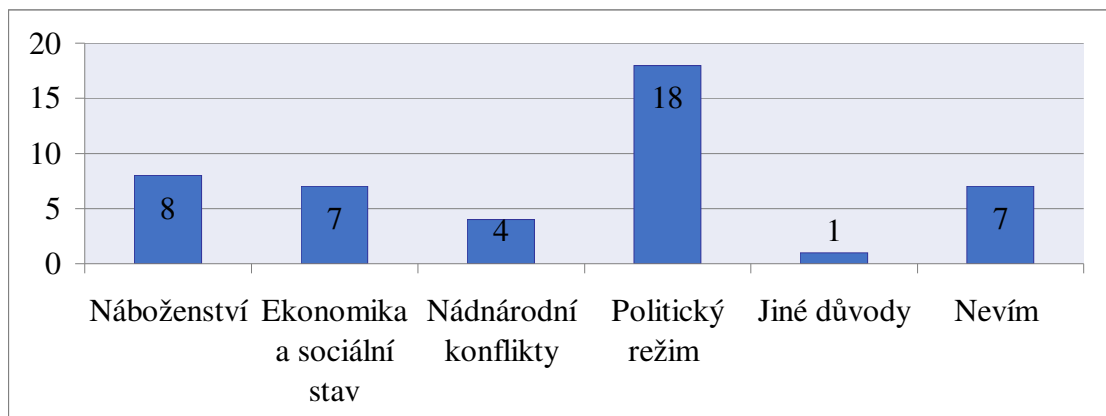
Tabulka 20: Legenda ke grafu č. 12

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	7	16 %
Spíše ano	28	62 %
Spíše ne	6	13 %
Ne	4	9 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Otázka zaměřená na zjištění, zda budoucí turisté reálně vnímají hrozbu dalšího teroristického útoku, poměrně jednoznačně poukázala, že většina dotazovaných považuje reálnost terorismu v lokalitě za jednoznačně reálnou, což poukazuje na trvalost a nedořešenost tohoto problému, kdy samozřejmě úplné eliminování je značně obtížné, ale může se jednat také o aspekt, kdy v budoucnu nebude příliv turistů dostatečný změnou jejich preferencí. Celkově pak 78 % dotazovaných vnímá další útok či možný útok za reálný a zbylých 22 % částečně či zcela tuto možnost vyvrací.

Graf 13: Otázka 10: Co považujete za příčinu teroristických útoků v zemi?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

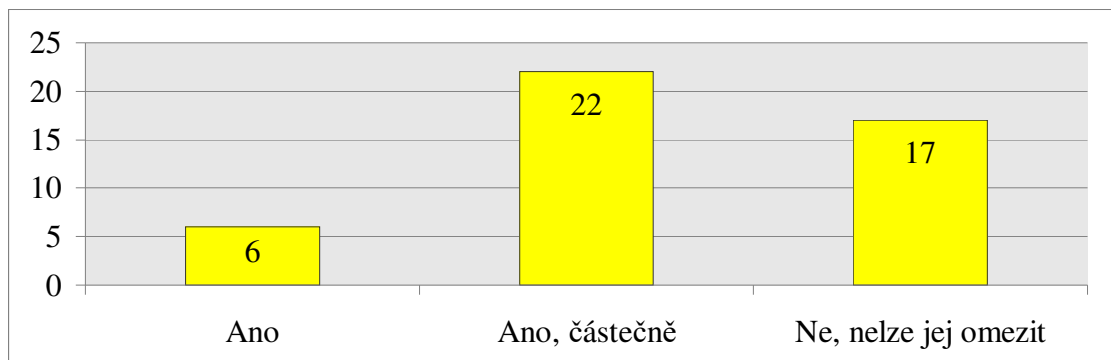
Tabulka 21: Legenda ke grafu č. 13

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Náboženství	8	17 %
Ekonomika a sociální stav	7	16 %
Národní konflikty	4	9 %
Politický režim	18	40 %
Jiné důvody	1	2 %
Nevím	7	16 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Z hlediska vnímání předních příčin teroristických útoků v lokalitách pak respondenti nejčastěji spatřují příčinu v politickém režimu, což nejspíše koresponduje s arabským jarem a volbou prezidenta, kdy tento impuls pro vznik terorismu uvedlo 40 % dotazovaných. Následné odpovědi se z hlediska počtu odpovědí poměrně shodují, kdy 17 % uvedlo náboženství, 16 % pak ekonomiku či neumí na dotaz odpovědět a zbylých 9 % pak spatřuje hlavní příčinu v nadnárodních konfliktech. 2 % dotázaných zvolilo variantu jiných blíže nespecifikovaných důvodů.

Graf 14: Otázka 11: Myslíte si, že lze hrozbu teroristického útoku v Egyptě či Tunisku snížit?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

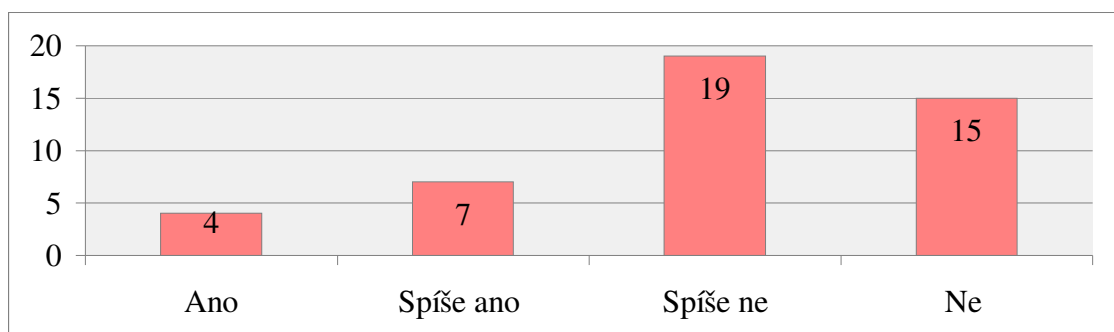
Tabulka 22: Legenda ke grafu č. 14

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	6	13 %
Ano, částečně	22	49 %
Ne, nelze jej omezit	17	38 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Předposlední otázka výzkumu analyzovala možnost snížení četných teroristických útoků, zda je možné tuto hrozbu vlastně eliminovat či ne a pak nejspíše chápou podstupované riziko při jejich pobytu jako nutný a doprovodný efekt, který nelze zcela odstranit. Z výstupů je patrné, že z celkového počtu 45 dotazovaných vnímá 49 % možné prostory z hlediska snížení počtu útoků, 38 % dotazovaných pak nevidí možnost terorismu omezit a zbylých 13 % je pak přesvědčeno, že terorismus lze zcela odstranit.

Graf 15: Otázka 12: Myslíte si, že jsou použité bezpečnostní prostředky v Egyptě nebo v Tunisu dostatečné?

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Tabulka 23: Legenda ke grafu č. 15

Volba odpovědi	Počet odpovědí	Vyjádřeno v procentech
Ano	4	9 %
Spíše ano	7	16 %
Spíše ne	19	42 %
Ne	15	33 %
Celkem	45	100 %

Zdroj: Tvorba autora, čerpáno z jednotlivých dotazníků

Poslední otázka zhodnocuje efektivnost a míru implementace bezpečnostních prvků v lokalitách z hlediska zvýšení bezpečnosti. Z výstupů je zřejmé, že situace není vnímána za příliš efektivní, kdy z celkového počtu 45 dotazovaných je 74 % přesvědčeno, že prostředky nejsou nebo spíše nejsou příliš využívány, zatímco o opačné situaci je přesvědčeno pouze 25 % dotazovaných.

8.3 Zhodnocení výstupů

Z výstupů dotazníkové šetření bylo zjištěno, že respondenti zpravidla vnímají sníženou bezpečnost v daných lokalitách, ale zpravidla jsou při snížené ceně ochotni podstoupit toto riziko a lokality navštívit. Celkově je patrné jejich silné vnímání bezpečnosti, obavy z nepokojů a teroristických útoků, ale tyto obavy vnímají mnohdy jako nevyhnutelné a hůře odstranitelné, proto jsou ochotni lokalitu navštívit. Nicméně v případě, že nastanou výrazné nepokoje či útoky pak se situace obrací a řada

respondentů pobyt odloží. Z mého pohledu byly výstupy poměrně rozporuplné, kdy respondenti byli dle mého názoru ovlivněni více faktory při vyplňování. Nejspíše povědomě vnímají nebezpečí a rizika lokalit, ale vzhledem k jejich rozhodnutí lokalitu navštívit nechtějí toto rozhodnutí v zápětí negovat jejich pochybami nad mírou bezpečnosti, což potvrzuje a vyzdvihuje její důležitost. Z výstupů byla také zjištěna vyšší potřeba prezentací informací o daných lokalitách, tedy prezentace, kde dané informace získat. Výstupy poukazují, že respondenti mají vyšší obavu z terorismu než z vnitřních nepokojů a demonstrací, kdy u terorismu jsou více nakloněni případnému opuštění lokality než u nepokojů. I přes uvedení, že terorismus nelze zcela odstranit, jako jeho primární příčina byl nejčastěji uváděn politický režim. Zcela odstranit terorismus je dle mého názoru poměrně komplikované až nemožné, ale zcela určitě jej lze snížit. Politický režim je v rukou dané vlády a má tedy prostředek, jak dle respondentů hrozbu snížit, což by samozřejmě mělo pozitivní dopad nejen na spokojenost občanů, ale i celkovou prosperitu a politickou stabilitu. Terorismus je i dle respondentů trvajícím hrozbou, ale jak je patrné, turisté i přes tento aspekt lokality navštěvují. Z určitého pohledu lze tedy konstatovat, že dle respondentů je otázka bezpečnosti v některých pohledech klíčová a jindy je zas ustupuje do pozadí. U komplexního shrnutí lze uvést, že bezpečnost má dle výzkumu dopad na cestovní ruch, ale záleží na její snížené míře. Tedy, v případě, že se jedná o nižší sníženou bezpečnost, např. u krátkodobých nepokojů, pak tento stav nemá příliš výrazný vliv na cestovní ruch. Pokud se jedná o narušení bezpečnosti výrazné míry, pak tento vývoj má velký dopad na cestovní ruch a turisté ruší a odkládají plánované pobyty v lokalitách.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo analyzovat vliv současné politické situace na cestování do vybraných destinací středoziemního moře, kdy vybrané destinace byly zvoleny Egypt a Tunisko. Splnění tohoto cíle bylo podmíněno splněním dílčích cílů v následujícím znění.

Dílčí cíl I: analýza bezpečnostní situace v Egyptě a její vliv na aktivní cestovní ruch.

Dílčí cíl II: analyzovat, jak se změnila situace v cestovním ruchu po revoluci v Egyptě v roce 2011.

Dílčí cíl III: analyzovat, jak se změnila situace v cestovním ruchu po teroristických útocích v Egyptě a Tunisku.

Dle mého názoru byl hlavní cíl i dílčí cíle splněny v jednotlivých kapitolách této práce. Tato práce byla rozdělena na jednotlivé kapitoly. Úvodní kapitoly prostřednictvím deskripce představily základní teoretická východiska a korespondující procesy celé řešené otázky této práce. Navazující analytické kapitoly pak plnily uvedené cíle práce.

Analyzované destinace jsou zajímavými a často vyhledávanými lokalitami pro turisty, pro které se cestovní ruch postupně stal primárním sektorem z hlediska ekonomiky. Dalo by se tedy předpokládat, že lokality díky jejich narůstající oblibě budou jen vzkvétat a budou se těšit z jejich profitů z hlediska historie, památek, kultury, geografického rozložení atd. Ovšem opak je pravdou a lokality se staly terčem nejen teroristických útoků, ale jak je také patrné, zcela nezvládly své vlastní řízení. Země se potýkají s nepokoji, demonstracemi, s nedostatečným sociálním stavem, politickou nestabilitou a samozřejmě jsou také terčem teroristických útoků, které vyplývají zejména z režimu a celkového stavu lokalit, které jsou vedené právě proti turistům. Z výstupů práce bylo zjištěno, že výrazný pokles u cestovního ruchu lze spatřit po roce 2011, kdy dochází k výraznému poklesu turistů do lokalit a samozřejmě dochází po roce 2011 i k poklesu korespondujících příjmů. Situace není aktuálně nijak příznivá a cestovní ruch se zatím nepodařilo oživit do hodnot před rokem 2011. Rok 2011 byl zlomový vlivem arabského jara, ovšem na následující vývoj měly vliv i další aspekty.

Arabské jaro lze označit za určitý mezník, který rozpoutal propad daných lokalit v mnoha oblastech, ale následně došlo také k dalším politickým převratům a procesům, které měly vliv na další snižování příjezdů turistů. Příčinou nepříznivého vývoje po roce 2011 také způsobily teroristické útoky, které zejména v roce 2015 zapříčinily stovky mrtvých zejména v Egyptě a díky tomu je terorismus více negativně vnímán z hlediska případného pobytu než případné vnitřní nepokoje. Nicméně jak vyplynulo z dotazníkového šetření, nelze jednoznačně stanovit, že i sebemenší ohrožení bezpečnosti má výrazný vliv na propad příjezdů do lokality, ale míra snížení bezpečnosti se pak odráží i v míře tohoto propadu, což s literaturou a teorií příliš nekoresponduje. Literatura jasně prezentuje úzký vztah a návaznost bezpečnosti a cestovního ruchu. Ano, toto lze potvrdit zejména provedenou analýzou, ale z hlediska empirického výzkumu je nutné doplnit tuto tezi o dovětek, že bezpečnost a cestovní ruch má souvislost, ale tento vztah je dále podmíněn dalšími aspekty, jako je cena případného pobytu, důvod snížené bezpečnosti atd.

Závěrem je nutné podotknout, že z hlediska vývoje cestovního ruchu, zejména po roce 2011, měl na jeho negativní vývoj vliv zejména terorismus. Terorismus je právem vnímán jako obava a ohrožení i pro následující období. Boj s tímto negativem dnešní doby není lehký, nicméně zatím je neúspěšný. Ukázalo se, že dosud implementovaná opatření nejsou příliš efektivní a je nutné přijmout razantnější opatření tak, aby bylo dosaženo vyšší bezpečnosti a aby také došlo k zvrácení aktuálního stavu cestovního ruchu v daných destinacích a jeho nastartování.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

HAMERNEH, Iveta. *Geografie turismu: Mimoevropská teritoria*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, 224 s. ISBN 978-80-247-4430-8.

HORNER, S. a J. SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2003, 488 s. ISBN 80-247-0202-9.

HRÁLA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Idea Servis, 1994, 190 s. ISBN 80-901-4624-4.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, 320 s. ISBN 978-80-247-4209-0.

JENÍČEK, V. a J. FOLTÝN. *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 324 s. ISBN 978-80-7400-326-4.

KOČÍ, M., KOPECKÁ, M. a J. STIEBITZ. *Průvodce odborně způsobilých osob: problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hornické činnosti a požární ochrany*. 1. vyd. Praha: ANAG, 2013, 400 s. ISBN 978-80-7263-834-5.

MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2003, 655 s. ISBN 978-80-865-9845-1.

PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, 221 s. ISBN 978-80-247-3750-8.

PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomie turismu: Turismus České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Idea Servis, 2007, 124 s. ISBN 978-808-5970-555.

RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, 216 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

SMOLÍK, Josef. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014, 232 s. ISBN 978-80-247-5131-3.

VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 119 s. ISBN 80-210-4167-6.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

BEAVER, Allan. *A Dictionary of Travel and Tourism Terminology*. 2. vyd. London: CABI Publishing, 2005, 384 s. ISBN 978-0-85199-020-0.

Seznam použitých internetových zdrojů

BAROCHOVÁ, A. *Egypt slaví výročí arabského jara, i po letech umírají v ulicích lidé*. [online]. MAFRA © 1999 - 2016 [cit. 2015-01-25] Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/egypt-ctyri-roky-od-arabskeho-jara-oslavy-zruseny-fsv-/zahranicni.aspx?c=A150125_135730_zahranicni_aba

BERÁNEK, T. *Ekonomické konsekvence pařížského teroru rychle odezní, důležité budou politické dopady*. [online]. *Investiční web* © 2016 [cit. 2015-11-16] Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/2015/11/16/pariz-terorismus-dopady-na-trhy-a-ekonomiku/>

BUSINESS. *Egypt: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. *Businessinfo* © 2016 [cit. 2016-06-01] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/egypt-zakladni-charakteristika-teritoria-18198.html>

CESTOVÁNÍ – TUNISKO. *Historie a kultura Tuniska*. [online]. *Cestování - Tunisko* © 2016 [cit. 2008-08-15] Dostupné z: <http://www.cestovani-tunisko.cz/history/>

CIA. *The World Factbook: Africa: Egypt*. [online]. CIA © 2016 [cit. 2016-06-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

CIA. *The World Factbook: Africa: Tunisia*. [online]. CIA © 2016 [cit. 2016b-06-16] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ts.html>

EIS. *Egypt: Klíčové události od povstání v roce 2011*. [online] *EKO VELARI* © 2016 [cit. 2015-05-18] Dostupné z: <http://eurodenik.cz/politika/egypt-klicove-udalosti-od-povstani-v-roce-2011>

EVROPA. *Ekonomická krize*. [online] *Encyklopedie Evropa 2045* © 2016 [cit. 2009-03-15] Dostupné z: <http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=8&tema=172>

FOCUS ECONOMICS. *Egypt Economic Outlook*. [online]. *Focus Economics* © 2016 [cit. 2016-06-05] Dostupné z: <http://www.focus-economics.com/countries/egypt>

GEOGRAPHY. *V zorném poli geografů: Rizikové faktory pro cestovní ruch*. [online]. *Geography* © 2012 [cit. 2012-01-01] Dostupné z: <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2011/12/28-29.pdf>

IDNES. *Kam na dovolenou? Sedm nejnavštěvovanějších zemí mezi Čechy*. [online]. *Mafra* © 1999 - 2016 [cit. 2012-08-13] Dostupné z: <http://sdeleni.idnes.cz/kam-na-dovolenou-7-nejnavstevovanejsich-zemi-mezi-cechy>

INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE. *Global Peace Index 2016*. [online]. *Institute for Economics and Peace* © 2016 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2016/06/GPI-2016-Report_2.pdf

INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE. *Global Peace Index 2014*. [online]. *Institute for Economics and Peace* © 2014 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z: http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/2014-Global-Peace-Index-REPORT_01.pdf

INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE. *Global Peace Index 2012*. [online]. *Institute for Economics and Peace* © 2012 [cit. 2012-06-12]. Dostupné z: <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/2012-Global-Peace-Index-Report.pdf>

KNOEMA. *Egypt - Travel & Tourism Total Contribution to GDP - Travel & Tourism Total Contribution to GDP - % share*. [online]. *Knoema* © 2011 - 2016 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: <https://knoema.com/atlas/Egypt/topics/Tourism/Travel-and-Tourism-Total-Contribution-to-GDP/Total-Contribution-to-GDP-percent-share>

KÖPPEN, W. a R. GEIGER. *Effektive Klimaklassifikation (z. B. Köppen)*. [online]. *Mathias Forkel* © 2015 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.klima-der-erde.de/kooppen.html>

LEPORELO. *Egypt-mapa*. [online]. *Leporelo* © 2016 [cit. 2002-02-01] Dostupné z: <https://leporelo.info/egypt>

MÁCHA, P., SIWEK, T. a J. HAVRLANT. *Geografie cestovního ruchu v Americe*. [online]. *Ostravská univerzita* © 2012 [cit. 2012-07-01] Dostupné z: http://geografie.osu.cz/wp-content/uploads/MCRAM_studijni_text_final.pdf

MAREŠ, M. a kol. *Terorismus: Krizový management, případové bezpečnostní studie*. [online]. *Academia* © 2016 [cit. 2016-02-27] Dostupné z: <http://www.academia.edu>

MD TRAVEL HEALTH. *Egypt*. [online]. *MD Travel Health* © 2002 [cit. 2002-02-01] Dostupné z: <http://www.mdtravelhealth.com/destinations/africa/egypt.php#>

MD TRAVEL HEALTH. *Tunisia*. [online]. *MD Travel Health* © 2002 [cit. 2002b-02-01] Dostupné z: <http://www.mdtravelhealth.com/destinations/africa/tunisia.php>

MVČR. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. [online]. *MVČR* © 2009 [cit. 2009-09-22] Dostupné z: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:0FpSgg6iJgJ:www.mvcr.cz/>

MZV. *Souhrnná teritoriální informace Egypt*. [online]. *MZV* © 2009 [cit. 2009-10-01] Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/438070/STI_Egypt_2009.pdf

NATIONAL GEOGRAPHIC ČESKO. *Světový index míru – Česká republika je šestou nejbezpečnější zemí světa*. [online]. *National Geographic Society* © 2009 - 2016 [cit.

2016-06-20] Dostupné z: <http://www.national-geographic.cz/clanky/svetovy-index-miru-ceska-republika-je-sestou-nejbezpecnejsi-zemi-sveta->

TUNISKO. *Tunisko – podnebí*. [online]. *Tunisko.net* © 2015 [cit. 2003-08-13] Dostupné z: http://www.tunisko.net/zeme_kapitola.php?klic=1213

TUNISKO. *Tunisko – historie*. [online]. *Tunisko* © 2016 [cit. 2006-02-13] Dostupné z: <http://www.tunisko.com/historie.html>

TUNISKO. *Teroristické útoky v Tunisku* [online]. *Tunisko* © 2016 [cit. 2015-09-03] <http://www.tunisko.com/teroristicke-utoky.html>

UNWTO. *Tourism Highlights 2015 Edition*. [online]. *UNWTO* © 2015 [cit. 2015-06-16] Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

UNWTO. *Casá África Tourism in Africa: A Tool for Development*. [online]. *UNWTO* © 2015 [cit. 2015b-09-09] Dostupné z: http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/tourism_africa_tool_development1.compressed.pdf

US DIVE TRAVEL. *Chronology of Attacks on Tourist Targets in Egypt: A Detailed History from 1992 to the Present*. [online]. *Reuters Limited & U. S. Dive Travel Network* © 2001 [cit. 2001-02-01] Dostupné z: <http://www.usdivetravel.com/T-EgyptTerrorism.html>

VISION OF HUMANITY. *Global Peace Index*. [online]. *Vision of Humanity* © 2016 [cit. 2016-05-18] Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#page/indexes/global-peace-index/2016>

VOMASTEK, Jaroslav. *Ekonomicky silný Egypt dusí politická nestabilita*. [online]. *Economia* © 1999 - 2016 [cit. 2014-05-27] Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-62248680-ekonomicky-silny-egypt-dusi-politicka-nestabilita>

VYSTOUPIL, J. a kol. *Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990 – 2009*. [online]. *UUR* © 2010 [cit. 2009-11-10] Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/12_vyvoj%20cestovniho.pdf

WHO. *Outbreak Bulletin: Regional office for Africa*. [online]. *World Health Organization* © 2016 [cit. 2016-06-30] Dostupné z: <http://www.afro.who.int/en/clusters-a-programmes/dpc/epidemic-a-pandemic-alert-and-response/outbreak-news/5005-outbreaks-and-emergencies-in-the-who-african-region>

WORLDOMETERS. *Egypt population*. [online]. *Worldometers* © 2016 [cit. 2016-06-28] Dostupné z: <http://www.worldometers.info/world-population/egypt-population/>

ZBAVITELOVÁ, Gita. *Gita Zbavitelová: Útok na turisty v Egyptě – nová strategie teroristů*. [online]. *Český rozhlas* © 1997 - 2016 [cit. 2014-02-19] Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/plus/nazory/_zprava/gita-zbavitelova-utok-na-turisty-v-egypte-nova-strategie-teroristu--1317889

ZEMĚPIS. *Seznam států světa*. [online]. *eStránky* © 2016 [cit. 2016-05-03] Dostupné z: <http://www.zemepis.estranky.cz/clanky/seznam-statu-sveta.html>

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
UNWTO	Světové organizace cestovního ruchu
WTO	Světová obchodní organizace
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
dle	podle
Kč	Koruna česká
mld.	miliarda
např.	například
příp.	případně
resp.	respektive
tj.	to je, to jest
tzv.	takzvaný

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Global Peace Index 2016	23
Obrázek 2: Terrorism index 2014.....	24
Obrázek 3: Geografická poloha Egypta.....	30
Obrázek 4: Geografické rozdělení Egypta.....	31
Obrázek 5: Geografická poloha Tuniska	43
Obrázek 6: Procentuální roční změna příjezdů turistů do Egypta v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2001 – 2011, v %.....	63

Obrázek 7: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Egyptě, v letech 2000 – 2011, v mil. USD	64
Obrázek 8: Procentuální roční změna příjezdů turistů do Egypta v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2012 – 2015, v %.....	67
Obrázek 9: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Egyptě, v letech 2012 – 2015, v mil. USD	68
Obrázek 10: Procentuální roční změna příjezdů turistů Do Tuniska v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2001 – 2011, v %.....	75
Obrázek 11: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Tunisku, v letech 2000 – 2011, v mil. USD	76
Obrázek 12: Procentuální roční změna příjezdů turistů do Tuniska v závislosti na primárních jevech daného období, za období 2012 – 2015, v %.....	79
Obrázek 13: Vývoj příjmů cestovního ruchu v Tunisu, v letech 2012 – 2015, v mil. USD	80

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj cestovního ruchu v letech 1950 s predikcí do roku 2030.....	19
Graf 2: Vývoj podílu turismu na HDP Egypta, v %	35
Graf 3: Vývoj populace v Egyptě	40
Graf 4: Otázka 1 Považujete Egypt či Tunis za bezpečnou destinaci?.....	83
Graf 5: Otázka 2: Byla pro Vás při výběru destinace důležitější otázka bezpečnosti, výsledná cena nebo jiný faktor?.....	84
Graf 6: Otázka 3: Z jakých zdrojů čerpáte informace o bezpečnosti lokality?.....	85
Graf 7: Otázka 4: V případě, že v zemi nastanou před Vaším odjezdem nepokoje a demonstrace, zrušíte dovolenou?	86
Graf 8: Otázka 5: V případě, že v zemi nastane před Vaším odjezdem teroristický útok, zrušíte dovolenou?	87
Graf 9: Otázka 6: V případě, že by se při Vaší dovolené výrazně zhoršila bezpečnost v dané zemi, zrušíte pobyt i před jeho smluveným skončením?	88
Graf 10: Otázka 7: V případě, že jste lokalitu (Egypt či Tunis) již navštívil/a, ovlivnily negativně Váš pobyt možné nepokoje či teroristický útok?	89
Graf 11: Otázka 8: Již jste někdy zvažoval/a navštívit Egypt či Tunis, ale vlivem nepokojů, demonstrací, střetů s policií, teroristických útoků či jiných prvků narušující bezpečnost jste posléze výjezd do země zrušil/a?	90
Graf 12: Otázka 9: Obáváte se možného teroristického útoku v zemi při Vaší dovolené?	91
Graf 13: Otázka 10: Co považujete za příčinu teroristických útoků v zemi?.....	92
Graf 14: Otázka 11: Myslíte si, že lze hrozbu teroristického útoku v Egyptě či Tunisku snížit?	93
Graf 15: Otázka 12: Myslíte si, že jsou použité bezpečnostní prostředky v Egyptě nebo v Tunisu dostatečné?.....	94

Seznam tabulek

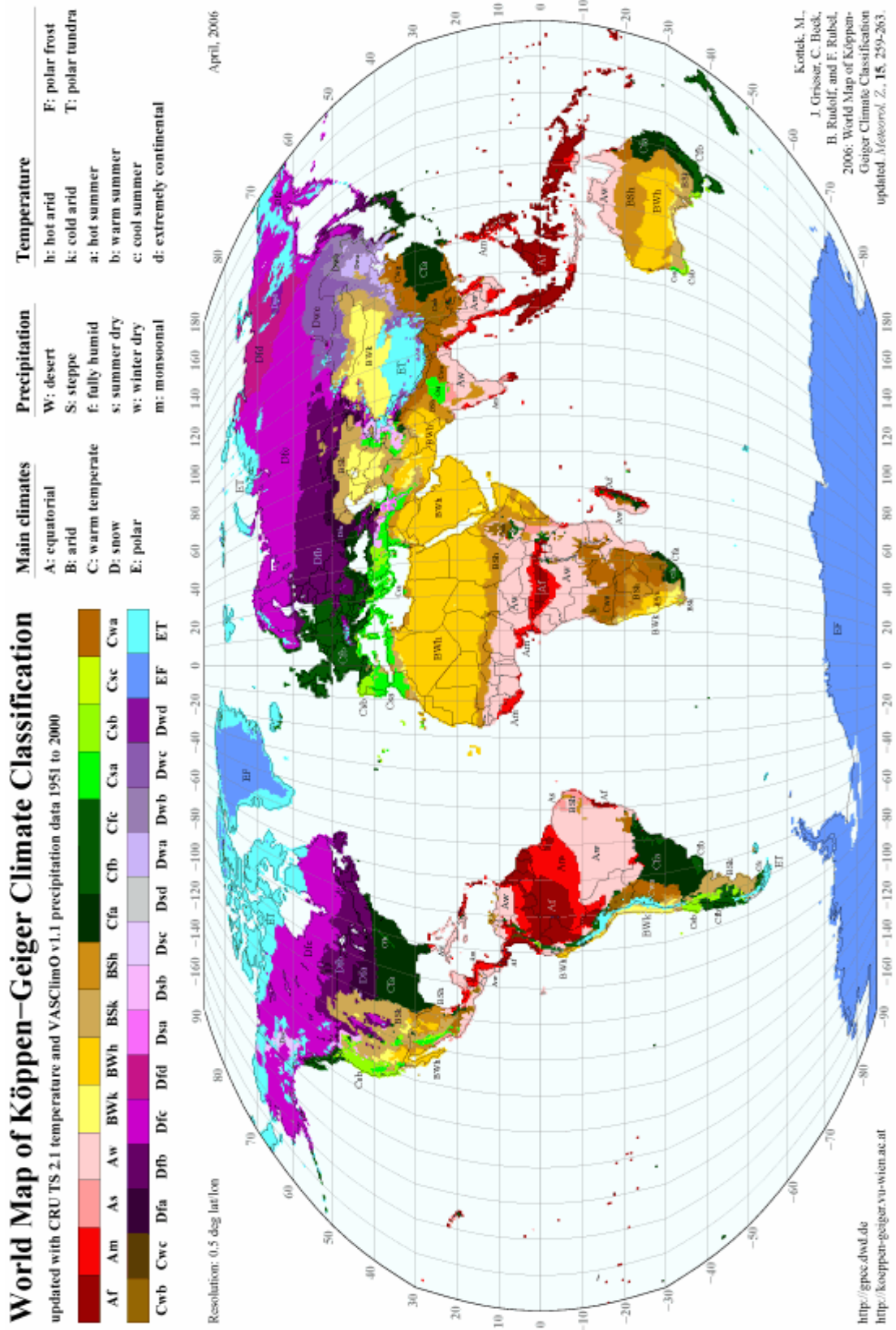
Tabulka 1: Vývoj cestovního ruchu	17
Tabulka 2: Vývoj ekonomických ukazatelů Egypta	39
Tabulka 3: Vývoj počtu nových hotelových řetězců v Africe od roku 2011	46
Tabulka 4: Přehled nemocí v Egyptě a Tunisu, doporučená očkování, v letech 2003 – 2014	49
Tabulka 5: Počet obětí a úmrtí u primárních onemocnění v Africe za období leden – červen 2016	51
Tabulka 6: Přehled teroristických útoků na turisty v Egyptě, v letech 1992 – 2015	56
Tabulka 7: Vývoj počtu příjezdů turistů do Egypta v letech 2000 až 2011 (v tisících) .	62
Tabulka 8: Vývoj počtu příjezdů turistů do Egypta v letech 2011 až 2015 (v tisících) .	66
Tabulka 9: GPI Egypt, Tunis a vybrané země Blízkého východu, v letech 2007 – 2015	70
Tabulka 10: Vývoj počtu příjezdů turistů do Tuniska v letech 2000 až 2011 (v tisících)	74
Tabulka 11: Vývoj počtu příjezdů turistů do Tuniska v letech 2011 až 2015 (v tisících)	78
Tabulka 12: Legenda ke grafu č. 4	83
Tabulka 13: Legenda ke grafu č. 5	84
Tabulka 14: Legenda ke grafu č. 6	85
Tabulka 15: Legenda ke grafu č. 7	86
Tabulka 16: Legenda ke grafu č. 8	87
Tabulka 17: Legenda ke grafu č. 9	88
Tabulka 18: Legenda ke grafu č. 10	89
Tabulka 19: Legenda ke grafu č. 11	90
Tabulka 20: Legenda ke grafu č. 12	91
Tabulka 21: Legenda ke grafu č. 13	92
Tabulka 22: Legenda ke grafu č. 14	93
Tabulka 23: Legenda ke grafu č. 15	94

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Köppen-Geigerova mapa klimatu Země	II
Příloha B: Mapa Afriky	II
Příloha C: Vzor dotazníku	III

Příloha A: Köppen-Geigerova mapa klimatu Země

Příloha B: Mapa Afriky

D o t a z n í k

Dobrý den,

velice si vážíme, že jste se rozhodl/a využít služeb naší cestovní kanceláře. Prosíme o vyplnění níže uvedeného krátkého dotazníku, který je zaměřený na Vaše názory a vnímání bezpečnosti ve Vámi zvolené destinaci. Výstupy dotazníku poslouží jako podklady pro zpracování odborné práce. Vaše odpovědi jsou anonymní a nijak neovlivní další vzájemné vztahy s kanceláří. Dotazník s Vámi vyplní naši zaměstnanci, kteří Vám případně zodpovědí jakékoli dotazy. Otázky jsou zaměřené pouze na Egypt či Tunis.

Velice Vám děkujeme za Vaši ochotu a čas strávený nad vyplňováním dotazníku a přejeme Vám plno nových zážitků z Vaší dovolené. Vaše cestovní kancelář Invia.

Instrukce k vyplnění dotazníku: U každé otázky zaškrtněte pouze jednu odpověď, která nejvíce odpovídá skutečnosti a vašemu přesvědčení. Dále se případně řiďte instrukcemi u daných otázek.

---

1. Považujete Egypt či Tunis za bezpečnou destinaci?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

2. Byla pro Vás při výběru destinace důležitější otázka bezpečnosti, výsledná cena nebo jiný faktor?

- Preferuji spíše bezpečnost země
- Preferuji spíše nízkou cenu
- Jiný faktor

3. Z jakých zdrojů čerpáte informace o bezpečnosti lokality?

- Ministerstvo zahraničí
- Konzulát pro danou zemi
- Z médií (rozhovory, články, zprávy atd.)
- Jiné zdroje

- Nezjišťuji nikde

4. V případě, že v zemi nastanou před Vaším odjezdem nepokoje a demonstrace, zrušíte dovolenou?

- Ano
 Ne
 Záleží na rozsahu nepokojů a vzdálenosti od mého ubytování v zemi

5. V případě, že v zemi nastane před Vaším odjezdem teroristický útok, zrušíte dovolenou?

- Ano
 Ne
 Záleží na rozsahu útoku a vzdálenosti od mého ubytování v zemi

6. V případě, že by se při Vaší dovolené výrazně zhoršila bezpečnost v dané zemi, zrušíte pobyt i před jeho smluveným skončením?

- Ano, ihned
 Vyčkám na průběh následujících dnů, případně posléze pobyt ukončím
 Ne, letoviska jsou vždy bezpečná
 Nevím, záleží na situaci

7. V případě, že jste lokalitu (Egypt či Tunis) již navštívil/a, ovlivnily negativně Váš pobyt možné nepokoje či teroristický útok?

- Ano
 Ne
 Lokalitu navštěvuji poprvé

8. Již jste někdy zvažoval/a navštívit Egypt či Tunis, ale vlivem nepokojů, demonstrací, střetů s policií, teroristických útoků či jiných prvků narušující bezpečnost jste posléze výjezd do země zrušil/a?

- Ano
 Ne

9. Obáváte se možného teroristického útoku v zemi při Vaší dovolené?

- Ano
 Spíše ano

Spíše ne

Ne

10. Co považujete za příčinu teroristických útoků v zemi?

Náboženství

Ekonomika a sociální stav

Nadnárodní konflikty

Politický režim

Jiné důvody

Nevím, nemohu posoudit

11. Myslíte si, že lze hrozbu teroristického útoku v Egyptě či Tunisku snížit?

Ano

Ano, ale pouze částečně

Ne, terorismus nelze nijak omezit

12. Myslíte si, že jsou použité bezpečnostní prostředky v Egyptě nebo v Tunisu dostatečné?

Ano

Spíše ano

Spíše ne

Ne

Velice děkuji za vyplnění dotazníku a přeji Vám krásnou dovolenou a krásný den.

Vaše Invia

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tomáš Licek

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Vliv současné politické situace na cestování do destinací Středozevního moře

Rok: 2017

Počet stran textu: 87

Celkový počet stran příloh: 5

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 37

Vedoucí práce: PaedDr.Ing. Jan Zelinka